לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', כ"ב באדר תשמ"ז, 23 במרס 1987 / שנת מ"ד מס' 13301 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

שעון קיץ מ־11 באפריל

הפעלת שעון קיץ אושרה אתמול בממשלה. התקופה בה יופעל שעון הקיץ השנה תהיה בין התאריכים 11 באפריל ועד ה־12 בספטמבר 1987.
הפעלת שעון הקיץ בין התאריכים הללו, כלומר 154 ימים, תחסוך למשק המדינה למעלה מ־6 מיליון דולר. במונחים חשמליים, יחסכו למשק כ־114 מיליון קילוואט/שעה.
המלצת משרד האנרגיה והתשתית היתה להנהיג את שעון הקיץ למשך 203 ימים. אתמול הניח שר האנרגיה והתשתית משה שחל על שולחן הממשלה, הצעת חוק שתגדיר תקופה קבועה להנהגת שעון קיץ מדי שנה ובכך יימנע הוויכוח הציבורי המתנהל מדי שנה סביב נושא זה. (שע"ה)

חריש סבור שמצא סעיף שיאפשר ל־3 להעיד בבטחון — ליבאי טרם שוכנע

היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המעורבים ייפגשו היום ● עו"ד ליבאי: השאלה איזה התחייבות תגבר – התחייבות הממשלה לעדים, או התחייבותה לארה"ב ● רה"מ תקף „סגנון העבודה" של ח"כ ליבאי – בישיבת הממשלה התגלה כי שכר־הטירחה משולם מקופת המדינה ● שרים סבורים כי אם לא יימצא פתרון בהקדם – יהיה צורך להקים ועדת חקירה משפטית

מאת כתבנו המדיני בירושלים שלי יחימוביץ, בצלאל עמיקם, וכתב עתי"ם

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הודיע אתמול לממשלה כי החוק מאפשר לו שיקול דעת בנושא העברת חומר ראיות משפטי למדינה זרה. בדיון שהתקיים בישיבת הממשלה סביב הקשיים שהתעוררו בעבודת ועדת הבירור הזכיר חריש כי חוק העזרה המשפטית למדינות חוץ מותיר שיקול דעת ליועץ המשפטי לממשלה ועל כן אין לו קושי מיוחד להתחייב בפני שלושת אנשי הלק"ם לשעבר כי העדויות שימסרו לועדת הבירור לא יימסרו לידי האמריקנים.

בישיבה מתח ראש הממשלה יצחק שמיר ביקורת על סגנון עבודתו של ח"כ דוד ליבאי המשמש פרקליטם של השלושה.

שמיר אמר כי בכך שבחר לפרסם את מכתבו לראש הממשלה סיכן ליבאי את עצם קיומה של ועדת הבירור. שמיר הביע תקוה שעתה ימצא פתרון ולא יחולו עיכובים נוספים בעבודת הועדה.

צור ל־10 ימים לחו"ל

עם זאת התברר בישיבה כי ראש הממשלה וממלא מקומו הסכימו שחבר ועדת הבירור, צבי צור, ייעדר מהארץ משך 10 ימים לרגל נסיעת עסקים. כאשר קיבל עליו את המינוי הבהיר צור כי תוכננה לו נסיעה ואין באפשרותו לבטלה.

(סוף בעמוד 4)

שם־טוב: להפסיק הלחצים על ליבאי

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ויקטור שם־טוב, חבר וועדת חוקה חוק ומשפט, טוען כי יש לדחות בכל התוקף את הלחצים שמפעילים שרים בכירים וגורמים פוליטיים אחרים על ח"כ דוד ליבאי כדי שישנה את עמדתו בפרשת וועדת הבירור.

ליבאי ראוי לברכה

שם־טוב מזכיר כי וועדה זו הוקמה על ידי הממשלה במטרה להתחמק מהקמת וועדת חקירה ממלכתית. לדעת ח"כ מפ"ם ליבאי ראוי לברכת עידוד על שהעמיד לא רק את לקוחותיו אלא את הציבוריות הישראלית כולה על השוני בין וועדת בירור לוועדת חקירה. הטענה בדבר ניגוד אינטרסים. או מהזמנות כפולה של ח"כים שהם עורכי דין, היא סוגיה רצינית. טוען שם־טוב. הבדיקה כיום ויש להמתין לתוצאות הבדיקה.

ראש האופוזיציה מדרא"פ ● עמוד 2

ראש האופוזיציה בדרום־אפריקה, קולין אגלין, הגיע אמש לישראל להשתתף בסימפוזיון במכון טרומן. בתמונה אגלין עם שר התקשורת רובינשטיין (צילום: אלהרר)

היערכות כלכלית חדשה בקבה"א ● עמוד 5
דו"ח חמור של מבקר ההסתדרות ● עמוד 5
חוסיין בקהיר – קרטר בדמשק ● עמוד 4
הגיע אסיר ציון זכר זוננשיין ● עמוד 3
תחקר ההדלפה על ה„לביא" ● עמוד 3
היום הבחירות לאגודת המהנדסים ● עמוד 16
גם שווייצר לא טוב עבורם ● מדור הספורט

נסיונות נואשים למנוע חקר האמת

ראש־הממשלה עשה אתמול מאמץ נוסף כדי להציל את „ועדת הבירור" בפרשת פולארד. הוא מוכן להתחייב, כי תישמר סודיות עדויותיהם של שלושה מהמעורבים בפרשה, המיוצגים על־ידי עו"ד דוד ליבאי. היועץ המשפטי לממשלה נתבקש לשכנע את ליבאי, כי אכן ממשלת ישראל לא תעביר את תוכן העדויות לידי האמריקנים. כידוע, ממשלת ישראל מוכרת כמי שאינה מכבדת את התחייבויותיה. מה שנשכח הוא, כי אותה ממשלה, ברצותה לשכך את הזעם בארצות־הברית התחייבה בפני האמריקנים למסור להם כל חומר הנוגע לפרשה. אשר יתגלה בחקירה הנעשית בארץ. בסופו של דבר עו"ד ליבאי הוא זה אשר צריך להחליט האם עליו לסמוך על הבטחה זו של הממשלה, והאם יש בה כדי לשרת את האינטרסים של שולחיו.

אך סידור כזה או אחר לגבי הופעתם של עדים אלה בפני ועדת רוטנשטרייך אינו משנה מאומה לגבי הביקורת הציבורית המתרחבת נגד הניסיון העיקש של הממשלה למנוע חקירה מלאה וללא משוא־פנים של האחראים הישראליים לפרשת הריגול בארצות־הברית. ועדת בירור זו, אילו יופיעו בפניה כל העדים, אינה מסוגלת לאלצם למסור עדות אמת. אין לה כלים משפטיים המאפשרים לעמת עדויות סותרות, שבהכרח יתגלו במהלך הבירור. זוהי ועדה המקיימת את מלאכתה בחסדי הממשלה שמינתה אותה, ופרשת סירובם של העדים, המיוצגים על ידי עו"ד ליבאי להעיד, מאשרת זאת. האמנם בכל מקרה שהוועדה תתקל בקושי בעבודתה היא תזדקק לסיוע ממשלתי על־ידי המצאת התחייבויות אד הוק, ובלבד למנוע את התפרקותה של הוועדה?

ככל שהממשלה, ובעיקר ראש־הממשלה וממלא מקומו, מתבצרים בהתנגדותם להקמת ועדת חקירה ממלכתית, כן גובר החשד שהתנגדות זו מקורה בפחד מפני חקירה אמיתית לעומק. חקירה, אשר תוביל אל האחראים הישירים להסתבכות ישראל בפרשת פולארד. אם השלישייה שמיר־פרס־רבין כה בטוחה בטענתה, ש„אין לנו מה להסתיר" למה היא נאחזת בטענה כזאת נגד כינון ועדת חקירה ממלכתית, שתסיר מהם את החשד שלפחות מי מהם, או כולם יחד נושאים באחריות לפרשה.

בכל התמרונים שהממשלה עשתה עד כה קשה להבין לשם מה בכלל הוקמה ועדת הבירור. הרי בשלב ראשון נתקבלה החלטה זו כדי להפיג את זעמם של האמריקנים, ואיש מן המחליטים לא סבר, כי גם הציבור הישראלי זכאי לדעת מי נתן את ההוראה ומי חייב להסיק את המסקנות. עתה בא ראש־הממשלה ומבטיח, כי ממצאי החקירה לא יימסרו לידי האמריקנים. אותנו לא מעניין מה יועבר לאמריקנים. אלא מה יידע הציבור על תיפקודה של הממשלה בפרשה זו. ומהו הסוד הנורא שכה מטריד השלישייה מפני כינון ועדת חקירה ממלכתית. דרכה של הממשלה רצופה פרשיות עלומות ומכוערות, והיא איבדה את התוקף המוסרי להמשך כהונתה. אם תעמוד על התנגדותה לחשוף את האמת [illegible] שיטתית, הרי הגיעה שעתה להתפטר.

ויינברגר: אין אמת בידיעה שקצין צה"ל ריגל למען ארה"ב

אומר כי הפירסום החוזר של הדברים ע"י סנטור דירנברגר גורם נזק, כיוון שיש בהם כדי להצדיק מעשי ריגול נגד ארה"ב ● אי.פי בירושלים: ישראל תבקש הבהרות מארה"ב בעניין המרגל האמריקני

מאת כתב „על המשמר" בארה"ב

ושינגטון. — שר ההגנה האמריקני, קאספאר ויינברגר, הכחיש אתמול, בראיון טלוויזיה, את הידיעה על הישראלי שריגל לטובת האמריקנים.

ויינברגר, שדיבר בתוכנית „פגוש את העיתונות", אמר, כי הידיעה אינה נכונה וכי פירסומה החוזר גורם נזק, משום שיש בו כדי להצדיק מעשי ריגול נגד ארה"ב.

בתגובתו התייחס ויינברגר לדברי הסינאטור דייב דירנברגר, שדלפו בסוף השבוע שעבר מפגישה עם חברי אופ"ק בפלורידה. ופורסמו בעתונים „על המשמר" ו„ג'רוסלם פוסט" בישראל. הוא הגדיר את דברי דירנברגר כדברים שרק רמזו כאילו היה אירוע כזה. ולא התייחס לתוכן הדברים.

אשר לקידומו של אל"מ אביאם סלע, אמר ויינברגר, כי היתה לו השפעה מקפיאה על נכונותה של ארה"ב להשתמש בבסיס תל־נוף.

סוכנות „אסושיאייטד פרס" מוסרת מפי פקידי־רשות ישראליים, שדרשו להשאר עלומי־שם, כי ממשלת ישראל עשוייה לבקש מן הממשל האמריקני הבהרות לידיעות, שלפיהן ריגלה סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב בישראל באמצעות קצין בכיר בצה"ל.

הסדר חדש בין המחנות ב„חרות"

דומה להסכם הישן בתוספת אחת: ההתמודדות על שלושת התפקידים תהיה פתוחה לכל

מאת דורית גפן, כתבנו לענייני מפלגות

בתנועת ה„חרות" הושגה אתמול הסכמה חדשה על סדרי היום של הוועידה שתתכנס ביום ראשון הבא בתל־אביב.

על פי ההצעה החדשה, אשר ברובה כבר הוסכמה לפני מספר שבועות, אך לאחר מכן „פוצצה", תאשר הוועידה תפקיד חדש של מ"מ יו"ר התנועה. עוד אומרת ההצעה כי השרים לוי שרון וארנס יתמודדו כל אחד על תפקיד אחר: לוי — מ"מ יו"ר התנועה; שרון — יו"ר המרכז; ומשה ארנס — יו"ר המזכירות.

החידוש בהצעה שהושגה אתמול, הוא בהסכמת כל השרים כי תהיה התמודדות פתוחה לגבי שלושת התפקידים הללו, וכל מי שירצה להתמודד יוכל להציג את מועמדותו.

נודע כי מול שרון מתכוון להתמודד רובי רבלין מירושלים, ואילו מול משה ארנס, מתכוון להתמודד ח"כ מיכה רייסר. כתבתנו מציינת כי רבלין מזוהה עם מחנה שמיר, ואילו רייסר מזוהה עם מחנה דוד לוי. עד כה לא נודע על מישהו שמתכוון להתמודד מול לוי על תפקיד מ"מ יו"ר התנועה.

מהנדס

היום נצביע כולנו

בעד — שיפור שכר המהנדס וחיזוק מעמדו
בעד — קידום הרמה הטכנולוגית
בעד — איוש תפקידים הנדסיים בידי מהנדסים
בעד — חקיקת חוק לשכת המהנדסים והארכיטקטים
בעד — חיזוק האוטונומיה של הסתדרות המהנדסים

אך נצביע גם

נגד — מגמות הפרישה מההסתדרות ומציבור העובדים המאורגן

נצביע כולנו

„רמי"

הרשימה למען המהנדס בישראל

הנתמכת ע"י מפ"ם, רצ, חברים במפלגת העבודה ובלתי מפלגתיים

שוקלים סגירת תיקי חשודים בעקבות מות הסוכן הסמוי

נסיבות מותו טרם הובררו וסבורים כי התאבד או מת מנטילת יתר של סמים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

גופתו של סוכן משטרתי סמוי, שהביא ללכידתם של סוחרי סמים רבים, נמצאה בסוף השבוע בדירתו שברחוב מוסינזון בתל־אביב. נסיבות מותו טרם הובררו וסבורים כי התאבד או מת מנטילת יתר של סמים מסוכנים.

המנוח, עמי בן־יהודה בן 37, שימש כסוכן משטרתי במבצע הסמים „אוהלי תורה" שהתקיים בחודש אוקטובר האחרון. במהלך המיבצע נעצרו 26 חשודים והוגשו נגדם כתבי אישום. 17 מהם נעצרו עד תום ההליכים.

חלק מסוחרי הסמים שנעצרו בעקבות עבודתו של עמי בן־יהודה נשפטו אך נותרו עדיין מספר תיקים נוספים שנשארו פתוחים. עתה בודקים בפרקליטות מה יעלה בגורל תיקים אלה וייתכן שחלק מהחשודים לא יועמדו לדין בעקבות כך.

נסיבות מותו של הסוכן המשטרתי החשאי טרם ברורות. תחילה סברו כי האיש התאבד ע"י חיתוך ורידיו, אולם בנתיחת הגופה התברר, כי אין כל סימנים שהאיש חתך את ורידיו.

קיימת אפשרות כי האיש, שהיה גם נרקומן, מת מנטילת יתר של סמים מסוכנים, אך החקירה מתנהלת בכיוונים שונים.

המשטרה שוללת בשלב זה כי המוות נגרם על רקע פלילי, כיוון שהדירה היתה נעולה והשוטרים נאלצו לפרוץ אותה כדי להיכנס פנימה.

טיל קטיושה גרם להלם ולפציעת ילדה

שני חיילי צה"ל נפצעו; מטוסי חיל האויר תקפו בסיס מחבלים דרומית לצידון

מאת יהודה צור כתבנו בצפון ואבי בניהו כתבנו הצבאי

טיל קטיושה נפל ביום שישי סמוך לשעה 8 בערב בגליל. הטיל גרם נזק קל לבית אשר למרבה המזל היה אותה שעה ריק מאדם. לבית נגרמו נזקים וכן לשני בתים סמוכים. מן הרסיסים נפגעו רהיטים בתוך הבית.

תינוקת בת שמונה חודשים נפצעה מרסיס זכוכית, ופונתה לנהריה.

כמה נשים וילדים לקו בהלם, וחלקם פונו לבית־החולים נהריה. האחרים טופלו במקום על־ידי רופא.

למקום הגיעו קצינים בכירים שעקבו מקרוב אחר המתרחש.

שני חיילי צה"ל נפצעו

שני חיילי צה"ל נפצעו קל בהתפוצצות מטען חומר נפץ מזרחית לביג'בל. החיילים נפצעו כאשר הסיור שלהם עבר ליד מיטען חומר הנפץ.

יש לציין שבמשך שבוע נהרג קצין צה"ל, ונפצעו ששה חיילים בכמה תקריות בתוך רצועת הבטחון.

הותקף בסיס מחבלים

מטוסים של חיל האויר תקפו ביום שישי אחר הצהריים, בסיס מחבלים דרומית לצידון שבלבנון.

דובר צה"ל מסר, כי כל המטוסים שבו בשלום לבסיסם, והטייסים דיווחו על פגיעות טובות במטרה. הבסיס שהותקף שכן במבנה דו קומתי. כתבנו הצבאי מוסיף, כי בתקופה האחרונה הצליחו מחבלים פלשתינים רבים לחדור לאזור צידון, והם מונים כיום כ־3000 מחבלים.

נבון מציע לבטל את מליאת רשות השידור ולהגדיל את הוועד המנהל

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

בהצעת חוק שיביא היום השר הממונה על רשות השידור, יצחק נבון, בפני נציג הליכוד לעניין רשות השידור, שר התחבורה חיים קורפו, יציע שר־החינוך לבטל את מליאת רשות השידור בת 31 החברים ולהגדיל את הוועד המנהל שלה משבעה חברים ל־11 עד 15 חברים, בהתאם למפתח המפלגתי הקיים ובדומה למתכונת המוצעת בחוק העדיין השני.

במערך חוששים, כי אם לא יוסכם בינו לבין הליכוד על בחירתו של ועד מנהל חדש בתוך השבועים הקרובים, יתפזר הוועד המנהל הנוכחי עם תום כהונתו ב־1 באפריל, ומליאת רשות השידור תמשיך ותנהל את רשות השידור עם היו"ר הנוכחי, מיכה ינון (מפד"ל), והמשנה ליו"ר, דוד ארמון, (ליכוד).

כיום נהנה הליכוד מרוב הן בוועד המנהל (ארבעה לליכוד ושניים למערך) והן במליאת הרשות (11 לליכוד, ו־לתחיה ו־7 למערך). כך, שאם יטורפדו המגעים בין שרי המערך והליכוד על השינויים המוצעים במוסדות רשות השידור, עשוייה מליאת הרשות להמשיך בכהונתה, כאמור, ולהנציח את המצב הקיים לאורך זמן.

השר חיים קורפו, שהתייחס אתמול להצעת החוק המוצעת, אמר, כי הליכוד יסכים למינויו של יו"ר הוועד המנהל מטעם המערך רק אם תובטח בחירתו של מנכ"ל רשות השידור הבא מטעם הליכוד (המנכ"ל הנוכחי, אורי פורת, מסיים את כהונתו בעוד כשנה). דבר זה ניתן להתבצע רק אם ימונה המנכ"ל בהסכמה בין שתי המפלגות, ולא ייבחר על־ידי הוועד המנהל של הרשות, כמוצע בהצעת החוק.

בעייה נוספת שהועלתה במגעים בין שני השרים היא מתן הייצוג לאופוזיציה. בוועד המנהל של רשות השידור במתכונתו החדשה הוקצו חמישה נציגים לליכוד, חמישה למערך וחמישה למפלגות האחרות: מפ"ם, ר"צ, מפד"ל, ש"ס והתחיה. אלא שגם „שינוי" דורשת נציג משלה, וכך גם הסוכנות היהודית הממממנת את השידורים לחו"ל. והשאלה היא ייצוגו של מי מהם יקופח.

במידה ושני השרים יגיעו לכך כמה, עשויה הצעת החוק להיות בממשלה עוד היום.

קפאון בוועדת נבון לקביעת שכר הלימוד באוניברסיטאות

ייתכן שהנושא יובא להכרעת הממשלה ביום א' הבא

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

קפאון גמור שרר ביום ו' בישיבתה של ועדת נבון לקביעת שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה בחמש השנים הבאות. ייתכן כי הנושא יובא להכרעת הממשלה ביום א' הבא.

לישיבת הועדה ביום ו' הובאו שלוש הצעות: ראשי הסטודנטים דוד ברמן ואורי בן־חור הודיעו, כי לא יסכימו לשלם אגורה אחת מעל לסכום חשווה ל־800 דולר. נציגי המוסדות להשכלה גבוהה, פרופ' יעקב זיו ומיכאל שוסהיים, הציעו להעלות את שכר הלימוד ל־2300 דולר. שר־המדע, גדעון פת, ביטא את עמדת האוצר בהציעו שכר לימוד בגובה 1600 דולר. כן הציע להנהיג מערכת של מילגות והלוואות לנזקקים עד לשיעור של 80 אחוז משכר הלימוד. סטודנטים שהצטרפו לשירות המדינה בתום לימודיהם ויתמידו בעבודתם במשך שבע שנים יהיו פטורים מהחזרת ההלוואה — מציע השר פת.

השרים נבון ופת הטילו על צוות עוזרים להכין הצעות פשרה הניתנות לישום, אך נראה, כי לא ניתן לגשר על הפער בין שלוש ההצעות.

הסטודנטים נערכים להפגנה רבתי מול משרד ראש הממשלה בעת ישיבת הממשלה ביום א' הבא. יו"ר התאחדות הסטודנטים, דוד ברמן, הודיע, כי לא ישלים עם סחבת.

לכתבנו נודע, כי מצב האוניברסיטאות הוא כבר רע: נוקפים ככר מסרבים להעניק הלוואה וספקים עומדים להפסיק מתן שירותים לכמה מן המוסדות במצב קשה במיוחד. אם תנסה הממשלה לדחות את הכרעתה או להתעלם ממצב המוסדות, ייקטע האוניברסיטאות בכל מצב — א שהסטודנטים יהוללו מהומות, א שהמוסדות יקרסו מחוסר משאבים וייסגרו.

מרכז מפ"ם מתייחד עם זכרו של מאיר יערי ז"ל

ביום רביעי 25.3.87 בשעה 17.00 בצוותא ת"א.
בהשתתפות חברי מרכז מפ"ם חברי הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי חברינו בהסתדרות ומשלחת השומר הצעיר.

מפ"ם. הקיבוץ הארצי. השומר הצעיר.

הרשויות המקומיות הדרוזיות ישבתו ביום שלישי

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

הרשויות הדרוזיות בגליל ובכרמל ישבתו מחרתיים במחאה על כך שמשרד הפנים לא העביר שני מליון וחצי שקל לכיסוי גרעונות של הרשויות לשנת 1985 למרות הבטחותיו — על כך הוחלט בישיבת חירום של ראשי המועצות.

סאלח טריף, יו"ר המועצה המקומית ג'וליס אמר, שאם עד סוף השבוע לא ישלם משרד הפנים את הכסף אותו הוא מעכב מזה חדשים רבים, תוכרז שביתה כללית בכפרים הדרוזים.

סאלח טריף ציין, שתוכניתו של השר ארנס להבאת הדרוזים למצב של שוויון עם הישובים היהודיים, ריק מתוכן — כי למעשה לא הוקצו שום תקציבים למטרה זאת. סאלח טריף, העומד בראש צוות החירום של ראשי המועצות הדרוזיות, הדגיש שמדובר כאן בזילזול בדרוזים.

דו"ח מבקר ההסתדרות יונח הבוקר על שולחן הוה"פ

מאת כתבנו לענייני עבודה

דו"ח מבקר ההסתדרות לשנת 86', אשר יונח הבוקר על שולחן הוועד הפועל, הוא ראשון מסוגו מבחינת היקף הביקורת. גם אם אין הוא מקיף את כל הגופים ההסתדרותיים. הדו"ח מכיל ממצאים על מפעלי „כור", על צרכניות שיתופיות, מספר מועצות פועלים וסניפי הפועל.

בעבר היה המבקר מפרסם מדי פעם ביקורת מידגמית, ואילו עתה מכיל הדו"ח של המבקר הנוכחי, נפתלי בלומנטל, למעלה מעשרים וחמישה גופים. גם השינויים בחוקת הביקורת ההסתדרותית. השפיעו על המבנה המיוחד של הדו"ח החדש.

כדברי ההקדמה לדו"ח נאמר: העובדות שנחשפו מצביעות בעליל על ליקויים במערכות הבקרה והפיקוח, על העדר נורמות בנושאי שכר וההטבות הנילוות (כגון תנאי פרישה) במקביל במועצות המנהלים ושליחי הציבור המשמשים כהן — אם כבודדים ואם כגוף — כל אלה חסרים כלים נאותים המאפשרים פעולה נכונה והכוונה ייחודית.

עובדי המתכת: קיצור שבוע העבודה — צו השעה

מאת כתבנו לענייני עבודה

המזכירות הארצית של הסתדרות עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה, קיימה ישיבה מיוחדת בהשתתפות מזכירי התאים במועצות הפועלים, לקראת פתיחת המו"מ על הסכמי מסגרת ושכר חדשים בניגזר התעשייתי.

דוברים רבים קבעו בישיבה, כי קיצור שבוע עבודה הוא בחזקת צו השעה. נציג מפ"ם במזכירות המצומצמת, חיים חמיל, הציע לגבש מצע שיהיה מעין תנ"ך של עובדי המתכת והאלקטרוניקה.

המזכירות קיבלה שורה של החלטות: תביעה לאפשר מו"מ ענפי לחידוש הסכם העבודה, וכן שבע תביעות כלפי אגף המתכת בהתאחדות התעשיינים: בנית טבלאות שכר חדשות, קיצור שעות העבודה ל־40 שעות בהדרגה במשך השנים הקרובות, הפעלת קרן השתלמות (חסכון) אישי וענפית, הפעלת מעמד חודשי לכל עובדי הענף. המזכירות יפתה את כוחה של המזכירות המצומצמת להוציא לאור הסכם עבודה מנחה, שיכלול את הישגים העיקריים שהושגו במפעלים — זאת כהנחיה במו"מ לארגון מפעלים חדשים וכהשלמה להסכמים קיימים.

רשימת מהנדסי ישראל

ר.מ.י.

מהנדס — מלא חובתך

הצבע ביום שני 23.3.87 עבור רשימת ר.מ.י.

רשימת מהנדסי ישראל — רשימת מפלגתית הנתמכת ע"י מפ"ם, ר"צ ובלתי־מפלגתיים

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
התאגדות לתרבות גופנית „הפועל"

הוועידה ה־9 של „הפועל" – מושב ד'

יום שני 23.3.87 בשעה 08.30 בבוקר, בקיבוץ שפיים

★ בהשתתפות:
חבר הכנסת ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות
יעקב ישי – יו"ר האגף לנוער, צעירים, סטודנטים וספורט בהסתדרות
יצחק אופק – מזכ"ל „הפועל"

★ הענקת האיתור ל„איש בפועלו"

★ דיונים:
מועידה לועידה
משחקי הפועל ה־13

★ סיכומים והחלטות

שנת משחקי הפועל ה־13

הגיע ראש האופוזיציה בדרום־אפריקה

בינתיים נמסר על תגובות נזעמות נגד ישראל בפרטוריה • בתעשייה הבטחונית סבורים שאי־חידוש חוזים לא ישפיע בטווח הקרוב על התעסוקה

מאת כתבנו המדיני ואבי בניהו, כתבנו הצבאי

לשגרירות ישראל בדרום־אפריקה הגיעו בימים האחרונים תגובות נזעמות על החלטת הקבינט בעניין הצעדים נגד משטר בפרטוריה. נמסר כי אורחים גינו את ישראל בלווית נאצות ואף צויירו צלבי קרס. במאמרים בעתונות הדרום אפריקנית מרבים לתקוף את ישראל על „בגידתה בבעלת בריתה." אתמול קיבלה הממשלה דווח על הדיון בקבינט ועל ההחלטה שלא לחתום על חוזים חדשים בתחום הבטחון ולמנות ועדה שתבחן את הצעדים נגד דרום אפריקה.

ראש האופוזיציה — לישראל

לישראל הגיע אתמול יו"ר המפלגה הפרוגרסיבית בדרום אפריקה, קולין אגלין, העומד בראש האופוזיציה. הוא ישתתף בסדנה שמקיימת האוניברסיטה העברית בנושא המשבר הדרום־אפריקני ונועדה לו פגישה עם שר־החוץ שמעון פרס ושר התקשורת אמנון רובינשטיין.

השפעה לטווח ארוך

מקורות במערכת הבטחון אומרים כי להחלטת הממשלה בדבר אי־חתימת חוזים חדשים עם דרום־אפריקה בעתיד, אין כל משמעות מיידית, „אולם בטווח הארוך קיימת סכנה לפיטורי כח אדם בתעשיות".

להערכת המקורות נותנת החלטת הממשלה שהות למפעלים ולתעשיות לירידה הדרגתית בכלל ההזמנות לטווח של מספר שנים. בתקופה האמורה יאלצו התעשיות הבטחוניות לשנות אוריינטציות שווקיות, או לחילופין לפטר אלפי אנשים. לדברי המקורות בשנה הבאה צפוי יצוא בטחוני ממדינת ישראל בסכום כולל של למעלה ממיליארד דולר.

הפגנה נגד האפרטהייד

קבוצת ישראלים הפגינה אתמול ברחבת „המשביר המרכזי" בבירה נגד מדיניות האפרטהייד בדרום־אפריקה. הפגנת מחאה זו היא שלשלת בשורה של אירועים דומים הנערכים בימים האחרונים ברחבי המדינה. עוברים ושבים קיבלו מדי המפגינים כרוזים בגנות מדיניות האפליה הגזעית בדרום אפריקה.

„לעמל משוחרר" — נחרת על המצבה של מאיר יערי

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

אתמול, אחה"צ, במלאות 30 יום למותו של מאיר יערי, נערך טקס גילוי המצבה בבית הקברות של קיבוץ מרחביה.

קבר בסוף אפור, עם אבן מצבה משונה לבנה ועליה סמלי מפ"ם והשוה"צ והמשפט „לעמל משוחרר", כשבמרכז המצבה גזע עץ ברוש.

לא רבים הגיעו לטקס, כמה עשרות. בין הבאים יעקב חזן ידידו ורעו של מאיר לדרך.

מזכיר הקבה"א אפרים רינון אמר כי יעבור עוד הרבה זמן עד שנוכל לעמוד על פעלו של מאיר ועל מקום הקבה"א, מפ"ם והשוה"צ בבניין הארץ.

מאיר, הוסיף רינון, היה מאותם מנהיגים שיכולים להצביע בגאוה על תהליך חיים שהתגבש והשיג הישגים גדולים. אנו זקוקים היום יותר מאי פעם לאמונה בלי גבול ולכח מגשים.

יהי זכרו ברוך.

לא הודברה תופעת העריקות

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

המשטרה הצבאית מטפלת כיום ב־1800 חיילים כעריקים. 300 מהם חיילים סדירים והיתר אנשי מערך המילואים. עוד כמות דומה של עריקים נמצאים בטיפול השלישות. השליש הצבאי הראשי הפיץ לפני זמן קצר אגרת למפקדים בצה"ל וכה התריע מפני התפשטות התופעה. השליש הראשי אומר כי צה"ל לא הצליח, לאחר שנתיים של טיפול וריכוז מאמצים, לחסל את התופעה.

ייתכן שהבית הלבן הקים גוף סודי כדי לסייע ל„קונטראס"

וושינגטון.— ייתכן שהבית הלבן הקים ב־1983 אירגון סודי, כדי להמשיך לסייע למורדי ניקאראגואה, מחשש לאיסור על סיוע כזה מצד הקונגרס, כתב אתמול „וושינגטון פוסט".

העיתון מסר, מפי חוקרי הקונגרס בודקים את האפשרות, שרשת זו סיפקה לא רק סיוע ל„קונטראס". אלא גם אירגנה מישלוחי נשק סודיים לאיראן.

העיתון מסר, כי מקור בוועדת חקירה של הקונגרס, כי לאחר שהקונגרס אסר את הסיוע למורדים, ב־1984, החליט אותו גוף של הבית הלבן „לרדת למחתרת".

„ניו־יורק טיימס" כתב אתמול, כי שני אנשי־מפתח בפרשת הנשק האיראני, שאולי יוגשו נגדם כתבי אישום, מתכוונים להדגיש בהגנתם, כי פעלו מתוך פטריוטיות, כדי ליישם את מדיניותו של הנשיא רייגן. ג'ון פוינדקסטר ואוליבר נורת, שהיו בעבר חברי המועצה לבטחון לאומי, אמרו לידידים, כי לוא היו ידועות כל העובדות, היו יוצאים זכאים.

פוינדקסטר מגורמר מאוד על היחס מצד הבית הלבן, ועל הטענות, כי „פעל ביוזמתו", ללא ידיעת הממונים עליו, ציין העיתון. גם קולונל נורת מעוניין מאוד לספר את סיפורו, והוא בטוח, כי הממונים עליו ידעו מה הוא עושה. (עיד)

ירידה ברווחי בנק איגוד

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

הרווח הנקי של בנק איגוד, מקבוצת בנק לאומי, ירד ב־1986 ב־50 אחוז והסתכם ב־5.5 מליון ש"ח — כך עולה מהדו"חות הכספיים שפורסמו אתמול. לעומת הירידה ברווחה הנקי, הגדיל הרווח התפעולי בכ־34 אחוז והגיע לכ־31 מליון ש"ח לעומת 23 מליון ש"ח ב־1985.

צה"ל הרג שני מחבלים ברצועת הבטחון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

כוח צה"ל הרג שני מחבלים ברצועת הבטחון. המקרה אירע במוצאי שבת סמוך לשעה 9.30 בערב כאשר כוח של צה"ל נתקל בשני מחבלים מזרחית לחצבייה. ליד גופות המחבלים נמצא נשקם האישי.

הסינדרול גוזל את פרנסתנו

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שביתת־מסחר חלקית היתה אתמול בבוקר בחיפה, במחאה על מחסור מקומות חנייה וסינדרול מכוניות „בסנדלי דנוור".

סוחרי הדר־הכרמל טוענים, כי הדבר גורם להם נזקים כבדים, ומאז הוחל בסינדרול, ירדו מכירותיהם בכ־50 אחוזים.

על־פי הוראת ועד הסוחרים, לא פתחו אתמול בעלי החנויות ברחוב החלוץ את עסקיהם, סוחרי שוק תלפיות והרחובות הרצל, החלוץ וביאליק בחיפה באו לרחבת היכל העירייה, כשהם נושאים כרזות וקוראים קריאות גנאי נגד ראש העירייה.

סוחרי השוק טענו, כי אין די מקומות חנייה לבאים למקום, ועקב כך נמנעת מהם פרנסה, כיוון שאזרחים מדירים את רגליהם מהשוק. סוחרי הרחובות הסמוכים בהדר הכרמל אמרו: „אנשים לא באים כי אין להם חנייה. הם מעדיפים לנסוע לצ'ק פוסט, שם יש חנייה בשפע. אנחנו משלמים ארנונה גבוהה, כי אנחנו במרכז העיר, ואין לנו חנייה, אך בעלי העסקים במפרץ, המשלמים מיסים נמוכים, נהנים גם ממכירות גדולות יותר".

דובר עיריית חיפה, יוסי בר, אמר, כי מטרת הסנדלים היא לאפשר הגעה חופשית של הלקוחות למרכז העיר, על מנת שיוכלו לערוך את קניותיהם.

10,500 השתלמו במרכז ללימודי קואופרציה בעבודה

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

„איננו מתכתנים לכבוש את דרום אמריקה" — כך התבטא אתמול מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, באוזני נציגים ממדינות אמריקה הלטינית, שמילאו את חדר הישיבות של הוועדה המרכזת, בטקס לרגל מלאת 25 שנה לפעילות המרכז ללימודי קואופרציה בענייני עבודה באמל"ט, ספרד ופורטוגל.

התבטאות זו באה כתגובה על גל התשבחות הקורסים שמקיים המרכז.

בטקס נמסר כי, במרכז, המנוהל ע"י מרדכי חצור, למדו עד כה לא פחות מ־10,500 משתלמים מכל מדינות אמל"ט, כולל מדינות שלא קיימו יחסים דיפלומטיים עם ישראל.

פרס נדרש להסביר הביטויים, „שטחים" ו„גדה" בנייר הסברה רשמי

מאת כתבנו המדיני

השר יוסף שפירא מהמפד"ל דרש אתמול בישיבת הממשלה משר החוץ, שמעון פרס, הסברים לנייר הסברה של משרד החוץ בו נעשה שימוש בביטויים „שטחים מוחזקים" ו„גדה מערבית".

בשאילתה לפרס ביקש שפירא גם הסברים לקטע במסמך השלום של משרד החוץ, בו נאמר כי חל שינוי במדיניות הממשלה בנושא מדיניות ההתיישבות בשטחים. פרס ניסה להמעיט מחשיבות המסמך, ואמר כי אין להתייחס אליו כאל דף התלמוד ולהעניק לו פירושים מפולפלים. לדבריו, נועד המסמך לדוברי אנגלית שאינם בקיאים במונחים הנהוגים בישראל.

ראש הממשלה יצחק שמיר טען כי יש להשתמש במונח יהודה ושומרון וחבל עזה ולהימנע משמוש במונח „גדה מערבית". מנכ"ל משרד ראש הממשלה, יוסי בן־אהרון, תקף אתמול את המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, יוסי ביילין, אשר בהנחייתו הוכן המסמך, ואמר כי אין זה מסמכותו של פקיד להכניס שינויים במסמכים רשמיים של הממשלה, שכן להחלפת המונח „יהודה ושומרון" ב„גדה המערבית" ו„שטחים מוחזקים" יש משמעות מדינית עמוקה.

צלצול מהיר

שרגא שדה, פסיכולוג מהמחלקה לספורט הישגי במכון וינגייט

המאמן — שעיר לעזאזל

שמונה מאמני כדורגל סוטרו מתחילת העונה, ואתמול נוסף אליהם גם מאמנה של הפועל ת"א, דוד (דוביד) שווייצר. למה זה קורה?

העניין הוא, שהספורט, והכדורגל במיוחד, חשופים יותר ממיגזרים אחרים, ומשום כך מנקזים אליהם הרבה מאד מהצרכים וההתנהגויות הקיימות גם במיגזרים אחרים, רק שכאן נעשה הדבר עם הרבה יותר רעש.

?...

הבעייה העיקרית היא הצורך שלנו, של כולנו, בהישגים מיידים, וכך, במקום להשקיע לטווח ארוך, אנחנו מתנעים, בדומה לילדים קטנים, על־ידי הצורך בהנאה. במקום לפעול על סמך עקרון המציאות. הבעייה היא, כשמדובר בבנייה על ענף ספורט, אי־אפשר לעבור מהיום למחר ואפילו לא לעונה אחת. המאמנים נהפכים לשעירים לעזאזל, הסופגים, או שמסיטים אליהם את מירב התוות או הכעסים, למרות שלא תמיד הם האחראים היחידים למצב הקבוצה. סיבה נוספת לניקוז זה היא העובדה, שהמאמן איננו חלק אינטגראלי של הקבוצה. בניגוד לשחקנים, שרובם מזוהים עם הקבוצה, יודעים כולם, שהמאמן היום כאן ומחר במקום אחר. לכן קל יותר ליחס לו את כשלונותיה של הקבוצה.

ומה ביחס לשווייצר?

אני רוצה לקוות, שמי שקיבל את ההחלטה, עשה זאת על סמך שיקולים מקצועיים. אלא שאני חושש שלא כך נעשה הדבר ותבל, כי שווייצר הוא איש מקצוע, שיש לו הרבה מה לתת, ופיטוריו בוודאי שלא יתרמו דבר לטווח הארוך. חבל גם, שהעמיתים למקצוע, במקום להפגין סולידריות, מוכנים להחליף את מי שמפוטר עוד לפני שהספיק לעזוב. זה בוודאי איננו מועיל לשחקנים, לאוהדים או לכדורגל.

אתי רונאל

בטלוויזיה הלימודית

עודד ייעשאר בגן

עודד הוא בן חמש וחצי. ילד נבון מאוד ועצמאי מאוד, שרוצה ללכת לבית־הספר, אלא שההורים, שנועצו עם פסיכולוג החליטו כי עדיף שייעשאר בגן שנה נוספת. עודד מתקשה עדיין מבחינה מוטורית ובהתייעצות עם פסיכולוג סוכם, שהוא איננו בוגר דיו מבחינה נפשית ללימודים בכיתה א', המחייבים יכולת להתרכז לאורך זמן, לוותר על המשחקים בהפסקה וכמובן היכולת המוטורית לכתוב מבלי לסטות מהשורה. עודד המתקשה להשלים עם „הגזירה", ביקש להשתתף, יחד עם הוריו בתכנית „קשר משפחתי", העוסקת בבעיות של הורים וילדים כשהיא מסתייעת במומחים לדבר. ההורים נענו. ואת התוצאה נראה היום ב־15.00 בטלוויזיה החינוכית בתכנית בה תידון, יחד עם הפסיכולוגית, זיוית אברמסון, השאלה: מתי בשלים ילדים לליכתם לבית־הספר; אילו מרכיבים כלולים בבשלות זו, ומה השיקולים בעד ונגד להשארתו של ילד שנה נוספת בגן.

בעיות נוספות שידונו בתכנית: הקושי לקום בבוקר, צעצועים מסוכנים, מעשים טובים ורעים ועוד.

אתי רונאל

הננו מודיעים בצער
על מותו של חברנו
יוסף ניזננובסקי
בדבר מועד ההלוויה נא להתקשר לטלפון 06548111
המשפחה
וקיבוץ שריד

במלאת שנה
למות חברתנו היקרה
גיטל כפרי (סטרוסלסקי) ז"ל
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה
ביום ד' 25.3.87 בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ מסילות

חלפה שנה של יגון וכאב
לפטירת יקירתנו
יעל אברהם ז"ל
נעלה לקברה ביום רביעי
כ"ד אדר תשמ"ז 25.3.87
נפגשים ליד בית העלמין בחולון על יד השער החדש בשעה 15.30
בעלה: יחיאל
הוריה: שושנה והלל סיון
בניה: אסף ועודד
אחיה: משה ובני ביתו
אמיר ובני ביתו

אבלים
על מות
זהבה מטוסביץ
ניחומים למשפחה וקיבוץ אילון
רעיה ומשה קלמנוביץ

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, טל' 233161־3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבנור 17, טל' 673675. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

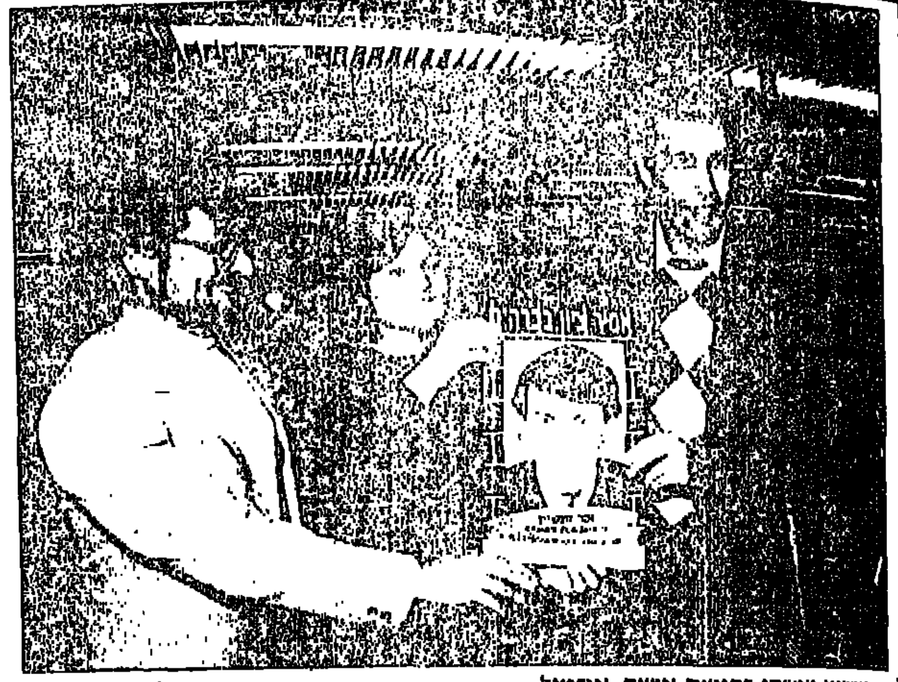
זכר זונשיין ואשתו בהגיעם ארצה, אתמול (צילום: ישראל סאן)

27 מסורבי עלייה באו ארצה ביום אחד

זונשיין: לא התכוונתי לרדת לארצות־הברית

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

לראשונה זה שלוש שנים הגיעו אתמול לישראל בו ביום כמספר שיא של עולים מסורבי עליה ועולי עלייה מכל חלקי ברית־המועצות, — 27 איש. בנמל התעופה, לאולם הקליטה בשדה התעופה התקבלו בנשיקות, חיבוקים ובשירה.

בין הבאים — אסיר־ציון זכר זונשיין ששוחרר ממחנה־עבודה בימים אלה. חיוור ונרגש סיפר זונשיין על התנאים הקשים במחנה, שם ניסו השלטונות „לשבור אותי פיזית ומוראלית". לדבריו, רק בחודש האחרון, כאשר לפתע שפרו תנאיו, הבין כי „הלחץ של יהדות העולם, של אשתו ושל חבריו בישראל, השפיעו וזה נתן לי כוח להישרד".

על שאלות עיתונאים מדוע שקל להגר לארצות־הברית, השיב: „זה לא נכון". אלה שמועות, אני כאן כי אני יהודי. על השאלה מדוע נושרים כה רבים לארצות־הברית, השיב: „קשה לי להבין אותם, אולי יש להם קרובים, ואולי זה יותר קל שם מאשר בישראל".

על השאלה מדוע שלח השר משה ארנס את גורודצקי לווינה, כדי לשכנעו לעלות ארצה, השיב: „לא ידוע לי על כך. גורודצקי הוא חברי הטוב, והייתי מופתע לולא בא להקביל את פניי בווינה. אני מופתע שחברים אחרים לא באו". יעקב לרנר (71) שהגיע מקישינוב עם רעייתו, בכה מהתרגשות ואמר בעברית: זה היום המאושר ביותר בחיי לבוא ארצה".

מונה קצין בודק להדלפת דו"ח המבקר על ה„לביא"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר הבטחון, יצחק רבין, הודיע למבקר המדינה, יעקב מלץ, כי הורה למנות מייד קצין בודק לחקור האם הודלף דו"ח מבקר המדינה מתוך מערכת הבטחון — ואם כן ממי.

עיקרי דו"ח המבקר בנושא „הלביא" פורסמו בסוף השבוע בעתון „ידיעות אחרונות". הדו"ח מותח ביקורת רבה על תהליכי קבלת ההחלטות בפרויקט הלביא ומצביע על ליקויים רבים בו.

בתשובה לשאלה אמר אמש דובר משרד הבטחון, כי טיוטה של דו"ח המבקר בעניין הלביא, הגיע למערכת הבטחון כבר לפני מספר חודשים והועברה לעיון כל הגורמים במערכת הבטחון שנטלו חלק בתהליך קבלת ההחלטות על „הלביא" מאז 1980.

הדו"ח אמור להתפרסם במאי השנה והועבר על־פי הנוהל למערכת הבטחון, לעיון ולקבלת חוות־הדעת.

מקורות בטחוניים אמרו אמש כי לדו"ח לא תהיה השפעה כלשהי על החלטת מערכת הבטחון בדבר עתיד הפרויקט, היות שהוא מתייחס לעבר. להערכת הגורמים הבטחוניים, יביא שר הבטחון את המלצתו בפני הקבינט לקראת מאי.

משרד הבטחון קבע לוח־זמנים לטיפול בנושא החלופות, על כל המשתמע מהן, וממתין לפירסום דו"ח הקונגרס האמריקני על הסחר עם דרום־אפריקה ולוולופי רמטכ"לים מצה"ל.

היום שיחות גישוש בין האוצר להסתדרות על הסכמי מסגרת ושכר

מאת כתבנו לענייני עבודה

שיחות גישוש לקראת פתיחת המו"מ על הסכמי מסגרת ושכר חדשים יתקיימו היום אחרי הצהריים בלשכת שר האוצר, בין משה נסים, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד.

בישיבת הוועד־הפועל, שהתקיימה אתמול, אמר קיסר כי ההסתדרות תפעל להעלאת השכר הנמוך, דבר שלא יגרום להאצת האינפלציה. עוד אמר קיסר, כי רמת השכר של עובדים בשירות הציבורי נמוך במידה ניכרת מהשכר הניתן בסקטור העסקי־פרטי, חרף התוספת הגדולה שניתנה בשעתו באמצעות הקידום האוטומטי.

חיילי צה"ל נרגמו בכפר מג'דל שאמס — וירו באוויר

מאת יהודה צור

חייל צה"ל פתח אמש באש, כאשר הוא וחבריו נרגמו באבנים בכניסה לעמדת צה"ל השוכנת בתוך הכפר.

המקרה אירע אמש סמוך לשעה 8 בערב. בעת שרכב של צה"ל התקלקל בכניסה לעמדה, כאשר כמה חיילי צה"ל היו לידו, נזרקו מן החשיכה אבנים לעברם. אחד החיילים שנפגע מן האבנים, כנראה ירה כמה יריות באוויר. למקום הגיעו כוחות משמר הגבול ומשטרה שפתחו בסריקות, אך שעה מאוחר יותר טרם נעצר איש.

בחירות סמוך לחגים צופה ח"כ שפירא

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, אברהם שפירא, מעריך כי הממשלה עלולה ליפול בימי השנה, והבחירות ייערכו לפני החגים או בצמוד להם. לדעתו, קיים מתח בין שתי המפלגות הגדולות בכנסת, ו„אם נצטרך ללכת לבחירות, יהיה זה אסון שעוד לא היה כמוהו".

ח"כ שפירא הופיע אתמול אחה"צ ב„במת המחנך" של מרכז הסתדרות המורים בתל־אביב והירצה על „בעיות חברה וכלכלה בישראל".

לדבריו, „יש לנו בעיה עם ארה"ב, והטיפול השלומיאלי שלנו מביא להחמרת המצב, כך שזה יגרם לבחירות חדשות". עם זאת, אין הוא סבור שאם יבחירות ישתנה משהו, פרט לכך שיוציאו 800־1000 מיליון דולר על הבחירות.

על המצב הכלכלי אמר המרצה, כי הוא אינו כל־כך שפיר כפי שהציבור חושב. הוא רואה נטייה לאינפלציה. והמצב, שאנו נמצאים בו עם ארה"ב, הוא לא כל־כך סימפטי, וחוששים מקיצוץ התמיכה בכמה מאות מליוני דולר. על הממשלה אמר, כי זו ממשלה מקיר אל קיר ו„צרות מקיר אל קיר". (עתים)

היום נפתח משפטה של גיתית יזראלוב

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

משפטה של גיתית יזראלוב ייפתח היום בבית־המשפט המחוזי בת"א. בדיון ישבו בראשות נשיאת בית־המשפט, חנה אבנור, השופט יוסף גולדברג והשופט צבי הכהן.

בכתב־האישום נטען, כי גיתית יזראלוב החליטה לגרום למות בעלה במטרה תחילה כדי לרשת את רכושו.

ב־26.1.86 נמצאה גופתו של יוסף יזראלוב על המושב האחורי של מכונית, שנמשתה ממימי האגם בפארק הירקון. התביעה סבורה כי מספר שעות קודם לכן דחפה גיתית יזראלוב את המכונית לתוך מימי האגם וגרמה לטביעתו.

על האשמתה מלמד סניגוריה עו"ד מאיר זיו והתובע במשפט הוא אברהם טל, סגן בכיר לפרקליט מחוז תל־אביב.

לחברים מיסדי הקיבוץ
לקיבוץ שער הגולן
בחג היובל
ברכת ידידים נאמנה
חנה וחיים לובינסקי

המבחר העצום שלנו והבחירה היא שלכם

חבילות שי מכל הסוגים הגדלים והמחירים, הכל לפי בחירתכם, מתוך המבחר העצום של הדברים הטובים שלנו בקו אופ.

קו אופ רשת הריבוע הכחול - הבחירה שלכם!

אלפי מוצרים, אין סוף של צירופים, מתנות מכל הסוגים, תוי קניה בערכים שונים, ב־200 סניפי קו אופ ו־20 בתי הכל בו של המשביר לצרכן בכל הארץ.
צלצלו עכשיו ליוסי סומך טל.
03־7551111

קו־אופ

חיזבאללה חיזק נוכחותו בחלק הצפון מזרחי של רצועת הבטחון

חצבאייה. — ארגון „חיזבאללה" חיזק בשבוע האחרון את נוכחותו הצבאית במיבצע שפתח בסוף דצמבר באגף הצפוני המזרחי של רצועת הבטחון — מדווחים כתבים מקומיים.

קרוב ל־500 אנשי מיליציה של „כוחות ההתנגדות האיסלאמים", הזרוע המזויינת של חיזבאללה, תיגברו את שמונה העמדות הקידמיות שבהן מחזיקים הקנאים, לאורך ערוץ השוכן בין רמות כפר חונה, 81 ק"מ דרומית לביירות וחאצבייה, 114 ק"מ דרומית לביירות, עד לגבול הצפוני של רצועת הבטחון.

אנשי חיזבאללה השתלטו על השטח בעקבות פעולות שנקטו נגד עמדות צד"ל בגיזרה זו. הם הבקיעו פירצה של 15 קמ"ר, שרוחבה נע בין 3 ל־6 ק"מ, אמרו המקורות.

אנשי המיליציה פתחו לאחרונה דרכי מעבר צבאיים, מתוך כוונה ליצור קשר בין העמדות השונות שלהם באיזור. כפי שנמסר, הם מנהלים מפעם לפעם קרבות ארטילריים עם העמדה הישראלית הקדמית בכפר וונה. (ע"צ)

מאהבת מאוכזבת חשפה את רשת הריגול בצרפת

פאריס. — החקירה בפרשת ריגול בנושא סודות־חלל, בצפון צרפת, קיבלה אתמול תפנית מוזרה, כאשר עו"ד אמר, שהרשת נחשפה עקב הלשנה מצד מאהבת שאותה נטש אחד הנאשמים.

פול ואלטר, עו"ד של פייר ורדייה, בן 36, אמר, כי אנטונטה מאנולה, ילידת רומניה, שלחה מכתב־הלשנה לריגול־הנגדי הצרפתי (ד.ס.ט.), לאחר שורדייה התחתן אשתקד עם אשה אחרת.

ורדייה, אשתו לודמילה ואריגינה, ילידת רוסיה, ומאנולה נימנים עם ששת אנשים שהואשמו בשבוע שעבר, בעיר רואן, בצפון צרפת, בריגול לטובת מעצמה זרה, ששמה לא פורסם.

„אני חושב שכל זה מבוסס על הלשנה. מאנולה היא אשה קנאית מאוד ועל כן הוקיעה את ורדייה כסוכן של הגוש הסובייטי", אמר עו"ד ואלטר, בראיון ברדיו.

אביו של ורדייה, שהכריז בתוקף על חפות בנו, דיבר גם הוא על משולש־אהבה כמקור לרשת הריגול, כביכול. הוא אמר, כי בנו ניהל פרשת אהבה עם מנואלה, כאשר שניהם עבדו בסניף המכון הלאומי לסטטיסטיקה, בעיר רואן. „ביום בו החליט להתחתן עם האשה הסובייטית, הגיעה ההלשנה. אמר.

הוא דחה את האשמות נגד בנו כ„משהו מתוך רומן גרוע".

סבורים, כי פרשת הריגול מתמקדת במפעל סודי ביותר בקרבת העיירה ורנון, 80 ק"מ צפון־מערב לפאריס, בו מייצרים מנועים לטיל המערב־אירופי „אריאן". דוברים של חברת „אריאן ספייס", המנהלת את תוכנית הלוויינים של סוכנות החלל האירופית, בה חברות 13 מדינות, אמרו, כי קרוב לוודאי שהשלב השלישי של הטיל משמש יעד לאיסוף מידע מודיעיני. אך הם לא גילו אילו סודות ניגנבו, לדעתם.

(ע"ד)

לחשוף את משטר הדיכוי של סטאלין – תובע היסטוריון סובייטי

מוסקווה. — היסטוריון סובייטי רישמי קרא אתמול ל־חשיפה מלאה של משטר הדיכוי של יוסף סטאלין, באומרו, כי השמטת עובדות היסטוריות שוללת מן העם עוצמה רוחנית.

יורי אפאנאסייב מסר לעתון הרישמי „סובייטסקאיה קולטורה", כי אין די בהגדרת הדיכוי של מיליוני אנשים חפים מפשע, בשנות ה־30, על־ידי סטאלין, כ„שגיאה" או „ליקוי" כפי שנוהגים היסטוריונים סובייטיים.

הראיון עם אפאנאסייב מהווה צעד נוסף במערכה של אנשי רוח סובייטיים רבים לפתוח בדיון על פשעי סטאלין ולטהר את זיכרם של מהפכנים בולשוויקים בכירים, שהוצאו להורג בימי שלטונו של סטאלין.

מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב, אמר בחודש שעבר לנציגים של אמצעי התקשורת הרישמיים, כי אסור שיהיו דפים לבנים בהיסטוריה של המדינה, ויש לטהר את שמותיהם של אנשים שחוללו את מהפכת 1917 וחוסלו לאחר מכן. (ע"ר, ע"צ)

נשיא מצרים, חוסני מובארק, מקביל את פניו של מלך ירדן. (צילום: איי.פי.)

חוסיין בקאהיר: ועידה בינ"ל תפתור את הסכסוך במזה"ת

קאהיר. — חוסיין מלך ירדן שב והצהיר אתמול, כי ועידה בין־לאומית לחשכנת שלום במזרח התיכון, בהשתתפות נציגי אש"ף, עשויה לפתור את הסכסוך הישראלי־הערבי.

חוסיין אמר את דבריו בתום שיחות, שנמשכו ארבע שעות, עם הנשיא חוסני מובארק, בקאהיר, בטרם שב בטיסה לרבת־עמון.

הנשיא מובארק תמך בדברי אורחו ואמר, כי מצרים מקיימת קשר עם אש"ף במאמץ „לתאם עמדות ולאפשר כינוסה של ועידה בין־לאומית".

חוסיין אישר מחדש, כי ארצו עדיין מכירה באש"ף כנציגו הלגיטימי היחיד של העם הפלשתיני.

שיחת חוסיין־מובארק נסבה גם על מלחמת עיראן־עיראק, ושניהם קראו לשים לה קץ על־ידי שיחות שלום.

בטוניס פירסם אתמול אש"ף הודעה המביעה תמיכה בהסכם שהושג באחרונה בין חמש סיעות פלשתיניות, ומודיעה כי הסכם „ארגוני־מדיני" זה כולל ביטול ההסכם בין אש"ף לירדן. על ביטול זה יימסר רשמית בכנס הבא של המועצה הלאומית הפלשתינית (הפרלמנט הפלשתיני הגולה), שייערך באלז'יר ב־20 באפריל, נאמר בהודעה.

ארגון „אל פתח", שבראשו עומד יאסר ערפאת, הודיע, כי הזמין סיעות פלשתיניות שאינן חתומות על ההסכם החדש להשתתף „בדיון לאומי כללי", שייערך ב־10 באפריל, במסגרת ההכנות למושב המועצה הלאומית הפלשתינית.

ההודעה של „אל פתח" משבחת במיוחד את מנהיג לוב, מועמר קדאפי, על תרומתו לאיחוד הפלשתינים ועל תמיכתו במאבק הפלשתיני. ההודעה חוזרת ומאשרת מחדש „את התנגדותנו הנמרצת לתוכניות כגון החלטה 242 של מועצת הבטחון, המתייחסת לעניין הלאומי שלנו כאילו היה בעיית פליטים, ולא עניין של עם הנאבק למען הגדרה עצמית והקמת מדינה עצמאית".

(אי. פי., ע"ד)

המשכים

חריש סבור שמצא

(סוף מעמוד ראשון)

שכר — מהמדינה

עוד התברר בישיבה כי ליבאי מקבל למעשה את שכר טרחתו מקופת המדינה, שכן שלושת אנשי הלק"ם לשעבר מקבלים מימון ממשלתי לצורך הגנה משפטית כמקובל לגבי עובדי מדינה או עובדים לשעבר בשרות המדינה שנתקלו בבעיות משפטיות. ראשי מפלגת העבודה שמעון פרס ויצחק רבין אמרו כי ליבאי נועץ בהם בטרם קבל עליו את היצוג של שלושת הפקידים ונאמר לו כי הם אינם רואים בכך שום קושי.

בעד ועדת חקירה

השר גד יעקבי אמר בישיבה כי מלכתחילה חשב שמוטב למנות ועדת חקירה משפטית, אך הוא מקווה שועדת הבירור תוכל למלא את תפקידה, שכן אם יתברר כי עדים מסרבים להופיע בפניה, יהיה צורך להקים ועדת חקירה על פי חוק ועדות החקירה. דברים אלה אמר השר שחל.

פגישת חריש ליבאי

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש עומד להיוועד הבוקר עם ח"כ דוד ליבאי, פרקליטם של שלושת אנשי הלק"ם, ולדווח לו על החלטת הממשלה. ח"כ דוד ליבאי איננו זקוק אמנם לדיווח, עליו נודע לו מכלי התקשורת, אולם חריש ימסור לו מכתב ובו מחוייבות מפורשת כי כל גורם זר לא יקבל חומר העלול להפליל את השלושה.

איזו התחייבות תגבר?

„אני מבקש להבטיח, שכל דברי העדים בפני ועדת הבירור יהיו מוגנים בצורה כזו, שלממשלה תהיה עילה משפטית או חוקית לסרב, אם תבוא דרישה מארה"ב להעביר אליה את החומר" — אמר אמש עו"ד דוד ליבאי בראיון בתכנית „מבט" בטלוויזיה.

הדובר ציין, כי דבר זה יחול לא רק על דברי שלושת הלקוחות, שהוא מייצג, אלא גם על דברי שרים ואנשי בטחון אחרים, שיופיעו בפני הועדה. לדבריו, יש אפשרות להבטיח זאת, ועל הדרך כנה הממשלה מוכנה ללכת יהיה לו ריב עם היועץ המשפטי לממשלה.

„אני מאמין בכוונותיו של ראש הממשלה, אבל ממשלת ישראל נתנה בעניין זה והתחייבות מסויימת לממשלת ארה"ב. ולכן נשאלה השאלה איזו התחייבות תהיה המכרעת אם תבוא דרישה מארה"ב", אמר בנמקו את הצורך במיגבלה כזו.

לא ינטוש לקוחותיו

עו"ד ליבאי הרגיש, כי אין בכוונתו לנטוש היום את לקוחותיו, הנמצאים בעיצומו של המאבק על זכויות היסוד שלהם כאזרחים. נוסף לכך הם נמצאים בעיצומם של מגעים עם התובע בארה"ב, שמבקש לבטל את החסינות שלהם ולהעמיד אותם לדין פלילי.

לדבריו, הוא ביקש להשתחרר מייצוג לקוחותיו, לאחר שוועדת הכנסת בראשות אבא אבן החלה לחקור בנושא, אך לקוחותיו סרבו בתוקף לשחררו. עם זאת דוחה את הטענה, שהוא אשם בכך, שמתנהל דיון בפומבי, בציינו כי הוא מייצגם מזה 16 חודש בסודיות מוחלטת.

שכ"ט — מהלקוחות

ביחס לשכר הטירחה אמר, כי הוא מקבל אותו מהלקוחות, ולא מהממשלה אשר משלמת אותו להם משום שהם עובדי מדינה חסרי אמצעים. זהו הנוהג לגבי עובד מדינה המסתבך בחשש לעבירה פלילית, שכר הטירחה, שנקבע על ידי ועדה בראשות מנכ"ל משרד המשפטים, הוא זעום ומינימלי.

פרס: בלי אכיפה

מ"מ ראש־הממשלה ושר־החוץ שמעון פרס, אמר כי אינו סבור שיהיה צורך בנקיטת צעדי אכיפה על שלושת לקוחותיו של חבר הכנסת ליבאי, להופיע בפני ועדת הבדיקה בעניין פולארד. הוא אמר כי לדעתו ניתן יהיה להבטיח את האינטרסים הלגיטימיים של הלקוחות והעניין יבוא על פתרונו. פרס דיבר בשדה בוקר, בפגישה עם חברי ועדת הנשיאים.

23.3.87

בנק משכנתאות וחסכונות בערבון מוגבל והחברה הבת שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 1986 מותאם לשקלים של חודש דצמבר 1986
(באלפי שקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 1986	ליום 31 בדצמבר 1985
חלוואות	569,403	566,165
פקדונות באוצר המדינה	52,254	64,544
פקדונות לזמנים קצובים	31,985	37,507
סכומים לקבל בגין ביטוח שער	11,465	18,812
ניירות ערך של ממשלת ישראל	7,952	19,111
מסים נדחים לקבל, נטו	5,478	6,709
רכוש קבוע	4,966	5,273
מזומנים ויתרות בבנקים	2,600	2,400
עודף עלות ההשקעה בחברה בת על ערכה המאזני לתאריך הרכישה, לאחר הפחתה	4,134	4,518
נכסים אחרים	1,630	1,847
	691,867	726,886

(*) מוין מחדש

	ליום 31 בדצמבר 1986	ליום 31 בדצמבר 1985
הון עצמי	40,366	39,386
זכויות בעלי מניות חיצוניים בחברה בת שאוחדה	2,953	3,114
שטרי חוב הוניים נדחים	10,943	10,231
אגרות חוב	74,661	87,982
פקדונות למתן הלוואות	526,147	(*)525,666
פקדונות אחרים	34,129	57,775
חשבונות אחרים	2,668	(*)2,732
	691,867	726,886

דו"ח רווח והפסד מאוחד
מותאם לשקלים של חודש דצמבר 1986
(באלפי שקלים חדשים)

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1985
רווח לפני מסים על ההכנסה	5,986	6,735
מסים על ההכנסה - בגין שנת החשבון	(3,175)	(6,782)
התאמת יתרות מסים נדחים לקבל (נטו) בשל שינויים צפויים בשיעורי המס	(1,456)	–
	(4,631)	(6,782)
רווח (הפסד) לאחר מסים על ההכנסה	1,355	(47)
הפחתת עודף עלות ההשקעה בחברה בת על ערכה המאזני לתאריך הרכישה	(277)	(355)
	1,078	(402)
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח הנקי של חברה בת	(98)	(134)
רווח נקי (הפסד)	980	(536)

דו"ח על השינויים בהון העצמי
מותאם לשקלים של חודש דצמבר 1986
(באלפי שקלים חדשים)

	הון מניות אלפי שקלים חדשים	פרמיה על מניות אלפי שקלים חדשים	יתרת הפסד אלפי שקלים חדשים	סה"כ אלפי שקלים חדשים
יתרה ליום 1 בינואר 1985	31,756	23,775	(15,609)	39,922
הפסד	–	–	(536)	(536)
יתרה ליום 31 בדצמבר 1985	31,756	23,775	(16,145)	39,386
רווח נקי	–	–	980	980
יתרה ליום 31 בדצמבר 1986	31,756	23,775	(15,165)	40,366

הדוחו"ת הכספיים המבוקרים המלאים עומדים לעיון הציבור במשרדי הבנק ועותק ממנו ימסר לכל דורש.

הקיבוץ הארצי אימץ תוכנית להיערכות כלכלית פנימית

רמת החיים לנפש תרד ב־20% ● יוגדל הערך המוסף הריאלי ב־3 השנים הקרובות ב־10% לשנה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

הוועד־הפועל של הקיבוץ הארצי, החליט אתמול על היערכות פנימית תנועתית בתחום הכלכלי בישיבה שהתקיימה בגבעת־חביבה.

מטרתה העיקרית של ההיערכות להגיע כבר בשנת 1987 למצב של איזון בחוב החיצוני של הקיבוץ הארצי, ובשנים שלאחר מכן להיכנס ל„מהלך של הקטנת החובות". הכלים העיקריים שעל הפעלתם סוכם במסגרת ההיערכות הם: הגדלת הערך המוסף הריאלי של הקיבוץ הארצי בשלוש השנים הקרובות בשיעור של 10 אחוז לשנה, הורדה מצטברת של 20 אחוז ברמת החיים לנפש, מדיניות מבוקרת של צמצום ההשקעות, מאמץ מיוחד לצמצום העבודה השכירה וייעול הצריכה, גיוס משאבים חיצוניים באמצעות הנפקת איגרות־חוב, וגיוס מלווה פנימי, המבוסס על כוחם של הקיבוצים החזקים והגדלת המיסוי מקיבוצים בעלי יכולת. „הפעולה הפיננסית" — נאמר בתוכנית ההיערכות שאושרה — „יכולה לגבות פעולה כלכלית, והיא חלק ממנה, אך לא באה במקומה. ואם לא תינקט לאלתר פעולה נמרצת של התאמת השימושים למקורות המתאימים, ולא ייבלם גידול החוב, כל הישגי תוכנית ההבראה ייעלמו מייד".

על־פי תוכנית ההבראה התלת־שנתית, כפי שאושרה בישיבת הוועד־הפועל יושג עיקר השיפור במצב הכלכלי של הקיבוץ הארצי בשנים הקרובות על־ידי הגדלת התפוקה החקלאית והתעשייתית, חיסכון בהוצאות ייצור, שיפור מערכות שיווק, ניצול מירבי של ההשקעות הקיימות והכשלת ההשקעות לפרויקטים חדשים. לצורך זה תיערך על־ידי מדור התעשיה והמחלקה לכלכלה של הקיבוץ הארצי בחינה של כל מפעלי התעשיה בקיבוץ הארצי, כדי לכוון את המאמץ לקווי־ייצור ולמגזרים הרווחיים ביותר. במקביל, „קרן השומר הצעיר" והמוסדות הפיננסיים של התנועה „לא יתנו אשראי ולא יערבו לאשראי מעבר לצורך בחידוש החוב ומימון ההשקעות המאושרות על־ידי המחלקה לכלכלה", נאמר בתוכנית ההיערכות.

בתחום הבניה והשיכון מאפשרת תוכנית ההיערכות בניה אך ורק לפי „צרכי שיכון אמיתיים ולא לשיפור רמת־החיים".

בתחום הפיננסים מדגישה התוכנית את בעייתם של קיבוצים עתירי־חוב, שם פריסת החובות לבדה לא תפתור את בעיית עומס הוצאות המימון, ולפיכך, תדאג בהם התנועה לביטול „חלק מתאים מחובם". וזאת לאחר שהקיבוצים אלה יכינו תוכניות כלכליות מקיפות מפורטות ויתחייבו לעמוד בהן.

מיכה רינת, רכז קרן השומר הצעיר, שהציג את הצד הפיננסי של תוכנית ההבראה, סיפר לחברי הוועד הפועל, על המשא־ומתן הממושך שהתנהל עם משרד האוצר על תוכנית סיוע ממשלתית להקלת עומס החובות, שבסיומו הוחלט שהקיבוץ הארצי לא ייכנס לתוכנית ההסכם עם האוצר, אלא „ננסה לגייס את הכספים החיוניים לפריסת חובותינו בעצמנו".

רכז קרן השומר־הצעיר, מיכה רינת, הודיע שהקיבוץ הארצי החליט על הקמת חברה להנפקת איגרות־חוב. החברה תפעל אמנם בבעלות הקיבוץ הארצי, אך בסיוע ובאמצעותו של בנק הפועלים. רינת הוסיף, כי במקביל לכך, ייצר האוצר לקיבוץ הארצי הנפקה מיוחדת בסך 21 מיליון דולר, אשר תוטעל לפני הרפורמה בשוק ההון שתתבצע מ־1 באפריל. הוא ציין עם זאת, כי לתנועה נשארת האופציה לחזור ולפנות לאוצר במועד אחר, אך אין שום התחייבות מצידו להענות לתנועה.

רינת אמר עוד, כי לקיבוץ הארצי רכוש הגדול לפחות פי־שלושה מחובו, וכי המוכיח קיומו של בסיס יצרני רחב. לדבריו, חשוב אמנם עומס החובות, אך שאלת ההמשך נותרה — הגדלת ההכנסות.

אמי מר, רכז מחלקת הכלכלה, הסביר את העקרונות שהניחו את התנועה לא ללכת בדרך התק"ם ולהימנע מחתימת הסכם עם האוצר. לדבריו, לא התקבלה דרישת האוצר לרמת־חיים שונה בין קיבוצים שיקבלו סיוע לבין קיבוצים אחרים. גם הדרישה להציג לאוצר תוכנית הבראה לכל קיבוץ ולהציג לנציגיו אפשרות לבדוק את הקיבוצים והמערכות המרכזיות התנועתיות היתה מכבידה ומשפילה, ולכן דחתה אותה התנועה. יתר־על־כן, ההחלטה לא להתלכד בתוכנית פריסת החובות והסדרי הנושים של מגזרים שונים בהתיישבות נובעת מהחלטת התנועה להימנע מהשלכות ציבוריות חמורות, פוליטיות וקיבוציות פנימיות של תוכניות אלה. אילולא מכות התוכנית הכלכלית החדשה מיוני 1985 היה המצב טוב יותר, אמר. לדבריו, התוכנית גם פעלה נגד המגזר היצרני והטילה עליו ריבית רצחנית, כפגיעה במגזר התעשייתי תוך ירידה משמעותית ברווחיות היצוא. ללא התוכנית, היתה התנועה יכולה להגשים את המשימה של אי־הגדלת החוב ב־1986. לאותם קיבוצים אשר פריסת חובותיהם כלבד לא תפתור את בעייתם, יחליט הוועד־הפועל על מחוייבות התנועה לדאוג להפחתת חלק מחובות אלו ולהעמידם על רמה שאותה יוכלו הקיבוצים לשאת בעצמם.

● לממש נכסים

אורי פינקרפלד דרש לוותר על חלק מן ההישגים הסוציאליים של החברים, לממש נכסים תנועתיים ולחסל פעילויות תנועתיות, כדי לחסוך כספים. יהודה שי ממדור התעשיה, סיפר כי 35 אחוז מפוטנציאל המפעלים הקיימים טרם נוצלו במלואם וחלק מן המפעלים אינם מספקים את דרישת הלקוחות בסכומים הנעים בסביבות 35 מיליון דולר לשנה, בעיקר כהיעדר כוח עבודה מתאים. לדבריו, הפתרון הוא שותפות במפעלים, והדבר מופיע בהחלטות הוועד־הפועל שהתקבלו בתום הישיבה. יעקב נחתומי מחצור סיפר, כי לפני שנתיים נפגשו נציגי כל הזרמים ההתיישבותיים עם ראש הממשלה דאז, שמעון פרס, עם שר האוצר, מודעי, ושר החקלאות נחמקין. „בישיבה ביקש לדעת פרס איזה סכום דרוש כדי לפתור את בעיות ההתיישבות. השבנו לו שדרושים לנו מאה מיליון דולר ואף תשובתו היתה „אם כך אין לי כסף ולא אוכל לעזור לכם". נחתומי, שהתרעם על כך שזאת היתה תשובתו של ראש הממשלה דאז, איש תנועת העבודה, שזמן קצר לאחר מכן מצא 220 מיליון דולר לסייע לחברת „אלסינט" מתוכם 120 מיליון מענק. הוא דרש מכל התנועה ההתיישבותית להתלכד יחד למאבק ציבורי ופוליטי למען הבראתה ללא שתדלנות והצטרקות.

רמי הרפז מהזורע ביקש „לתת שיניים" למוסדות כלכליים המרכזיים, כדי לחייב החלטות לכלל הקיבוצים.

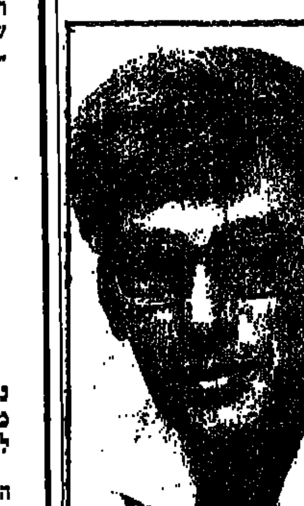

חיים אורון

מיכה רינת

● לקיום נורמות

מזכיר הקיבוץ הארצי, אפרים רזון, אישר לחברי הווה"פ כי אכן המצב קשה מאוד וקיימת סכנה שהייאוש יגבר בקרב החברים לנוכח היקף המשימה הכלכלית העומדת לפניהם. הוא קרא לכל הקיבוצים למלא אחר החלטות של כינוסים תנועתיים ולקיים את הנורמות התנועתיות שהוחלט עליהן. הוא הדגיש שהתנועה מתחה עד למקסימום את הערבות ההדדית. אך גם היא לא תסייע, אם כל הקיבוצים לא יעמדו בנורמות והתנועתיות. אם לא תהיה הבראה אמיתית יחריף המשבר.

אדם רנד, מעברון, ציין כי הופר האיזון בין אוטונומיה של הקיבוץ הפרטי לבין דרישות מוסדות התנועה המרכזיים. הוא דרש לנתח את אשר התרחש עד כה ואת הסיבות שהובילו למשבר הכלכלי הנוכחי. אמרי רון הציע שהקיבוץ הארצי יעמוד במרכז מאבק ציבורי פוליטי של כלל המגזר היצרני במשק, למען שמיטת חובותיו המופרדים של מגזר זה. הצעה זאת התקבלה בתום הישיבה וצורפה להחלטות הוועד־הפועל. הוא אמר שבדרך להתייעלות יש להיזהר לא לחסל את עקרונות הקיבוץ. הוא הציע להקים קרן תמיכה להקמת מפעלים חדשים ולחייב את הקיבוצים לחיות על־פי נורמות תנועתיות.

רן חכים הטיל ספק ביכולת הקיבוצית להתקיים בכוחות עצמה בתנאים של שוק, הקיימים כיום.

מזכיר הקיבוץ הארצי, חיים (ג'ומס) אורון, הדגיש בנאומו בישיבה כי לא ייתכן שכל השאיפה הקיבוצית תהיה רק כלכלית „למען ייעול וחוכות", וכל התכלית התנועתית תהיה חיסול החובות. הוא שאל: „אם כך, אז למען מה בכלל קיומה של התנועה?" ג'ומס הוסיף שגם אם יחזרו לקיבוצם 50 פעילים תנועתיים, יסתכם החיסכון במיליון דולר, ואין בכך שום פתרון כלכלי ממשי. לדברי אורון, עד כה, כל ניסיונותיה של התנועה להקים חזית רחבה של המגזר היצרני וההתיישבותי לא הצליחו. אך אין מניעה לנסות שוב.

הוועד־הפועל של הקיבוץ הארצי קיבל ברוב מוחלט את הצעת המזכירות. קודם־לכן דחה הוועד הפועל את ההצעות של קיבוצי משמר העמק והזורע, אשר דיברו על חיוב התנועה כלפי קיבוצים בודדים לקיים את הנורמות התנועתיות וביקשה להקפיא את הצעת „ועדת חבר".

קיסר: דו"ח מבקר ההסתדרות מצביע על הנורמות במדינה

יעקב שמאי תבע אתמול הקמת ועדת חקירה ● מזכיר מרכז מפ"ם חנן ארז: בעקבות הסכסוך בתדיראן – להחיל הנורמות על „כור"

מאת כתבנו לענייני עבודה

הדו"ח שחיבר מבקר ההסתדרות, נפתלי בלומנטל, לשנת 86, ובו ממצאים חמורים בתחום הטבות לבכירים והמצב במועצות פועלים — הונח אתמול על שולחן הוועד־הפועל של ההסתדרות.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, אמר בדברי הסיכום כי עצם הדו"ח המקיף מורה על פתיחות ההסתדרות ומצביע על נורמות שהשתרשו במדינה. יו"ר סיעת הליכוד, יעקב שמאי, אמר כי יש צורך להקים ועדת חקירה.

הדוברים מכל הסיעות המיוצגות בוועד־הפועל שיבחו את עבודת המבקר וצוותו, בראשות דוד פתל. לשאלת שמאי, מדוע הוטלה צנזורה על ממצאים מסוימים, השיב קיסר כי זאת אשמת־שווא, וכמזכ"ל אינו מוסמך לצנזר את דו"ח המבקר.

מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, אמר כי להבא יש להפריד בין הביקורת על חברת העובדים, לעומת שאר הגופים ההסתדרותיים, כדי למנוע דמגוגיה זולה, כדבריו.

ולתת נשק לניהול חשבונות פוליטיים אישיים.

מזכיר מרכז מפ"ם, חנן ארז, אמר: „ההסתדרות היא פרקליטת העובדים ועל מנת להבטיח זאת, דרושה ביקורת עקבית שתרד עד לרמה של ועדי העובדים. על עצם הביקורת אמר ארז, כי המשחק ההסתדרותי יכול להתגאות בכך, וזאת בהשוואה למשק הפרטי. הוא הוסיף כי נוכח האירועים האחרונים במפעלי תדיראן, יש להחיל את הנורמות של משק העובדים על חברת „כור".

אהרון הנדלמן (ל"ע) טען, כי הממצאים החמורים על הפועל, נובעים מכך שהאחריות עליה נופלת בין הכיסאות של מועצות הפועלים ושל מרכז הפועל. רן כהן, יו"ר סיעת ר"צ, דורש להקים ועדה של חברי הוועד־הפועל במתכונת ועדת הכנסת לביקורת המדינה, שיהיו לה יותר שיניים, „כדי ליישם את מסקנות הדו"ח והמלצותיו".

הדו"ח עוסק ביותר מעשרה מפעלים ותאגידים של חברת העובדים. שלוש רשתות שיווק, חמש מועצות פועלים ושישה סניפי הפועל. הוא כולל ממצאים על הטבות בדרג המנהלים של המשק ההסתדרותי ועל ליקויים בניהול הנכסים והמקרקעין. בלומנטל אמר בישיבת הוועד־הפועל: „יש לדאוג לכך שהדו"ח לא יישאר בגדר קול קורא במדבר".

23.3.87

אנשים ואירועים

חייל המודיעין ממשיך „לקנות" סדרות חינוך מהרבנות הצבאית

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

עקב מחלוקת תקציביות בין גורמי אגף המודיעין בצה"ל למיפקדת קצין חינוך ראשי, פנה חיל־המודיעין למיפקדת הרבנות הצבאית הראשית לשם ארגון סדרות חינוך עבור החיילים. העניין פורסם ב„על המשמר" לפני יותר מחודש, ועד עתה טרם הסתיים.

חבר הכנסת דדי צוקר (רצ) פנה אתמול בעניין זה לשר הבטחון, יצחק רבין: „תמהתי לשמוע על התופעה המתמשכת על עקיפת קצין חינוך ראשי על־ידי אמ"ן בעניין ארגון סדרות חינוך. מעולם לא נקבעה הרבנות הצבאית כאחראית על סדרות חינוך בצה"ל ומוזר שתופעה זו נמשכת ואין מי שיפסיקה". אומר ח"כ צוקר ומוסיף: „אין לקבל את העובדה שעקב בעיות תקציביות תועבר הסמכות החינוכית לרב הצבאי הראשי, ואין להשלים עם כך שחיילי־מודיעין יהיו חשופים בלעדית לגישתה של הרבנות", אומר חבר־הכנסת.

בסדרות החינוך שנערכו כבר במתכונת זו (על־ידי המדרשה לחינוך תורני) הופיע בפני החיילים גם הרב פופיק ארנון, איש ישיבת „אור שמח". למרות הוראתו של ראש אגף כוח־אדם בצה"ל, שישיבה זו „מחוץ לתחום" עבור צה"ל.

המשטרה חוקרת מי זימן עשרות תושבי כפר־סבא לבדיקת איידס כמתיחה

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

עשרות גברים תושבי כפר־סבא, רעננה והוד השרון, נתקפו אתמול חרדה כאשר מצאו בתיבות הדואר שלהם מכתבים רשמיים ממשרד הבריאות, המזמינים אותם לבדיקה לגילוי נוגדני איידס בבית־החולים מאיר, בכפר־סבא.

בית־החולים מאיר הוצף כל יום אתמול פניות רבות של תושבי האיזור המודאגים, שרובם לא נטו להאמין כי מדובר במתיחה. ד"ר שלומי ענתבי, המנהל הרפואי של מרכז ספיר בבית־החולים מאיר, נדרש כל היום להרגיע את הרוחות. המכתבים שהגיעו אל התושבים, כולם גברים בגילאים שונים, נשאו מדבקה של מחשב והיו מודפסים על דף מחשב. כותרת המכתב ציינה כי את המכתב שולחת הוועדה הבינמשרדית למניעת מחלות זיהומיות במשרד הבריאות ועל המכתב היה חתום מזכיר הוועדה, דוד גרשון. כן היו חתומים בית החולים מאיר כפר סבא וקופת־חולים כללית.

בנוסח המכתב נאמר: „אדון נכבד, הינך מוזמן לבדיקות שגרתיות לגילוי נוגדני נגיף איידס. הבדיקה תיערך במרפאה למניעת מחלות זיהומיות ביום רביעי 1 באפריל 1987. הבדיקות מתקיימות מעתה לקבוצת אוכלוסיה בעלת סיכון גבוה לגילוי נוגדנים אשר הנך משתייך אליה על־פי ממצאים רפואיים הנמצאים בידינו. עליך להגיע לבדיקות בצום מוחלט. הערה: הבדיקות ותוצאותיהן יישמרו בסודיות גמורה".

את המכתבים קיבלו במקרים רבים אמהות או רעיות ואפילו ילדים של הממוענים, ולבית־החולים הגיעו קריאות נואשות של נשים שחששו כי בעליהן לקו במחלה וניסו לברר בבית־החולים האם נושא המחלה של בעליהן היה סוד שלא סופר עליו. במקרה אחר פנה תושב כפר־סבא אל מנהל בית־החולים והאשים אותו בשליחות המכתב ולמרות שנאמר לו כי מדובר במתיחה הוא לא נרגע ודרש מכתב הכחשה רשמי כדי שיוכל להציגו בפני אשתו.

הנהלת בית־החולים מסרה דוגמאות של מכתבים למשטרת כפר־סבא, וכל תלונות התושבים שקיבלו מכתבים אלה — הופנו למשטרה, שם נפתחה חקירה. נמסר כי נושא מתיחה זה גובל בפלילים.

„סוויסאייר" בישראל: 40 שנה

מאת כתבנו לענייני תעופה

שני מיליון ו־16 אלף נוסעים הטיסה חברת „סוויסאייר" ב־40 שנות הפעלת הקו לישראל — מסר בפגישה עם כתבים אלבם אקרמן, מנכ"ל החברה בישראל.

לרגל האירוע, חגיגת שנת הארבעים, הגיעו ארצה נשיא „סוויסאייר" רוברט שטאוכלי, וסגנו רוברט אנגלוף. בדברו על פעילות „סוויסאייר" בישראל ציין אקרמן, כי החברה עשתה כדי להתאים הסניפים ויצירת „קשרים רגשיים בין הנוסע לחברה". כאן טמון סוד ההצלחה, לדעתו של מנכ"ל סוויסאייר. מ־1 באפריל תפעיל החברה שמונה טיסות בשבוע. החברה תופסת כיום את המקום השני אחרי „אל־על" בהובלת מטענים.

אקרמן הדגיש את שיתוף הפעולה בין החברה השוויצית ובין „אל־על", דבר שמצא את ביטויו בעת השביתה הממושכת ב„אל־על", כאשר סוויסאייר הפעילה את הקו עבור שתי החברות. ערב מלחמת ששת הימים היה המטוס האחרון העוזב את ישראל מטוס של „סוויסאייר", והמטוס הראשון המחדש את הטיסות היה אף הוא מטוס „סוויסאייר" — אמר אקרמן.

370 צירות מ־150 סניפים בוועידה הי"ח של ויצ"ו

„אנו מבליטים את הפגמים שלנו ומסתירים את מעלות החברה, שבה יש גילויים נפלאים אך אינם מגיעים לתהודה ציבורית. אנו מלקים את עצמנו ואין אנו מעריכים את האורות אשר צריכים להיות בני גאווה" — אמר אתמול נשיא המדינה חיים הרצוג, בדברי ברכתו לוועידה הארצית הי"ח של ויצ"ו ישראל, אשר נפתחה בבית ויצ"ו, בתל־אביב ותסתיים מחרתיים בערב.

בוועידה משתתפות 370 צירות מ־150 סניפים המייצגות יותר מ־70 אלף חברות הארגון, מקצרין בצפון ועד אילת בדרום.

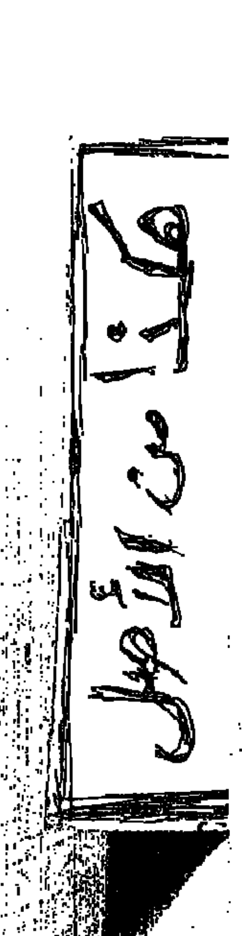

על היום 23.3.87

דו"ח מבקר ההסתדרות

ביקורת בלי הקזת דם

מאת אבשלום קווה

דו"ח מבקר ההסתדרות, שהונח אתמול על שולחן הוועד־הפועל, שונה מקודמיו בהיותו מרוכז מאוד ומקיף, אך לא בחומרת ממצאיו. חלקו של הדו"ח התפרסם במהלך השנה שחלפה. הוא ראשון לנפתלי בלומנטל, מאז נכנס לתפקידו כמבקר. הדו"ח כולל ביקורת על עשרה מפעלים ותאגידים של חברת העובדים, שלוש רשתות־שיווק, חמש מועצות־פועלים ושישה סניפי „הפועל".

הדו"ח מספק נשק לאופוזיציה, בעיקר לספסלי הליכוד. יו"ר הסיעה, יעקב שמאי, אמר מעל הדוכן וגם מתחתיו, כי עתה יש להמציא את שמות המנהלים שקיבלו הטבות חריגות וכן את דמי הפרישה של יו"ר בנק הפועלים לשעבר, גיורא גזית.

דיני נפשות

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, וחברים אחרים בוועדה המרכזת גאים על עצם הדו"ח ועל הפתיחות הרבה שמגלה ההסתדרות ביחס לביקורת, מאז נכנס המזכ"ל לתפקידו. כאשר לחשיפת השמות אומר קיסר: „מדובר כאן בדיני נפשות. לאנשים אלה יש שם, יש ילדים... דבריו של שמאי גובלים בחוסר אחריות... לא רק ביקורת אתם מבקשים, אלא דם...".

עם כניסתו לתפקיד מינה קיסר ועדה מיוחדת, בראשות גזבר ההסתדרות נתן אלמוזלינו, לבדיקת מערכת השיפוט ומערכת הביקורת ההסתדרותית. בעקבות המלצות הוועדה חלו שינויים מהותיים בהרכב ובתפקוד שני גופים אלה. מבחינת הביקורת נקבע, כי בכל תאגיד יתמנה מבקר בלתי תלוי במנכ"ל או ביו"ר מועצת המנהלים. המבקר יהיה כפוף אך ורק למועצת המנהלים ורק היא מוסמכת לפטר אותו בעצה אחת עם מבקר ההסתדרות.

ליקויים בניהול נכסים

הדו"ח של בלומנטל וצוות המבקר, בראשות רוד פתל, וכן הדו"חות הקודמים שפורסמו עוד על־ידי מבקר ההסתדרות לשעבר, שלמה שטנגר, מורים על ליקויים בניהול הנכסים והמקרקעין. לפיכך, הוחלט להקים עמותה שתטפל בכל ענייני הבעלות והרישום ובכך יש סיכוי שרכוש ההסתדרות לא יפול לא לידי מינהל מקרקעי ישראל ולא לידי גופים אחרים הלוטשים עינם אל הרכוש הרב.

הליכוד בוועד־הפועל חושף שיניים. הוא רוצה שמות. ■ קיסר: דברי שמאי (יו"ר סיעת הליכוד) גובלים בחוסר אחריות. לאנשים האלה יש ילדים...

המבקר מצביע על שורה של הטבות שניתנו לבכירים, שאינן מתיישבות עם ערכי תנועת העבודה כגון: תנאי פרישה משופרים, תשלומי בונוסים, תשלומי אש"ל, ביטוח מנהלים, כרטיסי אשראי, נסיעות לחו"ל, הלוואות ומיקדמות. כאשר לכך הוחלט על הקמת ועדה מתוך הוועדה המנהלת של חברת העובדים, אשר תקבע כללים לגבי שכר ושאר ההטבות הנלוות לבעלי דרגות בכירות.

מימצאים חמורים ביותר שייכים למספר סניפי „הפועל", בעיקר במחוז חיפה. אלה כוללים אי־סדרים כספיים, שמתמשכים לאורך שנים, וכן גרעונות וחובות התופחים משנה לשנה. גם במימצאים אלה אין כל חידוש, גם לא בהסכמה הכללית כמעט כי יש לבטל את המצב לפיו האחריות רובצת על שתי זרועות: מועצות הפועלים ומרכז הפועל.

על מועצות הפועלים ודרך תיפקודם אומר המבקר, כי צורת עבודתם מקורה באילוצים שעבר זמנם. חלק מהנבחרים אינם מגלים עניין בפעילות. אחת הדוגמאות היא מועצת פועלי רעננה — בעבר הלא רחוק פנינת־ירק ומאחז איתן של תנועת העבודה. כיום, רוב ועדות המועצה משותקות. עובדיה אינם מקפידים על כרטיסי נוכחות. מאז שנת 78' גדלה אוכלוסיית המושבה־עיר ב־34 אחוז ואילו מספר חברי ההסתדרות גדל רק ב־12 אחוז. אי הסדרים ב„קו־אופ" רעננה הם מהמימצאים החמורים, אך גם אלה אינם חדשים.

המבקר קובע, כי הפיקוח של הנהלת החשבונות על תנועת הכספים לקוי והרישום בהנהלת החשבונות נעשה בפיגור רב. היו גם אי־סדרים בהתקשרות עם ספקים, קבלת סחורה ותנאי תשלום.

בלומנטל בישיבת הוועד־הפועל: יש לדאוג לכך שהדו"ח לא ישאר בחזקת קול קורא במדבר.

יו"ר סיעת ר"צ, רן כהן, הציע להקים ועדה עם שיניים, דוגמת הוועדה לביקורת המדינה, אשר לא תאפשר לדו"ח לנוח על זרי האבק. מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, תבע בעתיד להפריד בין הדו"חות על חברת העובדים לבין הביקורת על שאר הגופים ההסתדרותיים, כדי למנוע דמגוגיה זולה, כדבריו.

העובדות שנחשפו מצביעות בעליל על ליקויים במערכות הבקרה והפיקוח, על העדר נורמות בנושאי שכר וההטבות הנלוות. במקביל — מועצות המנהלים ושליחי הציבור המשמשים כהן, אם כבודדים ואם כגוף — כל אלה חסרים כלים נאותים המאפשרים פעולה נכונה והכוונה יחודית, דברי המבקר.

נאשמת קשה לפיצוח

במשפטה של גיתית יזראלוב, הנפתח היום, יעמדו השופטים מול נאשמת חזקה ומופנמת שלא נשברה במהלך חקירתה אף לא פעם אחת

הנאשמת ברצח, גיתית יזראלוב ועורך־דינה מאיר זיו. כופרים בכל האשמות (צילום: יוסי אלוני, יפפא)

מאת זהבה מוזס

מה באמת אירע בין השעות 01.00־02.30 בלילה של ה־26.1.86? זוהי השאלה המרכזית עליה יסוב משפטה של גיתית יזראלוב הנפתח היום.

התובע אברהם טל, סגן בכיר לפרקליט מחוז ת"א, טוען בכתב־האישום, כי ב־15.1.86 בשעה 19.30 הגיעה גיתית יזראלוב מצרפת בטיסה לארץ בזהות מושאלת, באמצעות דרכון יווני מזוייף, והתקשרה טלפונית עם המנוח, שלא ידע מראש על בוא הנאשמת ארצה. באותו ערב שהו הנאשמת והמנוח בבאר של מלון „הילטון" בתל־אביב עד סמוך לשעה 01.00 ונסעו משם במכוניתו של המנוח מסוג פרינץ 4 מס' 741673 לקרבת האגם המלאכותי בפארק הירקון בתל־אביב.

ב־26.1.86 בין השעות 01.00 — 02.00 או בסמוך לזה גרמה הנאשמת בכוונה תחילה למותו של המנוח על־ידי דרדור מכוניתו שבה ישב לתוך האגם המלאכותי שבפארק. האגם היה מלא מים והמנוח נפטר מטביעה כשהוא בתוך המכונית.

מיד לאחר ביצוע הרצח, ב־26.1.86 בשעה 05.30, יצאה הנאשמת את הארץ בטיסה לצרפת בזהות מושאלת באמצעות דרכון צרפתי מזוייף וברשותה הצוואה המזוייפת.

גיתית באמצעות סניגורה, עו"ד מאיר זיו, כופרת בכל האשמות.

ה„פריקים" באים

באולם בית המשפט 801 יתכנסו היום כל אותם „פריקים" של משפטי הרצח. כולם ייזכרו במשפט הרצח האחרון שהסתיים לפני זמן קצר באולם הזה, משפט יערי־גרנות, וכמעט מאליה תיערך השוואה.

משפט יערי־גרנות עסק ברוצחות שנתפסו בעשרה חודשים לאחר מעשה. השתיים סיפקו בעצמן חומר רב לחוקריהן כשהן מאשימות זו את זו בביצוע המעשה ומשחזרות את שאירע לדעתן. מבחינת הצבע נתפס המשפט כמשפטה של חוה ההיסטרית, המבכיינית והמסכנה, לעומת אביבה בעלת ההשפעה המאגית ופני הספינקס.

היום תעמוד לפני השופטים, הנשיאה חנה אבנור, יוסף גולדברג וצבי הכהן, נאשמת מופנמת וחזקה. נאשמת שעל־פי הדו"ח של מהלך חקירתה לא נשברה ולו פעם אחת, ולפעמים אף לגלגה על חוקריה.

עבר פלילי שונה

גם מבחינת עבר פלילי קיים שוני בין הנאשמות. תנאי המעצר ומהלך החקירה השפיעו קשות על אביבה גרנות וחוה יערי, בעוד שגיתית יזראלוב התנסתה בעבר בריצוי תקופת מאסר בגין פרשה של שוד מזויין.

גופתו של יוסף (יוסיניו) יזראלוב, נהג דין בן 53, נתגלתה ב־26 בינואר בבוקר על־ידי עובר אורח. יצחק קדוש ראה כי במימי האגם שבפארק הירקון שקועה מכונית פרינץ 4. משנמשתה המכונית על־ידי חוקרי המשטרה נמצאה הגופה במושב האחורי. השאלה היתה כיצד הגיעה המכונית לאגם, האם התאבד יוסיניו, או שמא נרצח. רק חקירת המקורבים אליו החלה להצביע על אפשרות מעורבותה של אשתו, עימה היה בהליכי גירושין, ברצח.

התובע, שבידיו ראיות נסיבתיות, שידורים וציתותים, סבור, כי הכל מצביע בכיוון אפשרי אחד ומפרט בכתב־אישום ארוך ומפורט את הנסיבות שלדעתו יצרו את המוטיבציה והאפשרות לרצח. לצורך זה תזמן התביעה 48 עדים, בניהם שוטרים ממשטרת הגבולות בנמל תעופה אורלי שבצרפת.

גיתית, כאמור, כופרת בכל האשמות ובית המשפט יצטרך להחליט האם גיתית יזראלוב אכן רצחה את בעלה, או שמא יש לזכותה מחמת הספק.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי היום: עמית אנטר

מכתבים לידיד

שברים ב„גוש"

הקיצוניות והדמגוגיה ב„גוש אמונים" באות לחפות על תחושת הכישלון והמבוכה האידיאולוגית הפנימית

נפתלי היקר,

„גוש אמונים" נתון כנראה במשבר, שהחל עם גילוי קבוצת המחתרת הטרוריסטית היהודית. הגילוי גרם בזמנו לתסיסה, סימני־שאלה ותסיסות של ביקורת עצמית. אך במרוצת הזמן הושתק התהליך של בדיקת הדרך ושקע להיסף. מי שראו עצמם כמנהיגי ה„גוש", ובמיוחד „הכוכב העולה" מקרב הצמרת הזאת, דניאלה וייס, החלו להשמיע קולות מיליטאנטיים, כאשר עיקר פעילותם מכוונת ללחוץ על הנשיא להעניק חנינה לנידוני המחתרת.

דניאלה וייס אינה מסתפקת בחלקת האדמה (הכבושה) של ארץ־ישראל, וקמה לטפל בכל הנראה, בעיניה, כמכשלה בפני השלטת רעיונותיה הלאומניים והקיצוניים. באחרונה יצאה בדברי השמצה על התנועה הקיבוצית, ואין טעם לחזור כאן על הארס שלה. היא כנראה עברה את הגבול גם בעיני חבריה, שכן אפילו בתוך „גוש אמונים" מנסים לעצרה, ואף נשמעים קולות לסילוקה.

גליונו האחרון של בטאון הגוש, „נקודה", מוקדש רובו ככולו לוויכוח בין הקיצונים למתונים, ויכוח המעיד על קרע בין הצדדים, המאוחדים אומנם בשאיפת ההתיישבות בגדה המערבית, אך חלוקים בראיית המציאות הלאומית.

כך, למשל, כותבים שניים, אבי וולפיש וצבי לנדו מתקוע: „הרוב הגדול של הציבור איננו חבר בשלום־עכשיו או בגוש־אמונים. שתיהן תנועות אידיאליסטיות, המאגדות מספר מצומצם יחסית של תומכים ופעילים. רוב הציבור אינו תומך בשלום־עכשיו, אך גם אינו מיישר קו עם מזכירות גוש־אמונים. בוודאי שאינו מזדהה עם הקולות היותר מיליטאנטיים בתוכה. הגישה הזאת ש„העם איתנו" מסוכנת ומעוררת זלזול ברגשותיו, התלבטויותיו ופחדיו של רוב דומם זה".

אחר, חיים שלי"ת משילה, מציב סימני־שאלה לגבי הנהגת הגוש, ושואל „מי בחר אותם וכיצד נבחרו". מן השאלה נובעת המסקנה, כי מי שמכונים ההנהגה הם אנשים שדחפו את עצמם לצמרת בלי כל תהליך של בחירה דמוקרטית. לדבריו, מתקבל הרושם ש„גוש אמונים" עסוק באופן בלעדי בבעיות „המחתרת".

מעניין במיוחד הוא מאמרו של הרב פרומן, המנסה לראות את הלכי הרוח בחברה הישראלית, ללא ההתנשאות האופיינית לרב לוינגר, אליקים העצני ודניאלה וייס. במקום לבטל את השמאל בארץ או סתם להשמיצו, מודה הרב פרומן, כי בעיניו השמאל הוא מחנה רציני. הוא דוחה את הטענה של בני קצובר, כאילו משקלו הפוליטי של השמאל הוא בין 5 ל־10 אחוזים, ואת הטענה, כי את „משקלו הרב של השמאל יש להסביר בכך שקבוצה קטנה השתלטה על אמצעי התקשורת ובאמצעותם היא כופה את רצונה". לדבריו „כוחם של השמאלנים באמצעי התקשורת נשען על העובדה שתשוקת האדם לחופש ולשלום היא עניין מרכזי ולא שולי".

ועוד הוא אומר, כי הסיבה, שהוא רואה בשמאל עניין רציני היא, ש„אני רואה בערכים שהוא נושא עניין רציני. רואה אני בצער ולא בשמחה־לאיד את ירידתו הגדולה של הסוציאליזם בישראל... הנצליח לבנות על יסוד שלילת ערכם של בעלי הפלוגתא הפוליטיים שלנו..."

●●●

אני קורא את הדברים די בהפתעה, אם־כי עקבתי אחרי הוויכוח בתוך „גוש אמונים". מתברר, כי עולמו הרוחני הצר, הקנאי, של הגוש, התחיל לעורר תחושת מחנק אצל כמה אנשים היושבים בהתנחלויות. הם מודעים היטב, כי למרות הפאתוס החלוצי הם מנותקים מן הערכים האמיתיים של החלוציות. התיישבות הניזונה מאידאליזציה של הטרור היהודי, והפיכת רוצחים לגיבורי האומה נמאסה עליהם. הם יודעים, כי מושגים כמו שלום, חופש, הומניזם ושוויון־זכויות אינם „מושגים שמאלניים", שאפשר לרמוס אותם, ותוך זלזול בהם לרכוש אהדה בתוך עם־ישראל. לכן הרב פרומן חותר כנראה לאימוץ ערכים אלה על־ידי „גוש־אמונים".

אודה על האמת, כי דברים כמו אלה של הרב פרומן מגרים לקיום דיאלוג. סוף־סוף לא רק שהאיש אינו משמיץ את השמאל, אלא הוא מתייחס בהערכה ואף בנעימות לכמה מערכיו. אבל יש כאן אשלייה שחובה להזהר ממנה. הרב פרומן ודומים לו ב„גוש אמונים" אינם חולקים על העקרון העיקרי של הגוש, על משימתו העיקרית, שהיא התיישבות בשטחים המאוכלסים על־ידי הפלשתינים, התיישבות שבאה לחסום כל הסדר שלום. מה הערך להכרתו של הרב פרומן בערך הרב שיש לעקרונות השלום, החופש ושוויון־זכויות — כאשר כל אלה מתבטלים מאליהם על־ידי עצם התפקיד שממלא גוש־אמונים. הרי המשימה הפאטריוטית של הגוש החלה מדחיקת רגלי הפלשתינים מאדמתם, והגיעה עד מעשי טרור נגד האוכלוסיה — בשם הבטחת הבטחון למתנחלים.

לגבי השלום, ודאי שאין סיכוי להגיע אליו במסגרת ארץ־ישראל השלמה, וגם לחופש ושוויון־זכויות, הרי שאנו עושים פלסתר מהעקרונות הללו על־ידי הכיבוש המתמשך. או שמא התכוון הרב פרומן, כי כל הערכים הנעלים הללו מיועדים ליהודים בלבד? הרב פרומן יעשה עמנו חסד, בניגוד לבני קצובר ודומים לו, בכך שיהיה מוכן להעניק את כל הזכויות האלה לכל היהודים, כלומר גם למה שהוא מכנה „מחנה השמאל".

איני מטיל דופי ברב פרומן. אני חש בדבריו את הרצון להלביש לתנועת המתנחלים ביהודה ושומרון תדמית מוסרית, השואבת מערכים הומניסטיים. אך זוהי משימה בלתי אפשרית. כל עוד הרב פרומן אינו קולט את המסר הידוע, כי עם המשעבד עם אחר חדל בעצמו להיות עם חופשי — דבריו לא יהיו אלא נסיון קוסמטי לשפץ רעיונות ומעשים, שמעצם טבעם נוגדים את הערכים ההומניסטיים.

אבל בתוך „גוש־אמונים" גורמים פרומן וכמה מתומכיו לתסיסה. דניאלה וייס מפרסמת מאמר אפולוגטי, שבו היא מנסה להציג את הפעילות למען החנינה כבכל נדוני המחתרת כשולית בפעולות, וחס וחלילה אין זאת הזדהות עם מעשיהם, אלא „היחלצות למען חברינו שפעלו בתום לב".

יש לדניאלה וייס אספיראציה להסתער על הציבור כולו, כדי להעשירו ברוח ההתחדשות הציונית, שהיום רק „גוש־אמונים מסוגל להיות נושא דגלה". היא מרבה במליצות, ולא מעט שבח עצמי. אולם המציאות בקרב המתנחלים סותרת כנראה את הכרזותיה של דניאלה וייס. נשמעים קולות להקמת „מסגרת רעיונית חדשה".

יונה סייף מאפרת כותב, למשל, כי „גוש־אמונים אינו משמש, כבעבר, מסגרת היכולה להכיל את כל אלה שהיו פעילים בו בעבר. ודאי שאינו מהווה מסגרת לציבור הגדול שהתיישב ביש"ע בשנים האחרונות". ובאמת, מה כוחו האמיתי של „גוש־אמונים" כיום? יונה סייף: „גוש־אמונים לא קיים אף פעם מיפקד חברים. היו לכך סיבות טובות. אולם מהן היתה הערכה, שמיפקד כזה היה מגלה, שמספר המצטרפים בפועל היה קטן בהרבה מאותם רבבות אוהדים שהצטרפו או הזדהו עם פעילויות שונות של הגוש".

●●●

המשבר האמיתי של „גוש־אמונים" נובע מן העובדה, כי נגמר לו הפוטנציאל האנושי. הם רועשים ולוחצים למען הקמת ישובים חדשים, אך אין להם מועמדים כדי לאיישם. עם־ישראל בהמוניו אינו מעוניין להתיישב בשטח הכבוש, ואותה התיישבות „חמש דקות מכפר־סבא" נבעה מן היתרונות החומריים ברכישת הבית בתנאים שאין להשוות עליהם בארץ. הישראלים לא רק לא מתיישבים שם, הם גם לא באים ולא מסיירים. גם אחוזים מן האוכלוסיה הישראלית מדירה את רגליה מן השטחים, פרט לאותם מבצעי ראווה של אריאל שרון לקראת הבחירות, שבהם הוא מצליח להוביל באוטובוסים אלפים מתומכי הליכוד.

הקיצוניות והדמאגוגיה של הקיצונים בגוש, כמו הרב לוינגר, אליקים העצני ודניאלה וייס, באים לחפות על תחושת הכשלון ועל סימני השאלה והמבוכה האידיאולוגית בתוך הגוש עצמו.

שלך בידידות,
מארק גפן

23.3.87

המלים והמהות

הוויכוח על ההגדרה המדוייקת של מה שכבשנו ב־1967 — אינו חשוב. חשובים בני האדם. מיליון וחצי אנשים היושבים שם משוללי זכויות לאומיות, כלכליות ופוליטיות. אוכלוסיה כבושה

מאת לוי מורב

הוויכוח שהתחדש על ההגדרה המדוייקת של מה שכבשנו מידי מצרים, ירדן וסוריה ביוני 1967 דומה יותר לאשליות קרות, שמנסים לחמם אותן כחדש, למרות החשיבות הרבה שיש למילים. צריך לזכור שלא השפה קובעת בסופו של דבר את מהות הדברים, אלא המעשים שלנו.

לכן, למרות שאישית אני נוהג לכנות את האזורים האלה שבין הקו הירוק לקו הסגול בשם „שטחים כבושים", אני חש אי־נוחות מסויימת. אי־נוחות זו נובעת קודם כל מהעובדה, שאם אני מתייחס אל השטח כגרידא, הרי לפחות השטחים המכונים „יהודה ושומרון" הם, שטחים שיש לי אליהם זיקה היסטורית, תרבותית, אקלימית ואפילו נופית. העובדה שגוש־אמונים ושאר לאומנים חשוכים נטלו את המונופול על בית־אל, בית־לחם, יריחו ועמק דותן, עדיין לא הופכת את המקומות האלה למוקצים מחמת מיאוס. האהבה שלי לארץ ישראל איננה יודעת גבולות.

השטח עצמו, מיבנהו, הטופוגרפיה שלו, עצי הזית, הרימון, התאנה, החיטה והשעורה הצומחים בו, הם חלק מניחות הילדות, מריח ההיסטוריה שלי. אינני יכול וגם אינני רוצה לנתק את עצמי מכך.

מדוע אם כך אני מכנה את השטחים הללו, למרות הכל, כבושים? התשובה פשוטה למרי. היחס שלי אל שטח מותנה ביחס לאלה החיים עליו. ביהודה, שומרון רצועת עזה והגולן חיים תושבים ערבים פלשתינים, שהם בבחינת אוכלוסיה כבושה. הם חיים תחת שלטון כיבוש מובהק, גם במזרח־ירושלים. ואין זה משנה כלל אם עברה מחרשה עברית בתלמי הגילגל ובית־הערבה. מיליון וחצי בני אדם, שיש להם זהות פוליטית, שפה, תרבות, ובמידה רבה גם דת אחת, נכבשו על־ידינו ביוני 1967.

ייתכן שאפשר לכנות את הכיבוש הזה כיבוש נאור, למרות שאישית אני מתקשה לעכל צמד מילים כל כך מסוכסך. ייתכן שזהו כיבוש סביר, ליבראלי, מתחשב. ייתכן. אישית, אינני מאמין באפשרות של כיבוש יחד עם ליבראליזם והתחשבות. עצם הכיבוש הוא פעולה אלימה ומתמשכת. גם אם יש בו תקופות ארוכות של שקט יחסי, כלומר שלא נהרגים ילדים מירויות באוויר.

לכן, הוויכוח על הגדרת השטחים הוא שולי — לא היחס לבית־אל קובע את אופי הנוכחות שלנו, לא האבן שהניח יעקב למראשותיו, שהיתה מאבני המקום, כאשר חלם את חלום סולם יעקב, היא הקובעת. העובדה החזקה האחת והנוקבת המגדירה את נוכחותנו ככיבוש היא השליטה הצבאית, האדמיניסטרטיבית, הכלכלית והפוליטית במיליון וחצי בני־אדם, משוללי זכויות לאומיות, כלכליות ופוליטיות, המתנגדים לנוכחות ולשליטתו והרואים בנו כובשים ולא משחררים או מחזיקים. סתם כובשים, כמו כל כובש, כמו שאנחנו ראינו את הבריטים למשל ואת הרומים והסלווקים ועוד.

ילדים במחנה הפליטים דהיישה

אין פק"ל שטחים

במערכות העיתונים בישראל אין מונח קבוע להגדרת השטחים. אין גם הנחיות ברורות. הכל הולך

מאת שלמה סלוצקי

צייה למערכות העיתונים בישראל בשאלה „האם יש לכם הנחיות מפורטות לכתבים ולעורכים באשר למונח הנכון — שטחים משוחררים/מוחזקים/כבושים/גדה מערבית/יהודה ושומרון וכו'" — לא תתקבל בשמחה. טכנה מראש, מי שירצה, יגדיר זאת כ„חופש עיתונות", ומי שירצה, כ„ברדק". גם כך שיווך בהרבה יותר מאשר סמנטיקה בלבד.

לאחר שהודרנו את כל ה„לא חשבנו על זה עד כה", ו„שאלה טובה", להלן התגובות שבכל זאת ניתן היה לקבל במשך יום אתמול. [illegible] מכירי המערכת אולי עדיין מבררים את העניין...

מעריב: בציטוט הדברים נאמרים בשם [illegible] בכתיבה מערכתית משתמשים במונח „שטחים".

[illegible]: אין הנחיה ברורה, אך בגלל דעות [illegible] והכתבים לעולם לא יופיע המונח „שטחים משוחררים", ובדרך־כלל ישתמשו ב„שטחים".

דבר: אין הנחיות. כל אחד כותב לפי אופיו [illegible] הנושא נמצא בבירור בימים אלה, [illegible] יוצאו הנחיות לכתבים. בינתיים [illegible] יש עדיפות למלה „שטחים". [illegible] ההגדרות של מוסדותינו פועלים [illegible] של משרד החוץ.

ג'רוזלם פוסט: כאשר מצטטים מישהו, [illegible] נאמרים כפי שהגדירם המצוטט. [illegible] מערכתית לעולם לא יופיע occupied territories.

[illegible] אין הנחיה ברורה, אבל בגלל אופיים [illegible] העיר לעולם לא יבוא לידי שימוש [illegible] „יהודה ושומרון". האזור יוגדר כגדה, [illegible] רצועה, או שמות ספציפיים של [illegible] וערים.

23.3.87

על הפרק

גדה או יו"ש

איזה מין שטחים

ויקטור שם־טוב:

„מוחזקים", בקלף־מיקוח

ויקטור שם־טוב היה מהלוחמים הראשונים נגד נסיון הסיפוח הזוחל של השטחים, כאשר אלו נקראו עדיין „שטחים מוחזקים" על־ידי שלטון המערך, עד 1977. בהחלטתו של ד"ר יוסי ביילין אין הוא רואה יותר מאשר חזרה מבורכת לעבר השפיות.

„מאז 1967 נשאו כל המסמכים הרשמיים את המונח „שטחים מוחזקים". זו היתה ההגדרה הקולעת ביותר למצב שראש הממשלה לוי אשכול הגדיר בצורה מפורשת בתום המלחמה, כאשר הצהיר ש„לא לשם כיבוש שטחים יצאנו למלחמה". המדיניות היתה אז שהשטחים הם רק קלף־מיקוח שהשארנו בידינו, ואין הם בגדר גזילה מעם אחר, ומכאן שבשטחים מוחזקים מדובר, המוחזקים בידינו עד שיתפתחו תנאים למו"מ על שלום, שיאפשר להחזיר את כולם או רק חלק מהם.

„ב־1977 שינה הליכוד את ההגדרה ל„יהודה שומרון וחבל עזה", ולא בעניין סמנטיקה דובר, אלא בתפיסה שונה של האפשרות לצאת מהקונפליקט בין ישראל למדינות ערב.

„אישית לא היתה לי ואין לי כיום בעיה כלשהי בשימוש במונח התנ"כי־גאוגרפי 'יהודה שומרון ועזה', אבל מאחר שלמושג הזה ניתנו פירוש וכוונה פוליטית מסוימת, הרי אין באפשרותנו להתעלם מכך, ומכאן שאני גוזר על עצמי להשתמש במושג שטחים מוחזקים או 'גדה מערבית', כביטוי לעמדה פוליטית, בדיוק כפי שהליכוד משתמש ביהודה ושומרון כביטוי לרצונו בסיפוח האזור."

ד"ר ישראל (שייב) אלדד:

„יהודה ושומרון", מאז ומעולם

ד"ר ישראל (שייב) אלדד נעלב מאד מעצם השאלה התמימה שלי, באשר לדעתו על המונח בו יש להשתמש. „איך אתה בכלל שואל אותי" הגיב. „יכולת לכתוב בלי להתקשר אלי, שהרי דעתי ידועה בציבור".

— האם אתה רואה את יהודה ושומרון בשטחים משוחררים?

אלדד: „משוחררים הם היו רק ביום האחרון למלחמת 1967, אבל יהודה ושומרון הם היו מאז ומעולם. כפי שארץ־ישראל היתה מאז ומעולם השם שבו קראו הציונים לאזור, גם כאשר כל הכובשים, מהרומאים ועד האנגלים, קראו לו פלשתין או סוריה־פלשתינה. באותו דרך, כאשר חזרנו הנה, החזרנו את המונח יהודה ושומרון לחבל הארץ הזה, שהוא חלק מארץ־ישראל ההיסטורית. מכאן שיש חשיבות היסטורית לקרוא לאזור בשם יהודה ושומרון, כדי שנוכל לקבוע כך את זכותנו על ארץ־ישראל כולה. גם בן־גוריון הקפיד להגדיר את האזור כארץ־ישראל ההיסטורית. ואגב, גם עבר הירדן, מה שהיום נקרא ירדן, כלול בהגדרה של ארץ־ישראל, ארץ שיש בה היום שתי מדינות ושני עמים".

— מה דעתך על החלטתו של ד"ר יוסי ביילין להוציא נייר־עמדה בנושא מאמצי השלום, בו יוזכר המונח „שטחים מוחזקים" במקום „יהודה ושומרון"?

אלדד: „מדובר בבעיה שאינה לינגוויסטית אלא היא בעיה של סדר־עבודה משובש ואף של עבירה. יוסי ביילין אינו מוסמך לשנות את מדיניות הממשלה בנושא האמור. אפילו שר החוץ, שמעון פרס, אם הוא מעוניין לשנות מדיניות זו — עליו להצהיר על כך בגלוי ולפנות בנושא לממשלה.

„למען האמת, אני לא מוטרד מהחלטה של הפקיד הקטן ביילין, כמו מהחשש ששר החינוך, יצחק נבון, יוציא החלטה דומה לגבי מערכת החינוך, ואז הילדים שלנו ילמדו שלא מדובר בארץ־ישראל אחת, ששייכת לנו, אלא בשטחים מוחזקים, שכל רגע אנו עלולים להחזירם".

שלמה סלוצקי

ואם היא לא היתה בהריון ואם אין לה מחלת־לב

מאת יעל לוטן

מקובלת, המוסכמה המשפטית, שהמבקש להגיש תביעה חייב לבוא בנקיון־כפיים. אנחנו, הבאים בטענות קשות מלפני אריאנות אחרות על אותן נורמות שלא כשורה כלפי יהודים, כן הראוי שנדאג להיות דומים מבחינת התנהגות דומה מלפני מי שאיתם הוזים.

לאחרונה נחשפו שני מקרים של התעללות, בנשים ערביות. האחת: אם צעירה שביקשה להישאר בעזה עם בעלה שהוא בן המקום. והאשה טענה שהיא חולת לב, ואילו המושל אמר „קשקוש" והגלה אותה. האשה השניה טענה שהיא בשלבי הריון מתקדמים והפילה את ולדה כתוצאה מן ההתעללות שהתעללו בה במעצר. השלטונות טענו „קשקוש", היא לא היתה כלל בהריון. כחשודה בהשתייכות לארגון עוין (היינו, תמיכה באש"ף) היה עליה לעמוד בטיפול המקובל, כרגיל. כמו „גברים". ממש עמדה פמיניסטית להתפאר.

בבריה"מ רואים בציונות תנועה עוינת, ואם נביא בחשבון את יחסינו ההדוקים־עויינים עם ארה"ב, ואת השירותים הטובים שאנו מספקים לה ומשרי דרוב־ממשלתנו נוהגים להדגיש שישראל היא מרכיב פעיל וחשוב בעמדותיה האסטרטגיות והטקטיות של ארה"ב, הרי יש לסובייטים על מה להסתמך כאשר הם עוצרים או מגלים פעילים ציונים. אם כך, אנו חייבים לשאול את עצמנו איזה פרצוף יש לנו, כאשר אנו באים בטענות על סירובם של הסובייטים להתיר איחוד משפחות ומבקשים שיפסיקו להתנכל לפעילים ציוניים, ואילו אנו מפרידים משפחות ומתעללים בצעירים וחשודים פוליטיים.

אין בכוונתי להצדיק את העוול שעושה השלטון הסובייטי, שהוא מונע איחוד משפחות. אותו עוול ואכזריות שהמגלגל כאן בעת העתירה בדרישה שיתירו לילדיו לעלות לארץ היא קרובת משפחה שלי, היא לא ראתה את בנה הצעיר למעלה מ־10 שנים. אני מבינה ללבה וכואבת את כאבה ומקווה שבקרוב יתירו לו לצאת. אבל אני מבינה היטב גם את האשה הצעירה שביקשה לבחור מעוז ונפרדה ממנו בכוח יחד עם ילדים קטנים. אני מתחלחלת לשמע „פירטי הקיפוח" שטיפלו בבחורה הפלשתינית, החשודה בקשר עם אש"ף.

לא מעניין אותי כלל אם הראשונה באמת חולת־לב או לא, ואם השניה היתה או לא היתה בהריון. הנבלה היא אותה נבלה וזכותנו למחות על עוולות הנעשות ליהודים מתמעטת ונשחקת קיום לזום, על בסיס אגואיסטי — או אתנוצנטרי — כזה, אי־אפשר לנהל מדינה שתהיה חלק מקהילית העמים. השלטון שאינו מבין עובדה זו, צוה ימות עלינו אסון.

מסביב לעולם | בעריכת דוד ארן

כוכב מן השורה

בראשית ינואר 1986, שכאשר ויליאם גרייהם, המנהל־בפועל של סוכנות החלל האמריקנית, הקדיש יום שלם ללימוד כיצד לטפל באמצעי תקשורת, נראתה הסכנה של ראיונות־פתע ושאלות־מלכודת רחוקה עד־מאוד בעיניו. אולם מקץ שלושה שבועות, כאשר התפוצצה מעבורת החלל צ'לנג'ר, ציפו לגרייהם מצלמות וכתבים בכל פינה. כאשר היה לו, סוף־סוף, רגע אחד פנאי, הוא צילצל למורו בענייני תקשורת והודה לו.

גרייהם הוא אחד מאלפי מנהלים אשר גילו כי מראה טוב בטלוויזיה ובעיתון איננו עניין של מקרה. כאשר מתדפק בדלתותיהם כתב „שוחר טרף", הם רוצים לפוגשו מוכנים. לפיכך נולד בשנים האחרונות תחום התמחות מכניס חדש: הוראת התנהגות נכונה בכלי התקשורת למנהלים בעשרות החברות הענקיות, במפלגות הפוליטיות, באירגוני צדקה ובמוסדות הממשלה בארה"ב.

בעלי עסקים, שאינם יכולים להרשות לעצמם הכשרה כזו, העשויה לעלות אלפי דולרים, יכולים לפחות להוציא 16.95 דולרים על ספר חדש מאת הרב שמריץ, סגן נשיא „מוביל אויל", המציע עצות משלו למנהלים „נצורים". לדברי שמריץ, אמצעי־עזר כגון קורסים לאמצעי התקשורת וסיפרו הנקרא „שלום לך פרופיל נמוך" מעניקים לבעלי־עסקים „מידה של ביטחון עצמי לקראת משברים".

קשה לקבוע מה מספר האנשים הלומדים או מלמדים בקורסים מסוג זה, מאחר שחברות רבות ליחסי ציבור מציעות הכשרה מסוג זה במסגרת שירותיהן הכוללים. אחת הפירמות הוותיקות ביותר העוסקות בתחום זה — וזו אשר בה למדו גרייהם ופקידים אחרים של סוכנות החלל — היא „סדנת הטלוויזיה" בניו־יורק. וולטר פפיסטר, נשיא החברה שהיא בת שמונה שנים, מעריך כי הכשיר כ־2,500 בני־אדם, מפקידים גבוהים בחברות עסקיות ועד לאנשי פוליטיקה.

לדברי פפיסטר, שבעבר היה סגן־נשיא רשת איי.בי.סי., מכינים הקורסים שלו מנהלים בלתי־מנוסים למגע עם אמצעי התקשורת מכל הסוגים, אך אין ספק היכן יש לשים את הרגש. „ברגע שהתחילה הטלוויזיה, היה צורך בנר", הוא אומר. „סדנת הטלוויזיה" עולה 4,000 דולר בעד השתתפות בסדנה של יום, שנוטלים בה חלק שני מדריכים וארבעה תלמידים. נוסף על הכשרה בנושאי יסוד של אמצעי התקשורת, קיימים קורסים המכשירים מנהלים ופקידים למסירת עדות בוועדות של הקונגרס, לחקירות וכו'.

יועצים מסויימים לאמצעי התקשורת, לרבות שמריץ, ממליצים על גישה תקיפה בהופעות באמצעי־התקשורת, ואולם פפיסטר חולק על דעתם: „המראיין אינו אלא מתווך, שבאמצעותו אתה מגיע אל קהל הצופים. להסתבך בוויכוח עם הכתב או להקשות עליו לא כדאי והדבר אינו משרת שום מטרה". לדברי פפיסטר, שירותיו למעשה עוזרים לכתבים. „אנחנו כמו שמן־סיכה", הוא אומר; „אנחנו מקטינים את רתיעת האנשים מהופעה בטלוויזיה". לדבריו, הוא מעודד את לקוחותיו לשתף־פעולה עם אמצעי התקשורת: „אנו אומרים להם כי אם לא תדברו איתם, יעשו זאת אחרים במקומכם, וזה עלול להיות לא נעים לכם".

המדובר, כמובן, בפקידים של חברות מהוגנות. אך מה קורה כאשר „סנדק" של המאפיה רוצה לעבור קורס בסדנה? „זו שאלה קשה" — אומר פפיסטר: „אנו בוררים את לקוחותינו. לא דחינו רבים — אך היו גם כאלה. איננו רוצים לעשות עסקים עם אנשי המאפיה"...

„וילג'" בוושינגטון

תיאטרונים זעירים ותוססים החלו להתמקם באחד מרובעי העוני של וושינגטון הבירה, רובע מלא סוחרי סמים, יצאניות, בארים ובתי־תמחוי. החזיונות ברחוב עשויים להיות לא פחות סטגוניים מאשר אלה על הבימה. „כאן זה כמו קרנבל", אומר המנהל ג'יי זינמן. ש„תיאטרון הסטודיו" בן הארבע שלו היה אחד הראשונים שהוקמו במטרוון הרחוב ה־14, במרחק של כק"מ וחצי מן הבית הלבן.

„זה מבחינה היסטורית החלק הסוער ביותר של העיר", אומר בארט ויטמן, ש„תיאטרון סורס" שלו נכנס לאולם תצוגה נטוש למכוניות, כערך בזמן שלהקתו של זיינמן קיבלה לידה מחסן המכונרגרים נטוש ממול. להקת „ג'ארי תיאטר" שכרה מחסן מתפרק, שהיה כ־1984 מלא מורקי סמים ואשפה אחרת, ולשם ניקויו היתה דרושה שנה שלמה.

אף־כי מנהלי התיאטרונים המקומיים אומרים כי הסביבה של מרכז הבידור החדש של וושינגטון היא בטוחה, עליהם לעבוד קשה כדי לשכנע את מבקרי התיאטרון לבוא לשם. „יש המצלצלים אלינו ושואלים אם יוכלו להגיע אל התיאטרון במכונית בלי להישדד", אומר סטנלי; „אך ברגע שהתגברו על עצבנותם הראשונה הם נהנים לבוא הנה".

המשטרה „הזיזה" את סוחרי הסמים למרחק שלושה גושי בניינים מן האיזור. אמנם לדברי זיינומן מגלות היצאניות עדיין פעילות ניכרת, אך האיזור אינו עוד מסוכן ונעשה „חלק סוער של העיר, שמתקבל על דעתם של בעלי נטיות רומאנטיות".

מיקום זה של התיאטרון נובע בראש וראשונה מטעמים כלכליים: להקות חדשניות הן בדרך־כלל עניות ובתים ברובע מוזנח זה הם זולים ושכר־הדירה נמוך.

רעיונות ושיטות ניסויים הם כאן חזיון נפרץ. הלהקה של וייטמן רכשה את הרחבה שמאחורי בניין התיאטרון שלה, ובלילות הקייץ היא מציגה בסביבה עירונית מציאותית עם קירות לבנים כרקע ומכוניות חולפות וצופרות כחלק מן המתרחש על הבימה.

התיאטרון הבלתי־שגרתי ביותר ברחוב ה־14 הוא „ליווינג סטייג'", להקת אילתור המביאה את התיאטרון אל העניים, אל יושבי בתי־סוהר, אל נוער בעייתי ואל חולי־נפש. הוא נוסד באמצע שנות ה־60 על־ידי זלדה פישהנדלר, מנהלת ההפקה של להקת „ארינה" ובוב אלכסנדר, במאי מניו־יורק. הצגותיהם המאולתרות, הבנויות לפי הצעות מן הקהל, מבוצעות באמצעים פשוטים וסטגוניים ועשויות להיות בעלות השפעה מדהימה על אלה מתוך הקהל, שמשתתפים אותם בהצגה.

לדבריו של אלכסנדר, בהפקה, ששותפו בה תלמידים מוגבלים, החלה נערה עיוורת בת 14, שלא פלטה מלה בכל שנות לימודיה בבית־הספר לדבר — לתדהמת מוריה. „אמור לנהג לעצור את המכונית", קראה בתמונה אשר בה שיחקה הקבוצה שלה נסיעה במונית.

לדברי רוב מנהלי התיאטרונים הקטנים, עדיין אי־אפשר לקבוע אם האיזור ייהפך למעין „גריניץ' וילג'" של וושינגטון וישגשג כמו אותו רובע של ניו־יורק, המשמש זה עשרות שנים מרכז לבידור ולהקות תיאטרון חדשניות.

„רויטר".

מלחמת הטבלואידים

טאבלואידים אמריקניים מנהלים מל־חמת־מלים, חמושים בכותרות מפוצצות, כגון „גבר מתחתן עם פרה" או „בזירה ששינתה את מינה נחטפה למתאבק בטלוויזיה". בשמות־תואר עוצרי־נשימה, בכותרות של שני אינצים וסימני־קריאה בלי סוף הם מודיעים על פרשיות אהבים בין כוכבי קולנוע, תינוקות בעלי־שני ראשים ודיאטות־פלא, לעשרות מליוני קוראים אמריקנים.

שדה־הקרב הוא „טאבלואיד ואלי", רצועת קרקע בחוף המזרחי של פלורידה מפאלם ביץ' ועד בוקה ראטון, אשר בה קבעו חמישה שבועוני־טאבלואיד את מושבם. עם העורכים והכתבים הראשיים שלהם נמנים אנגלים, סקוטים, אוסטרלים וקנדים, שרובם קיבלו הכשרה בענפים שונים של עיתונאות הטאב־לואידים הבריטית.

„אנו עוסקים במטורף ובאבסורדי. חלק מקוראינו כמעט אינם מסוגלים להמתין שבוע ימים עד לידיעה הבאה על האיש הירוק הקטן מן החלל", אומר בילי ברט, סקוטי המשמש כעורך ראשי של „נייישנל אקסמיינר" שמושבו בבוקה רייטון. הגליונות האחרונים של כל הטבלואידים עומדים יחד בדוכני העיתונים בסופרמארקטים, על־אף ההתחרות הפרועה ביניהם. עיתוני „טאבלואיד ואלי" מתחלקים בין שני מחנות — חברת נייישנל אינקווייר שבידיה ה„נייישנל אינקווייר" ואחיו בשחור־לבן, „ויקלי וורלד ניוס", וחברת גלוב קומיוניקיישנס, חברה שבעליה קנדים, ושבבעלותה נמצאים „גלוב", „סאן" ו„נייישנל אקסמיינר".

ה„אינקווירר", שעם תפוצה שבועית של 4.5 מיליוני עותקים עומד בראש הטאב־לואידים, היה הראשון שעבר לפלורידה. הוא הגיע הנה מג'רסי ב־1971 בעקבות הפיתוי שבמסים נמוכים יותר של פלורידה. ג'נרוסו פופ, לשעבר מומחה למלחמה פסיכולוגית, בסי.איי.איי. ובעל „אינקווירר" זה זמן רב, העביר את הטאבלואיד לאחד הפרברים של פאלם ביץ'. אחריו עברו לפאלם ביץ' ב־1982 שלושת הטאבלואידים של גלוב — ממונטריאול. מתחרי „אינקווירר" אינם מסתירים את המניע הראשי שלהם להעברת עתוניהם דרומה.

„סאן", „גלוב" ו„נייישנל אקסמיינר" נולדו כחיקויים ל„אינקווירר" והורגלו לגייס את עובדיהם מקרב מיטב עיתונאי הטאבלואידים. התחרות בין הטאבלואידים הפכה את המשכורות של עיתונאיהם לגבוהות ביותר במקצוע. הם משלמים סכומי־עתק למוסרי אינפורמאציה, למשל מהוליבוד.

גלגלי הבורסה

בנק ישראל החל לווסת אג"ח נוסף על מניות ההסדר

בשוק המניות עלו אתמול 187 שערים, לעומת 100 שירדו ו־109 שנשארו בלי שינוי. בנק ישראל מכר גם אתמול איגרות־חוב צמודות למדד וקנה מניות הסדר, זו הפעם השנייה, לאחר המיפנה שחל במדיניותו בשוק ההון. ערך השוק של כל מניות ההסדר ירד ב־0.17% בלבד, בעוד ערך השוק של המניות החופשיות עלה ב־0.52%. העלייה הגדולה ביותר — ב־4.02% — נרשמה במניות חיפושי נפט. חלה ירידה נוספת בתשואות מק"מ. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי הביקוש ב־12.5 מיליון ש"ח, מזה 10.5 מיליון ש"ח בצמודות למדד ו־2 מיליוני ש"ח בצמודות למט"ח.

הציבור השקיע אתמול כ־10 מיליוני ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות במניות.

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי סדרות נוספות של איגרות־חוב צמודות למדד בערך נקוב כולל של 50 מיליון ש"ח. מזה 40 מיליון ש"ח מסוג „שגיא" לחמש שנים, במחיר מינימום של 92%, ו־10 מיליוני ש"ח מסוג „גליל" לעשר שנים, במחיר מינימום של 88% מהערך הנקוב.

במלווה קצר מועד חלה ירידה נוספת בתשואותיהן, שנעו בין 1.99% ל־2.15% לחודש ובין 26.60% ל־29.60% לשנה. המחזור במק"מ עלה ל־18 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר עלתה רק אחת, דיסקונט ב', ב־1.9%. הירידה הגדולה ביותר — 3.3% — נרשמה בשער מימון סחר 5. במניות האחרונות מסוג זה היו ירידות ב־0.3%. תשואותיהן השנתיות נעו בקרבת 16.8%. עודפי ההיצע בהן הסתכמו אתמול ב־1.5 מיליון ש"ח. המחזור במניות ההסדר הסתכם ב־2.4 מיליון ש"ח.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלו ב־1%: אוה"ה — 1.0; פי בי — 1.1. לעומתן ירדו ב־1%: הספנות 0.1 — 2.4; הספנות 0.5 — 10.0. למניות הבנק הבינלאומי היה ביקוש, שסופק ללא שינוי בשער.

במניות חופשיות עלו ב־10% רפק 0.1 ור' 0.5, ניקוב, מ.ת.מ., מטוויות 5, פולק 5, מזר' השק' 124. לעומתן ירדו ב־10%: יעוא, סחף 5, קצנשטיין 1.

במניות חיפושי נפט נעו עליות השערים בין 0.9% (פז נפט) ל־6.1% (דלק נפט 1). למניות יואל ומגן 5 נרשם שער „קונים בלבד". אך פראויל ב' היתה יוצאת מן הכלל, מאחר שרק בה היה היצע, שנקלט ללא שינוי בשערה.

המחזור במניות החופשיות הגיע ל־25 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב הסתכם המחזור ב־8.9 מיליון ש"ח, מזה כ־1.5 מיליון ש"ח בסוג „שגיא", ו־2.4 מיליון ש"ח בצמודות ב־80% למדד בלבד. ערך השוק של כל אג"ח הצמודות למדד עלה ב־0.09%, בעוד שהצמודות למט"ח עלו ב־0.06% בממוצע.

„בנק אגודי הודיע על ירידה ברווח הנקי ב־50%. הרווח הנקי הסתכם ב־5.5 מיליון ש"ח (3.7 מיליון דולר) בשנת 1986, לעומת 11.0 מיליון ש"ח (7.4 מיליון דולר) בשנת 1985. הקיטון ברווח הנקי מוסבר בגידול משמעותי בהפרישה למיסים בשנת 1986. [illegible] בהפרישה למיסים הושפע במידה [illegible] מהרפורמה הצפויה במיסוי והנחיות [illegible] לשכת רואי החשבון, לפיהן יחושבו [illegible] הנדחים לפי שיעור מס מוקטן [illegible] 66.1% אשתקד).

„בור תעשיות": דירקטוריון הבורסה [illegible] דיווח על הקשיים בקיום מסחר [illegible] החברה. הדירקטוריון רשם לפניו את [illegible] החברה שהיא נוקטת צעדים [illegible] בעיית הסחירות במניותיה. הדירקטוריון החליט, כי בהיעדר הסדר מניות [illegible] הזמן הקרוב תנקוט הבורסה הליכים [illegible] מניות החברה מהרישום למסחר.

„סולל בונה הנפקות": דיווחה על [illegible] 363 אלף ש"ח בששת החודשים [illegible] של 1986, לעומת הפסד של 82 אלף [illegible] בתקופה המקבילה ב־1985.

„סולל בונה מימון" מחזיק ב־99.4% [illegible] בנות 1 ש"ח מתוך הון מונפק [illegible] 5,000 מ"ר בנות 1 ש"ח של „סולל [illegible] הנפקות".

„בטון מוכן תדיר": דירקטוריון [illegible] החליט למחוק את ניירות הערך של [illegible] מן הרישום למסחר בבורסה, בעקבות [illegible] שליטה בחברה והצעת רכש שבוצעה [illegible] המניות מן הציבור.

„ח.י.ל.ן.": הדירקטוריון נענה [illegible] החברה והחליט לדחות בחודשים [illegible] מחיקת ניירות הערך שלה מן הרישום [illegible] בבורסה, אחרי שהחברה ביקשה [illegible] ארכה של חודשיים על מנת להסדיר [illegible] הסחירות בניירות הערך שלה.

אלחנן הורוביץ

„פולקסוואגן" הפסידה בפעילות למניעת הפסדים

הודעת מפעל המכוניות הגרמני „פולקסוואגן", כי יתכן שהפסיד מיליוני דולארים בעקבות הונאה במטבע־חוץ, מוכיחה שחברות גדולות נזקקות להפעלת כלים פיננסים מתוחכמים כדי למנוע הפסדים עקב התנודות בערכם של מטבעות זרים.

השימוש בחוזים עתידיים, באופציות־מטבע, ובאמצעים דומים מכונה לעתים תכופות בביטוי „ספקולאציה". אך אילו החברות היו חושפות את עצמן לחסדי התנודות בערכי המטבע, הן היו מסתכנות בהפסדים גדולים.

במקרה של חברת „פולקסוואגן", שלדבריה בעקבות הונאה לא הושלמה הפעולה למניעת הפסדים, נאלצה ההנהלה לנקוט צעדים כדי לקדם הפסד אפשרי של 480 מיליון מארקים.

בשבוע השני של חודש מארס ירד שער המניות של פולקסוואגן, אף־כי לדברי החברה רווחיה לשנת 1986 נשארו ברמת 1985.

הפרשה נדונה בהרחבה בבורסה למטבע־חוץ בפראנקפורט, אך לא התגלו פרטים רבים. לדברי פולקסוואגן, הגישה החברה לתביעה הכללית המערב־גרמנית תלונות בדבר חשדות בהונאה, הפרת אמון וזיוף מסמכים. יתכן כי האחראים למעשים באו מחוץ לחברה ונעזרו על־ידי אנשים בפנים.

דובר החברה אמר, כי סכום דולרים, גובהו לא פורש, נקנה בשער מסויים ונמכר מראש. אך לאחר מכן התברר כי החוזים למכירה עתידית זוייפו.

מכירה עתידית מסוג זה אופיינית לחברה בינלאומית גדולה המעבירה סכומים גדולים ממטבע אחד לאחר, ומחליפה רווחים במטבע זר למטבע מקומי.

מנהל כספים של חברה שלדעתו ישתנו שערי המטבע כלפי מטה, עשוי להמתין רק לקבלות על אספקת סחורת היצוא ולמוכרן בשוק ה„ספוט" בשער הקיים באותו יום. ואכן, אם השער משתנה לטובתו, הוא מרוויח. אך אם טעה, ושער המטבע השתנה לרעתו, מסתיימת עיסקת יצוא מכניסה בהפסד פיננסי. רוב החברות מעדיפות לבטל את גורם אי־הוודאות ומשתמשות בכלים למניעת הפסדים.

אופציה של מטבע

בחוזה מראש באה חברה לידי הסכם עם הבנק שלה לקנות או למכור, במועד מסויים בעתיד, סכום מסויים של מטבע זר בשער מוסכם מראש. זה אומנם מונע רווחי שער — אך מונע גם הפסדים.

גישה מתוחכמת יותר טמונה ב„אופציה של מטבע". אופציה זו מעניקה לחברה את הזכות — אך אינה מחייבת אותה — לקנות או למכור את המטבע הזר בעתיד בשער שנקבע מראש. החברה משלמת פרמיה על ה„אופציה", כמו על פוליסת ביטוח. אם שינוי השערים הוא לטובה, היא תוותר על האופציה ותרוויח מן השער הנוח. הפרמיה היא כאן מחיר חוסר הדאגה. אך אם תנודת שער המטבע היא לרעה, החברה יכולה לממש את האופציה ולזכות בשער שעליו הוסכם מראש.

פולקסוואגן, כאמור, לא פירטה מה היתה ההונאה שיתכן כי נפלה לה קורבן בעיסקה עתידית. היא פשוט הודיעה, על סמך המידע שבידה, כי ייתכן שמסמכים מסויימים זוייפו.

ולפיכך יש לזקוף חלק מסויים במטבע הזר שברשותה כ„פתוח". דובר החברה אמר, כי הפעולה שבה מדובר בוצעה כנראה ב־1986.

לדברי סוחרי מטבע במערב גרמניה [illegible] זה כאשר הדולר היה שווה כ־3 מארק [illegible] החברה היתה חייבת להגן על הכנסות [illegible] שלה על־ידי פעולה נגד ירידה עד לשער שהוא כיום כ־1.87 מארק.

הסוחרים אומרים, כי ניתן רק להניח [illegible] היתה דמות העיסקה של פולקסוואגן [illegible] הונאה בדיוק בוצעה. לדבריהם, אם [illegible] שביקש לרמות חברת יצוא ב־1985 [illegible] על המשך התחזקותו של הדולר. [illegible] מסמכים כדי להפיס את דעת ההנהלה [illegible] מכן היה ממתין עד שהדולר יעלה [illegible] שנקבע כביכול במסמך המזוייף, [illegible] היא להכניס לכיס את ההפרש. [illegible] התגלתה בגלל ירידת שער הדולר [illegible] החברה התברר כי ערך התקבולים [illegible] בדולראים נופל במארקים בהרבה [illegible]

פולקסוואגן, ביצעה ב־1985 מכירות [illegible] 52 מיליארדי מארקים, שלושה [illegible] ביצוא, עיסקות־חוץ. היא בקשרים [illegible] 20 עד 30 בנקים, אומרים סוחרי [illegible] בנפח כזה של עסקות קל להסתיר [illegible] אומר סוחר מטבע חוץ גרמני.

בהודעה של קארל גוסטאב [illegible] מועצת הפיקוח של פולקסוואגן, [illegible] החשבון של החברה בדקו לעתים [illegible] עסקות החברה במטבע חוץ ולא [illegible] סדרים.

ג'ונתן לין, רויטר

קו מנחה על מניות

מומחי „קו מנחה" מעריכים, כי עדיין מוקדם מדי להיכנס למחוייבות מלאה לשוק המניות. ולמרות החיזוק הטכני שהשוק מפגין יש להמשיך ולקנות רק מניות בעלות סיכון נמוך — כדי לא להיתפס עם סחורה שנקנתה ברמות מסוכנות, אם השוק ינצל אירוע פוליטי כלשהו לתקן עצמו כלפי מטה. „קו מנחה" ממליץ להשאיר עדיין חלק ניכר מהתיק מחוץ למניות החופשיות, ולקנות רק מניות בעלות סיכון נמוך.

בשבוע שעבר הפגין שוק המניות חוסן טכני ניכר, בכך שלאחר העלייה החדה ביום ב' שעבר לא בא תיקון חריף, אלא ירידה קלה בלבד, ולאחריה באו יומיים של עליות מתונות והשבוע שעבר נסגר במדד־שיא של כ־149. כאמור, עדיין מוקדם לקבוע אם מדד זה מהווה פריצת הקו שתחם את השוק מאז 22 בפברואר, או שמא זהו עיוות שנגרם עקב המדד הנמוך של פברואר.

חמישה מדדים ראשיים — מדד מוסדות המימון, מדד המסחר והשירותים, מדד חברות התעשייה, מדד חיפושי הנפט ומדד המניות החופשיות — נמצאים עתה ברמת שיא חדשה, המסמלת היחלצות מתקופת גיבוש. אם זאת אכן תמונת המצב, הרי שצפוייה לשוק תקופה של עליות חדשות — מעריכים ב„קו מנחה".

מה לקנות? מה למכור? מה להחזיק?

על־פי ניתוחי החברה לגבי מניות בודדות, התמונה היא כלהלן:

המניות הבאות מומלצות לרכישה: מ.ת.מ. שניה"ר, עסיס, אורדן — לכולן סיכון נמוך וסיכוי גבוה.

המלצות רכישה נוספות: דלק והשגחת הישוב (לשתיהן סיכון בינוני וסיכוי בלתי ברור), שמן, אפנת ברוך (סיכון נמוך וסיכוי בינוני), אגן כימיקלים (סיכון בינוני וסיכוי גבוה), דשנים (סיכון בינוני וסיכוי גבוה), טראויל (סיכון בינוני וסיכוי בינוני).

מעקב אחרי המלצות קנייה:

הבינלאומי — החזק; איתן — החזק עד 315; שופרסל — החזק, המניה ממשיכה בתנופת עלייה; עריבה 0.6 — החזק; תים — מכור ב־1200; אזורים — החזק; אלרהב 1 — החזק, המניה ממשיכה לצבור תשואה [illegible] 0.1 — מכור ב־4010; לורינשטיין 5 — [illegible] המניה מפתיעה לטובה; עפר ומלט — [illegible] ב־721; קיסריה 0.6 — מכור ב־2661; [illegible] 1 — החזק; דלתא גליל 1 — החזק, [illegible] בזינוק; זיקית 5 — החזק, המניה [illegible] תשואה בהתמדה; ליגת — החזק [illegible] בזינוק; מקפ 5 — החזק עד 3300; [illegible] — החזק עד 3800; בבלי צוין 5 — [illegible] המניה בזינוק; אריח — החזק עד [illegible] כלל אלקטרוניקה — החזק; [illegible] החזק; פטרוכימיים — החזק; [illegible] — מכור ב־8579; לבידי אשקלון [illegible] המניה בזינוק; פולק 1 — החזק [illegible] החזק; דלק חיפושי נפט — החזק [illegible] בתנופה.

אורי נ[illegible]

אזהרה: המידע המתפרסם במדור זה [illegible] על ניתוחי חברת „קו מנחה" [illegible] ליום פרסומו [illegible]

23.3.87

בנק ישראל וקרן המטבע — מי מוכר למי

בנק ישראל מתעקש להמשיך לנהל את המדיניות המוכתבת ע"י קרן המטבע הבינלאומית, ואולי בנק ישראל „מוכר" את מדיניותו לקרן, וזו חוזרת אלינו בצורת המלצות אובייקטיביות. בעולם הגדול קיים ספק רב לגבי המרשמים של הקרן, המומלצים לכל המדינות, בכל סוגי המשטרים, את אותה דיאטת הרזיה. הממשלות ברוב המדינות מסתייגות ומתנגשות עם הקרן, למרות שהן תלויות בה הרבה יותר מישראל. כך ברזיל, שהכריזה על מורטוריום ל־90 יום בתשלום הריבית על חובותיה, וכך ארגנטינה, המודיעה כי לא תוכל להמשיך בתשלומים אלא אם תזכה בסיוע נוסף.

בישראל ביקרה בשבוע שעבר משלחת מטעם קרן המטבע, שבסיומה הביעה התנגדות להרגעה המהירה מדי של המדיניות המוניטארית בשנת 1986, שאיפשרה גידול בנכסים הכספיים של הציבור. בנק ישראל תיקן את המדיניות עוד לפני כן, ע"י העלאה דרסטית ללא תקדים בשיעורי הריבית — לא סתם העלאת שיעור הריבית אלא הקפצתו ב־120 אחוזים. בחודש ינואר היה השיעור השנתי הריאלי של הריבית 22%, בחודש פברואר עלה השיעור ל־49 אחוז, וזה לאחר ניכוי האינפלציה. שיעורי ייקור בגודל כזה לא יתוארו באף תשומת ייצור, כגון דלק, חשמל, מים, חומרי גלם בסיסיים או שכר עבודה. בנק ישראל ביסס את ההעלאה על תחזיות אינפלציה מוטעות, ואשר נתגלו כמוטעות, אך לתקן זאת הוא מסרב להכיר בטעותו ולתקן את המעוות.

מדיניות היא לא רק ניהול

ניתן לציין רק כי בניגוד להחלטות קודמות בעבר בתחום זה, הפעם ההחלטה לא עברה בשקט. כל הגורמים הכלכליים וכל קובעי המדיניות הכלכלית התייצבו, אם כי בשפה רפה למדי, נגד המדיניות המוניטארית של בנק ישראל. הלחץ הציבורי יביא כנראה לתיקון מסויים במדיניות כבר השבוע, בלי שמישהו ישלם את מחיר הטעות הקולוסאלית. המדיניות של בנק ישראל עשויה, בסופו של דבר, להביא לצמצום סמכותו של הבנק המרכזי לקבוע באופן בלבדי את המדיניות המוניטארית וכבר נשמעו קולות, כי בהעדר מועצה וועדה מייעצת, לבנק ישראל יש להתנות שינויים במדיניות באישור ועדת הכספים. למעשה, מוטב יהיה להכניס שינויים בחוק בנק ישראל, לקבוע סטאטוס מינהלי לוועדה המייעצת ולתת לה שיניים, כלומר להקים, במקום גוף מייעץ לנגיד בנק ישראל, גוף דומה למועצת המנהלים של „הפדרל ריזרב" האמריקני, שלא זו בלבד שיש לו סמכויות ייעוץ אלא גם סמכות בקביעת מדיניות.

אין כל ספק כי ללא הרחבת חוג המחליטים תסטה המדיניות המוניטארית תמיד בכיוון אחד, שאינו רצוי למשק. יש לאזן את השפעת פקידי הבנק ע"י מתן ייצוג בקבלת החלטות להשקפות שונות של מגזרי הכלכלה.

בבנק ישראל שוכחים כי הם עוסקים כאן בקביעת מדיניות. בשיבה זו נקראת הפעולה מדיניות מוניטארית ולא ניהול מוניטארי. כאשר מדובר בניהול מדיניות, יש לתת משקל לא רק לדיסציפלינה כלכלית כזו או אחרת, אלא לשיקולים ציבוריים רבים יותר. אחד השיקולים החייבים להיות מובאים בחשבון הוא השפעת הצעד על חלוקת ההכנסות בין המגזר העסקי היצרני לבין הפיננסי; בין השכר לבין התשואה להון; בין צרכי מימון החוב הלאומי לבין עתיד צמיחת המשק. כל עוד בפקולטה לכלכלה שיקולים אלה הושארו מחוץ למשחק, בניהול מדיניות הם מהווים חלק אינטגרלי של קבלת ההחלטות. צעירי בנק ישראל, כפי שהתבטא שר האנרגיה משה שחל, „תואמים את הפסיכולוגיה של התפישה המוניטאריסטית". לתפישה זו יש גם מתנגדים תאורטיים רבים, והיא לא הוכחה עד כה באף מקום בעולם. מצער הדבר, כי רוב הכלכלנים בבנק ישראל תומכים בגישה זו כאילו היתה תורה מסיני.

מכל מקום, גם אם קרן המטבע ממליצה על „ריבית גבוהה יחסית" אין נובעת מהמלצה זו מדיניות כה קיצונית כמו שנקט בנק ישראל. „ריבית גבוהה יחסית", על־פי ניסוח קרן המטבע, אומרת ריבית גבוהה במקצת מן המקובל בשוק העולמי. אך בשום אופן לא ניתן להבין את המסקנה כי המחיר של השימוש בכסף בישראל חייב להיות גבוה ב־700 אחוז מעל לזה המקובל בעולם כולו. במדינות אחרות, הריבית של 6־7 אחוזים בשנה כבר כוללת את הפיצוי בגין האינפלציה ואת התשואה על ההון. מאחר שהאינפלציות במדינות אלו נעות סביב 2־3 אחוזים, הריבית הריאלית היא בין 3־4 אחוזים, לכל היותר. גם טענת בנק ישראל כי הריבית על חלק גדול מהאשראי נמוכה יחסית, מבוססת רק על טעות סטטיסטית, שאינה מביאה בחשבון את שיעורי הפיחות הצפויים בהלוואות הצמודות לדולר.

פרוזדור להיפר־אינפלציה

קרן המטבע חייבה כמובן את הפיחות של ינואר, וממליצה על חזרה להנהגת פיחות זוחל. בזמנו הובעה כאן הדעה, כי הצלחת הפיחות היתה תלויה בעיקור 2.7 אחוזים מתוספת היוקר וכי לולא זה הפיחות לא היה מצליח. אולם אם ניתן היה לעקר 2.7 אחוזים מתוספת היוקר וכי לולא זה הפיחות לא היה מצליח. אולם אם ניתן היה לעקר 2.7 אחוזים מתוספת היוקר, היה אפקטיבי יותר לעקור אותה ללא פיחות. כלומר, הפיחות היה נחוץ, אך ורק כדי לאפשר לקיסר לוותר על חלק מתוספת היוקר, אך לא כשלעצמו. מהצלחה זו של הפיחות החד־פעמי, בתנאים אלה, אין להסיק את המסקנה כי גם פיחות זוחל עשוי להצליח ולשנות משהו בתחום הריאלי. הפיחות הזוחל שהונהג בישראל היווה בשעתו הפרוזדור ודרכו גלשה הכלכלה הישראלית מאינפלציה בשיעורים רגילים להיפר־אינפלציה. בישראל, החוב הלאומי צמוד, משקל היבוא גבוה וכמעט אינו מושפע משער המטבע. גם היצוא תלוי, על־פי מחקרים שנערכו, הרבה יותר בהתפתחויות בשווקים הבינלאומיים ובשעריהם היחסיים של המטבעות העולמיים מאשר בשער המטבע המקומי. אולם למרות כל הידוע, וכל מה שנבדק, נצמדים ראשי קרן המטבע, כמו גם בבנק ישראל, לתרופת פלא זו.

יש רק לקוות כי הסערה הציבורית שהתחוללה הפעם סביב המשגה של בנק ישראל תלמד את ראשי הבנק את הלקח — להתחיל לחשוב במונחים של כלכלה מדינית ולא במונחים הסטריליים של קרן המטבע הבינלאומית.

צבי טימור

טור החדשות

מאזני 1986

עלייה של 60% ברווחי „מפעלי נייר"

הרווח הנקי של קבוצת מפעלי נייר אמריקאיים־ישראליים בחדרה גדל ב־1986 בשיעור של כ־60 אחוז והגיע לכ־14 מיליון ש"ח. יו"ר דירקטוריון החברה, בנו גיטר, אמר כי היא מסכמת שנת של צמיחה והתרחבות, שהושגו גם בשל רמת הביקושים הגבוהה ששררה במשק הישראלי במשך 1986.

מנכ"ל הקבוצה, שמואל רותם, אמר כי למרות הקפאת מחירי המוצרים של הקבוצה ברמת יולי '85, ולמרות העלייה במחירי חומרי הגלם המיובאים (במיוחד התאית) הצליחה החברה להגדיל את רווחיותה, בשל שימוש יעיל יותר באמצעי הייצור העומדים לרשותה ובעקבות השגת חיסכון באנרגיה והקטנת שיעור הנפולת.

מחזור המכירות של הקבוצה הסתכם בכ־216 מיליון ש"ח, גידול של 34 אחוז לעומת 85, והרווח הבסיסי למניה הגיע בשנה שעברה לכ־4 ש"ח, לעומת 1.90 ש"ח בתשעה חודשים ב־1985. ב־1 ביוני ישולם דיבידנד בסך 50 אג' לכל מניה.

בחברה הוכנה תוכנית חומש להשקעה של 100 מיליון דולר, שבמסגרתה יושקעו כבר השנה כ־25 מיליון דולר. התוכנית נועדה להרחיב את כושר הייצור ולשפר את המוצרים בתחום הנייר הבסיסי, כן מתכוונת הקבוצה לחדור לתחום הדטרגנטים, צבעי דפוס ומוצרים שאינם מפותחים בארץ. היקף היצוא הישיר והעקיף הגיע בשנה שעברה לכ־10 מיליון דולר.

במסגרת הקבוצה הוקמו כמה חברות חדשות: „צח" — מפעל לצבעי דפוס, שהוקם באשדוד על־פי ידע גרמני ועתיד להחליף יבוא של צבעי דפוס להדפסת עיתונים ולעבודות אמנותיות; „כ.ה. מערכות אריזה" — מפעל לאריזות המוקם במגדל העמק; „חוגלה כימיקלים" — מפעל המוקם בנתניה, לשיווק מוצרים המיוצרים בקיבוץ וליה; „שיקמה" — החברה תיכנס לייצור עצמי של מכנסונים סופגים.

עלייה ברווחיות „ארדט"

הרווח הנקי של חברת הביטוח „ארדט" ב־1986 גדל ב־21 אחוז והסתכם ב־1.45 מיליון ש"ח. אשתקד חל גידול בעסקי הביטוח של החברה. פרמיית ביטוח החיים גדלה ב־20 אחוז והגיעה ל־28 מיליון ש"ח.

מנכ"ל „ארדט", פנחס כהן, מסר כי הפרמייה בביטוח אלמנטרי גדלה כ־8 אחוזים ריאלית והסתכמה בכ־59 מיליון ש"ח. ההון העצמי של החברה וסה"כ המאזן גדלו בשיעור זהה, 15 אחוז, והמאזן הסתכם ב־152 מיליון ש"ח.

מנכ"ל החברה מסר עוד, כי בשלושת החודשים הראשונים של 1987 מסתמן המשך הגידול הריאלי בעסקים ומעבר מפוליסות דולריות לפוליסות צמודות מדד. לדבריו, לאחר שנת שיא בענף הביטוח הכללי ב־1985 חלה ירידה בענף זה ב־1986, בגלל עליה ריאלית של היקף התביעות, בעיקר בענף הרכב, הקפאת שער החליפין של הדולר ושחיקת התעריפים עקב התחרות החריפה בין חברות הביטוח.

„כתר" — מהפסד לרווח

הדו"חות הכספיים של בית הוצאת כתר ירושלים מה־31.12.86 מצביעים על רווח נקי מתואם בסך 1.8 מיליון ש"ח, לעומת הפסד מתואם של 0.47 מיליון ש"ח בשנת 1985.

במחצית השנייה של 1986 נשמרה מגמת גידול הרווחיות שכבר הסתמנה במחצית הראשונה של 1986, כפי שדווח ע"י החברה בתשקיף שהגישה לקראת הנפקת מניותיה לציבור.

מחזור המכירות המאוחד של „כתר" בשנת 1986 הסתכם ב־13.8 מיליון ש"ח לעומת 10.5 מיליון ש"ח בשנת 1985, גידול של כ־31.4%.

א.נ.

הבורסה נערכת לגיוס הון סיכון

הבורסה נערכת לגיוס הון סיכון. הבורסה לא תדרוש ערבויות ובטחונות ממנפיקי אגרות־חוב, ונושא זה יושאר למו"מ בין המנפיק לבין החתם. אגרות־חוב ללא בטחונות נפוצות גם בחו"ל ומכונות „ג'אנק בונדס". אגרות אלה מנופקות בדרגת סיכון גבוהה, בשיעורי ריבית גבוהים יותר, או בהנחות גדולות מהשווי הנקוב.

הבורסה גם נערכת לאפשר לחברות קטנות לגייס הון בבורסה בתנאים נוחים. חברה חדשה לא תידרש עוד להוכיח מחזור או רווח מינימאלי בשנים האחרונות. המיגבלה היחידה תהיה הוכחת הון עצמי של 750 אלף דולר והצעה מינימאלית לציבור של חצי מיליון דולר. במידה שהונה העצמי של החברה יעלה על 2 מיליון דולרים, היא תוכל להציע לציבור רק רבע ממניותיה.

אלחנן הורוביץ

יבוא ממרוקו מותנה בהדדיות

משרד התעשייה והמסחר מתנה מתן היתרים ליבוא מוצרי מזון, טקסטיל, שימורי דגים ומוצרים אחרים ממרוקו ביצוא נגדי מישראל.

מנכ"ל התמ"ס, יורם בליזובסקי, הטיל מגבלה זו לאחר שקבוצת אנשי עסקים ישראלים ביקשו לערוך בישראל שבוע מרוקני בו יימכרו מוצרים שונים, ומשרד התעשייה והמסחר התבקש לאשר את יבוא המוצרים.

בליזובסקי החליט שלא לאשר היתר חריג ליבוא מוצרים אלה ממרוקו, מאחר שבין שתי המדינות אין יחסי סחר. במשרד התעשייה אומרים, כי במקרים אחרים של בקשות ליבוא מוצרים לצורך עריכת שבועות סחר, דורשים אנשי המשרד כי במסגרת זו יבוצע יצוא נגדי של מוצרים מקבילים לאותה מדינה.

א.נ.

הוזלת התרופות חסכה 5 מיליון ש"ח לקופ"ח מכבי

בסיכום השנה הראשונה להפעלת ההסדרים החדשים בין קופת־חולים „מכבי" לבין בתי המרקחת הפרטיים עולה, כי הקופה הצליחה לחסוך בשנה זו 5.1 מיליון ש"ח. בכך הצליחה הקופה להחזיר לעצמה את כל ההוצאות על הקמת רשת בתי המרקחת שבבעלותה, ואת כל הוצאות המאבק שנוהל עם הרוקחים. נתון זה תואם את התחזיות שהשמיעו בזמן המאבק עם הרוקחים ראשי הקופה, לפיה תחסוך „מכבי" מההסדרים החדשים כ־3 מיליון דולר לשנה.

מנכ"ל קופ"ח „מכבי", רפי רוטר, מסר כי החיסכון בעלות התרופות הושג ע"י הגדלת ההנחה שנתנה לקופה ע"י ציבור הרוקחים, ע"י השיפור בתנאי האשראי ועקב פעולות בקרה בהן נקטה הקופה ואשר צמצמו במידה ניכרת את תופעת ההונאות. כן הגדילה הקופה את שיעורי ההנחות שהיא מקבלת מספקי התרופות. כתוצאה מהחיסכון שהושג, ואשר היקפו יגדל בשנים הקרובות, יכולה היתה הקופה להמשיך בתוכניות הפיתוח המואצות שלה, ללא יצירת גרעון בתקציבה וללא צורך להעלות את דמי החבר בשיעור חריג.

ההסדרים החדשים הביאו לירידה בעלות התרופות לחבר מרמה של 81 ש"ח ב־1985 לרמה של 67 ש"ח לנפש בשנת 1987 (במחירי 1985), ירידה של 17%. כתוצאה מהחיסכון שהושג בעלות התרופות יכלה הקופה גם להגדיל את מספר התרופות בפנקס התרופות ואת מספר התרופות במימון 90% של הקופה. בפנקס התרופות החדש של הקופה יש כיום 1057 תרופות (לעומת 965 תרופות בפנקס הקודם), 780 מהן בהשתתפות הקופה ב־90% מעלותן (לעומת 690 תרופות קודם לכן).

העורך הכלכלי: צבי טימור

מבזקים כלכליים

■ לאור הגידול העצום בהיקף המסחר בבורסות ברחבי העולם בניירות ערך זרים, אופציות, מתכות וחוזים עתידיים, החליט בנק לאומי לאפשר ללקוחותיו לתת הוראות קנייה ומכירה במרכז לניירות־ערך זרים בלב דיזנגוף עד השעה 11.00 בלילה.

■ האניה „פרניסימה" בהפלגת הבכורה שלה, הגיעה לנמל אשדוד ב־15.3.87 ופתחה בכך עידן חדש ועצמאי בין נמלי ונציה ורוונה באיטליה לישראל. אוניית המכולות החדשה, שנבנתה ב־1979, מסוגלת להכיל כ־260 מכולות (כולל מכולות בקירור) מטען אחוד וכלי רכב. תשרת את נמלי ישראל ואיטליה פעמיים בחודש. פתיחת השירות החדש והפלגת הבכורה של האוניה הביאו את כל חברות הספנות הפועלות להוריד את מחירי ההובלה הימית לארץ בכ־25%־30% ובכך העמידו את המחירים על רמה סבירה לראשונה זה מספר שנים.

■ בתגובה על הטענות שהושמעו לאחרונה בקשר לקשיים הנערמים בפני יצואנים כביכול לצורך קבלת ההחזר של מס ערך מוסף על מרכיב היבוא במוצרים שיוצאו לחו"ל, מבהירה רשות המסים שהיא פועלת בעניין זה עפ"י התקנות, כאשר הקו המנחה הוא שכל הזכאים להחזר אכן ייהנו ממנו. בדיון שקיימו הנציגים עם נשיאות התאחדות התעשיינים הוחלט על מינוי צוות משותף שיפעל להקלת ההליכים הפורמליים ולהסרת כל הכבדה מעבר לנדרש.

■ בנק הפועלים עומד להפעיל ביום רביעי הקרוב, בשעות אחר הצהריים, (16:00־19:00) קו טלפון פתוח אל בכירי היועצים של הבנק בתחומי החסכון וההשקעות. מספר הטלפון של הקו הפתוח הוא 03־291563 (7 קווים). הפעלתו באה לאחר שבסקרים שנערכו באחרונה על־ידי הבנק התברר, שלרבים בציבור יש שאלות בנושאי השקעות וחיסכון, שעליהן היו מעוניינים לקבל תשובה מיועצים מוסמכים בכירים בתחומים אלה.

במסגרת הקו הפתוח יוכל הציבור להציג שאלות לבכירי היועצים במחלקות ההנהלה הראשית בבנק, ביניהם מנהל המחלקה לתכניות חיסכון, מנהל המחלקה למטבע־חוץ, מנהל המחלקה לייעוץ ומכירות של תוכניות חיסכון וקופות גמל, סגן מנהל המחלקה לניירות־ערך, ייעוץ וביצוע, מנכ"ל חברת „הפועלים" לניהול קרנות נאמנות.

■ חברת „אמקא" המייצרת מוצרי חשמל ביתיים, שינתה בימים אלה את שיטת שיווק מוצריה, במגמה לצמצם את פער התיווך ובכך למכור לצרכן מוצרים זולים יותר. השיווק שנערך עד כה באמצעות תיווך סיטונאי מתנהל מעתה על־ידי סוכני המכירות של החברה, ישירות לבעלי החנויות ולרשתות השיווק.

■ „העיכוב המתמשך באישור המיני־רפורמה במסים, גורם אי־שקט בציבור ולפער אמינות בהכרזות הממשלה על כוונתה לערוך את הרפורמה במס" — אמר יצחק רוטמן, נשיא לשכת רואי חשבון בישראל, לקראת האסיפה הכללית ה־56 של הלשכה.

■ קבוצת חקלאים בערבה המרכזית מתעניינת באחרונה באפשרויות השונות לגדל בשטחים חקלאיים המעובדים על־ידי גידולים חקלאים לא־קונבנציונליים בעזרת מים מליחים. הקבוצה פנתה למרכז הלאומי למידע טכנולוגי ומדעי הפועל ליד משרד האנרגיה והתשתית.

■ „טכנולוגיה 87", התערוכה המקצועית הגדולה בישראל, תיפתח במרכז הירידים שבגני התערוכה בתל־אביב ב־6.5.87. כ־2000 יצרני מוצרים טכנולוגים חדשנים מ־15 מדינות הבטיחו כבר את השתתפותם, כ־350 מהם ישראלים.

■ חברת „ישראכרט" מפעילה הסדר מיוחד המאפשר לתאגידים וחברות לרכוש דלק בתחנות הדלק באמצעות כרטיס „ישראכרט" מיוחד, על־פי הסדרים שנקבעו עם חברות הדלק. במסגרת הסדר זה יכול התאגיד לקבל דיווחים מפורטים על התפלגות רכישות הדלק של כל אחד מכלי הרכב שלו בתחנות הדלק השונות, על רישומי מונה, צריכת הדלק, מיון כלי הרכב לפי מחלקות בתאגיד ועוד.

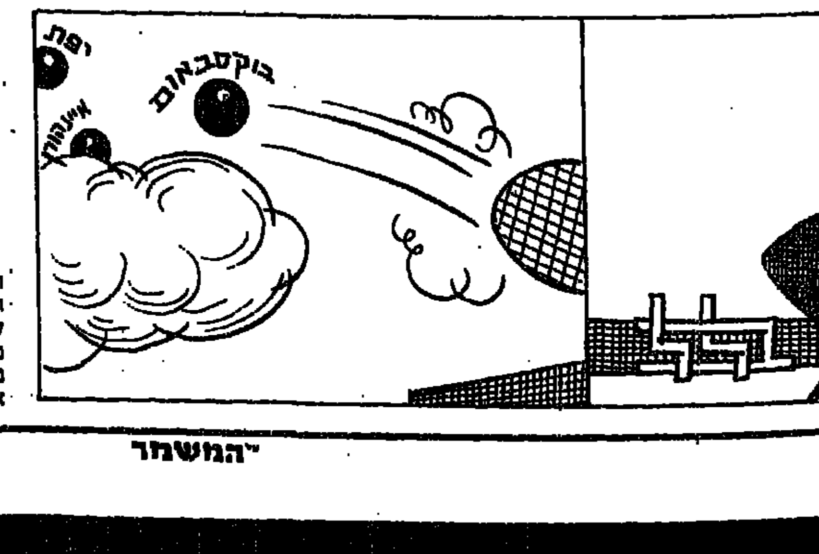

23.3.87

מבט ראשון

איכויות מתמידות

מאת דורית קידר

שטרייכמן המוצג בימים אלו בגלריה גבעון, בתל־אביב (ראה מאמר קודם במדורנו) — משמש כפתיחה, פרלוד לתערוכת הענק המוצגת במוזיאון ישראל.

בעוד גבעון מציג צבעי מים — במוזיאון ישראל, העבודות עשויות שמן. הסתכלות מנקודת ראייה כרונולוגית מורה על מעברים ותמורות ביצירתו של שטרייכמן, ואולם כחוט מוביל לכל האורך מתקיימות אצלו איכויות תמידיות. איכויות אלו מבוססות על הכרה עמוקה של ערכי השפה הציורית לשמה. שטרייכמן במכלול יצירתו שואב מורמר, ברק, האינטימיסטים הצרפתיים, אסכולת ניו־יורק והדיאלוג עם וריצקי.

כל המקורות נהירים לו, מוכרים מקרוב. שטרייכמן נושם ועורך שיחה מתמדת עם מקורות האמנות. בד בבד — מושאיו פעמים רבות לקוחים מהמציאות, אשר אותה הוא חי בעוצמה דומה. שטרייכמן יהיה מובן יותר לאור הבנת מושג הזמן, בשבט ההודי האינדיאני דווקא. בקרב שבט זה מושגי עבר הווה ועתיד אינם נפרדים ושונים אחד מרעהו. כל מה ש„חושב וחש", „מצפה" ו„מקווה" הנו בתחום הפן הסובייקטיבי, ועל כן הוא משוייך ל„עתיד". כאשר כל חפץ שמתממש בחוץ בחומר הוא חלק מה„עבר". שבסופו של דבר מתבלה וחולף. מכיוון שכך, ה„עתיד", עשוי לעבור ל„עבר" וחפצים מוחשיים המהווים חלק מה„עבר", יש בם יכולת ליהפך ל„עתיד". התוצאה היא זרם עקבי של פנים־חוץ־פנים וחוזר חלילה.

כך הדבר אצל שטרייכמן, הבסיס האמנותי, שהוא מקור ההתייחסות התמידית, הנו שווה ערך לבסיס המציאות שבו האמן חי, נושם ופועל. מכיוון שכך, תופענה התבטאויות אמנותיות שונות, כאשר המופשט יבוא לייצג אולי את המקור „האמנותי", על שפתו הפלסטית הטהורה.

הרימויים הפיגורטיביים לקוחים מהסובב. אבל הדברים אינם מופיעים כפשוטם ומכיוון שאין אפשרות להפריד בין הרוח לחומר, כך גם לא ניתן למתוח קו גבול בין מופשט לפיגורטיבי. ההליכה, בתוך מסע הציורים של שטרייכמן, „מגלה" שהמופשט כולל בחובו גרעינים פיגורטיביים והיפוכם של דברים. בצורה זו, חובק שטרייכמן עולם ומלואו ואינו מוותר על אף פן: לא על האמנותי הפלסטי־הרמוני, ולא על המציאותי, שמחייב התבוננות עמוקה. יתר על כן עושרה של המציאות, כפי שהיא מתגלה לעין שיודעת לראות, מעוררת את הגירויים של הערכים הפלסטיים הטהורים.

מערכים גיאומטריים או מערכים של קווים זוויתיים סדירים, מעורבים בשרבוטים אקראיים: צביעה שקופה ולידית מומרת בעבודה אחרת, שבה הצביעה פועמת, כאילו רצתה לפרוץ את מסגרת התמונה ולתקוף את הצופה, שקיפויות והתמזגות הצבעים דרים בשכנות לצבע מונוכרומי, אשר גווניו נולדים מטונים וניואנסים עדינים.

מריחה, שאינה מרגישה את תעלות מעברי המכחול, עומדת לצד מריחה המרגישה את החומר המעובה והאקספרסיבי וראה — מופשט אקספרסיוניסטי. שטרייכמן חולם, לוחם, אוהב, מתפלל, מתבונן, מכונס או מוחצן ותמיד ממצה את החוויות עד תום.

קטלוג מעוצב היטב מלווה את התערוכה.

שטרייכמן, ללא כותרת. טכניקה מעורבת על בד

מחול

מתקפת באלט קלאסי

„פנטסיו". באלט מרומניה

עוד מתארח באריץ הבאלט של האופרה של וינה, וכבר אנו מתנשרים על בואן של להקות נוספות: בסוף חודש מארס תגיע להקה מרומניה, „פנטסיו" שמה; מהעיר קונסטאנצה.

האורחים מרומניה ירקדו אצלנו את „אגם הברבורים", שהעמיד על הבימה מנהלה האמנותי של הלהקה, אולג דאנובסקי.

זו להקת באלט קלאסי צעירה — נוסדה בשנת 1978 — וכבר הספיקה לסייר בארצות רבות באירופה ואפילו לארה"ב הגיעה.

ובפסח ישוב ארצה, אחרי העדרות של 18 שנה, רודולף נורייב, כאורח הבאלט של העיר נאנסי (צרפת).

אומנם נורייב כבר אינו צעיר כל כך, אבל יש בכל זאת להניח, שהכאריזמה הבימתית שלו עדיין עימו. בין היתר ירקוד את הדואט של בו'אר „שירי השוליה הנודד" (למוסיקה מאת גוסטאב מאהלר) ואת יצירתה של הכוריאוגרפית השוודית בירגיט קולברג, על־פי המחזה הקצר של סטרינדברג „העלמה יוליה".

מלבד אלה תופיע הלהקה ביצירות שונות. וכל זה לפני פסטיבאל ישראל, הבא עלינו לטובה. (ג.מ.)

האקדמיה רוקדת

מאת גיורא מנור

25 שנים מלאו לקומה של המחלקה למחול ותנועה של האקדמיה ע"ש רובין בירושלים. יום הולדת הוא דבר משמח, ובאמת המיפגש בין בוגרי המוסד לבין עצמם בוודאי גרם להם קורת רוח.

באחד מהסטודיו יפים, שבבניין החדש של האקדמיה בגבעת־רם, התאספו כמאה איש, ואמור היה להתקיים רב־שיח על דרכה של המחלקה למחול ותנועה. אבל במקום דיון רציני, הפך המפגש לטכס של ברכות, הבעות תודה, חלוקת זרי פרחים ומתנות. אי אפשר היה כמעט לשמוע את דברי הדוברים, כי אחדים, כגון נועה אשכול, סרבו אפילו לקום על רגליהם, כדי שדבריהם יגיעו לשורות האחרונות, ומערכת ההגברה סרבה בעקשנות לפעול. קשה היה לראות את כולם, אבל אם איני טועה, מנהלי המוסד, מיכל זמורה ומנרי רודן, כלל לא השתתפו השתתפות פעילה בחגיגה. האם זה רמז ליחסם לחוג?

אולי לא היה זה המקום המתאים לדיון רציני, אבל עצם המעמד ניכרו בו סימנים מובהקים לבעיות. לפניהם ניצב המוסד, שאמור להיות אחד המרכזיים ביותר, בהוראת המחול בארץ.

רוב הבוגרות — בהעדר כמעט מוחלט של גברים בין התלמידים שוו אחת הבעיות החמורות. בעיני, של האקדמיה — הן כיום מורות. אבל למעשה אין המוסד מכשיר מורים, כשם שעושה, למשל סמינר הקיבוצים בתל־אביב. רק מעטים מבין היוצרים החשובים במחול בארץ גדלו בין כתליה. תמצא נציגים של הבוגרים בכל הלהקות, אבל לאו דווקא בין העומדים בראש הלהקות המקצועיות.

גם החלוקה ל„תנועה", משמע האסכולה של אשכול, ול„מחול", זאת אומרת כל היתר, מורה. ובכל זאת הוראת כתב התנועה של אשכול ופעולתו של עמוס חץ, הם הפן הייחודי של האקדמיה הירושלמית. דברי טעם של ממש השמיעה מייסדת האקדמיה, יוכבד אוסטרובסקי, אחות מאותן דמויות של חלוצים אמיתיים, שאישרה בשעתו לחסיה לוי־אגרון להקים את החוג למחול במסגרת האקדמיה. הופעתה, שואת הדמות האמנותית, היוצרת והמחנכת הגדולה ביותר, שידע המוסד, גרטרוד קראוס, כמעט ולא הוכירו. אומנם בכניסה לאולם מתקיימת תערוכה של ציוריה, אבל רומני שזה לא מספיק.

נעים היה להיווכח, שכקינוח הוזמנה לחקה כורדית משכונת גוננים הירושלמית, שהכניסה רוח של שמחת־מחול אמיתית, בצעדים הנמרצים של הרקדנים בעלי־הגוף הללו והמוסיקה הרעשנית של התוף הגדול והחליל בעל הצליל החריף של הכורדים.

אחרי הצהריים התקיים באולם רבקה קראון, בתיאטרון ירושלים מופע, ובו יצירות של אוחדים מבוגרי האקדמיה. סאליאן פרידלנר ביצעה את הסולו, ההולך ומתפתח, שנוספו לו חלקים חדשים, מאת תמי בן־עמי. „שיחות בגוף ראשון", שהוא מחול מהנה ומקורי באחד. אליס דורכהן, גם היא בוגרת החוג, הביאה את עבודתה החדשה „מה שלומך, דוקטור", בו משמש כיסא נדנדה אולי סמל לשפתו של הפסיכואנאליטיקו, ויש בו רגע קסום אחד, בו אליס ניצבת על מושב הכיסא, ונראה שהיא עומדת ליפול לתהום.

ולצורך היום־הולדת היה משה אפרתי, שלמד במוסד, אבל לא סיים את חוק לימודיו בו. ל„בוגר של כבוד", וחברי להקת „קול ודממה" ביצעו את „טיוטות" יצירה שיש בה חלקים מרתקים, שבוצעה הפעם בהרכב רקדנים חסר ובצורה לא נקייה כל צרכה.

רומני שעשרים וחמש שנות פעילות אינטנסיבית כזו ראויות לסיכום מעמיק יותר. העומדים בראש החוג חייבים לדון כבוכד ראש, לאן פניהם מועדות, ומהן הדרכים להפוך את האקדמיה למה ששמה מחייב.

ברטוק מעולה

מאת אביבה ש[illegible]

[illegible]

קולנוע

תעודת בגרות לעולם המין

„שכנוע עדין" — בקולנוע „בית ציוני אמריקה" בת"א

מאת יעל ישראל

ראשה של קוני בת ה־15 מלא במוסיקה פופ ובחורים. היא קצת שיטחית, אבל גם רגישה וחולמנית ועוברת את גיל העשרה המכאיב. קוני גיבורת הסרט „שיכנוע עדין" היא מתבגרת אמריקנית טיפוסית, בת למשפחת פועלים פשוטה, שמתגוררת בבית מבודד באיזור נידח בקליפורניה. מגלמת אותה לאורה דרן בת ה־19, בתו של השחקן ברוס דרן („השיבה הביתה") שהופיעה לאחרונה בסרט „קטיפה כחולה".

קוני מנהלת חיים כפולים. בבית היא אנוכית, מתבודדת, לחוצה, לא נעימה, מרגישה זרות וניכור בקרב בני משפחתה, ומבזבזת את חופשת הקייץ בהערות עוקצניות ומריבות סרק עם אימה (מרי קאי פלייס), ומסרבת לעזור במשק הבית. כשהיא לבדה בחדרה היא הופכת לנערה חולמנית, שוגה בדמיונות בעולם שכולו שלה, מאזינה למוסיקת פופ רומנטית, ומתאפרת שעות מול הראי בנרקיסיזם של מתבגרים ומכינה עצמה למפגש עם הבנים. את רוב זמנה מבלה קוני עם חברותיה הנאמנות בריצות בין הקניון המקומי לדרייב אין הממתיקות סודות גסים ועושות עיניים לבנים.

בחוץ: „בעולם החופשי", הופכת הנערה מכורכמת הפנים, הגולמנית והמעצבנת, שנחבטת בקירות בתיסכול ומסרבת לשטוף כלים, לאשה צעירה ופורחת, בעזרת איפור עז ותכשיטים זולים. פתאום היא יפהפיה קטנה ומושכת והזאבים הצעירים נמשכים אליה כמו אל כלבה מיוחמת. בדוכן ההמבורגר, בו מבלים בני העשרה המקומיים, אפשר להרגיש באוויר את התרגשות הייחום בלי שאף אחד מהצדדים יגשים את המאוויים המיניים הקוסמים והמפחידים כאחד, מעבר למיזמוז במכונית.

„שכנוע עדין", סרטה העלילתי הראשון של ג'ויס צ'ופרה (לשעבר במאית ותיקה של סרטים דוקומנטריים) נמלט מהקונוונציות העלילתיות הצפויות של הקולנוע האמריקני, ועוקב ברגישות ובחוכמה אחר תהליך ההתבגרות המכאיב והבעייתי, חושף את האינטימי מכל, וחוקר לעומק את הצד האפל של ההתבגרות. בעבר נעשו סרטים רבים על כאבי הגידול והתסבוכת הנפשית במהלך ההתבגרות המינית המתסכלת, בחיי מתבגרים הבאים בשערי עולם המין האפל והמושך, הטומן בחובו הבטחת בגרות: באותו גיל מעצבן ומבולבל. כבר לא ילד ועדיין לא מבוגר. גיל שבו למתבגר אין עדיין דעות נחרצות, ועוד תלוי בדעות קדומות, נקרע בין חלומות למציאות, בין שאיפות להרס עצמי, בין ניכור להוריו ופרפורי עצמאות ראשונים, לבין השתייכות עזה לקן הבטוח.

„שכנוע עדין" אף מאזכר את הסרט הקלאסי על גיל ההתבגרות והוא „קדמת עדן" של איליה קזאן, וקוני חווה את חיבוטיה והזיותיה הארוטיות הראשונות מול תמונתו של ג'ימס דין המיוסר מסרט זה, התלויה על קיר חדרה, וכמו ב„קדמת עדן" היא מקנאה באחותה הבכירה המושמעת והמוספתית, שההורים מעדיפים ומעריצים.

אבל „שכנוע עדין" הוא בין הסרטים הראשונים העוסקים בהתבגרותה של נערה. בעבר נעשה סרט אימה בשם „קארי", שהשתמש באימה כסימבול לתווית הבגרות הראשונית והכניסה לעולם המיניות בחיי נערה בעלת כוחות על טבעיים, אבל בסך הכל הקולנוע האמריקני טיפל בעיקר בחוויות של נערים. ולמרות הכל יש הבדלים דקים בין התבגרות נער להתבגרות נערה. צ'ופרה מתארת נאמנה את חבלי ההתבגרות ברגישות נשית, בלי להתנשא ובלי להפוך [illegible] סרטה למסמך של מרד הנעורים, כמו „לקראת עדן" או „מרד הנעורים".

הסרט מבוסס על סיפור קצר של ג'ויס קארול אוטס, שמרבה לעסוק בסיפוריה בשגרת חיים פשוטה ובנאלית של אמריקנים פשוטים, והסרט הופך למבט כוללני על חיי מתבגרים אמריקניים בני המעמד הבינוני ששקעו עד צוואר בחומרנות השיטחית. חלקו הראשון של הסרט עשוי בריאליזם [illegible] על חיי משפחה טיפוסית: אב [illegible] המתלונן על בישולי אשתו, בני המשפחה יוצאים לברביקיו משפחתי אצל הדודים [illegible] — הם הרקע לחיי המתבגרת. צ'ופרה מציירה ביד בוטחת את הקונפליקטים הבנאליים של קוני עם אמה, אשה שעדיין אינה [illegible]

טריט וויליאמס — ב„שכנוע עדין" כמו מפתה הבתולות מ„כיפה אדומה"

ועדיין נהנית לרקוד לצלילי שיר פופ קטן, ולכן מתקשה לקבל את ניצני נשיותה של ילדתה. היא רואה לנגד עיניה ילדה אבודה, היא מתנדנדת לה, מוצאת דופי בכל מעשיה, לא סובלת את השירים והסרטים המטופשים ששוטפים את מוח בתה, ואומרת לה „אני מסתכלת לתוך עינייך ורואה רק חלומות שטותיים". מה שאינה רואה זה את הכאב והייסורים של נערה, שאינה יודעת להתמודד עם תשוקותיה, נשלטת על־ידי חוקי ההתבגרות, קורבן להורמונים הגועשים בתוך נפש שלא הגיעה לכלל גיבוש.

קוני מצידה לא סובלת את הבינוניות של הוריה. לא רוצה להיות עקרת בית כמו אמה ומפסידנית כאביה. היא בגיל בו עדיין אפשר לחלום. קוני רוצה להיות נערתו של הגברים. מסר שקלטה מהשירים התפלים שהיא שומעת נון־סטופ הממלאים את ראשה בסטריאוטיפים של „איך צריכה להיות אהבה ראשונה". אבל זו המציאות, ומה לעשות אם המפגש החרמני הראשון עם מבוגר מחוצ'קנים קוסם לה ומרגש אותה יותר מבילוי אצל הדודים, ומה לעשות כשאביה כבר לא מספיק לה. היא זקוקה לגבר גברי, אוהבת שילטפו אותה ומוקסמת [illegible] שהיא נערצת בזכות מיניותה.

חלקו השני של הסרט מסיט את העלילה הריאליסטית למישור בדיוני ומאפשר לבמאית לתאר את הגבולות הדקים בין הזיה למציאות, המאפיין את תוויותיה הארוטיות של נערה. אחרי שיחת מוסר עם הוריה נשארת קוני בגפה בבית [illegible] ופתאום מגיע זר מסתורי ומקסים, גבר מבוגר הקורא לעצמו ארנולד פרנד (חבר), הוא בא על בתה ואומר שעליו להיות מאהבה. ארנולד (טריט וויליאמס מ„שיער") מפתה את [illegible] כמו נחש, במילים חלקות ומתוקות כמו הזאב מפתה־הבתולות מ„כיפה אדומה". הוא מסמל את עולם המין הקוסם והמפחיד האכזר והמקסים, הוא שיכניס אותה בסוף [illegible] לאותו איזור דימדומים מסוכן ומפתה אליו היא נמשכת ומפחדת. נרתעת בגועל בגלל חזרת אלקטרה. קוני מסתתרת, מתקשה לנטוש את בית [illegible] אבל הגבר הזר אומר לה: „אביך לא יחזור" [illegible] שהיא נכנעת.

אחרי שטעמה לראשונה את [illegible] שגבר ידע אותה (או שמא היה הכל פרי תעתועי דמיונה) עומדת קוני [illegible] התפוחים, עכשיו כבר אשה, שלמה עם [illegible] אחרי שיישבה את הסתירה בתוכה [illegible] מסוגלת להתפייס עם הוריה. חלקו זה של הסרט עמוס בהקשרים וסמלים כמו [illegible] המסמל את החטא הקדמון או תפוח [illegible] — ההופכים את סיפור ההתבגרות [illegible] הכניסה לעולם המין.

24.3.87

חברה חדשה

מאת גדי יציב

תקווה כפולה

בלי הרבה חוכמות והתחכמויות צריכים עכשיו כל בעלי הרצון הטוב בעולם להחזיק אצבעות למיכאל גורבאצ'וב — רק שיעז באמת ויצליח. הרי עוד לא בטוח שהוא מעז באמת. הבאמת הדברים אמורים בדמוקרטיזציה של ממש ולא בסם שיפורים טכניים או קוסמטיים. לא כל שכן, שאין בטחון שהאיש יצליח. בכל זאת — אם הוא אכן מעז, צריכים לרצות בהצלחתו כל בעלי הרצון הטוב בעולם. ולאו דווקא הסוציאליסטים, אבל סוציאליסטים על אחת כמה וכמה, וסוציאליסטים דמוקרטים — יותר מכולם.

אני כמעט בטוח, ולפחות אני מאד מקווה, כל חסידי ברית־המועצות־לשעבר, אשר התאכזבו ממנה מרה, ובצדק הם התאכזבו ממנה, לא לקחו את העניין באופן יותר מדי צר, ככל שאפשר לא לקחת זאת אישית. אני מאד מקווה שהם לא עפו אל הקצה ההפוך של עוינות־נצח לברית המועצות, וגם הם לפיכך מחזיקים בכוח אצבעות לגורבאצ'וב ומאחלים לו הצלחה. אם, כאמור, הוא אכן ראוי לכך. אחרי הכל, אם אומנם במאמץ לדמוקרטיזציה אמיתית הדברים — אזי הדברים הללו הם בעלי משמעות היסטורית אדירה. מעבר לכל האירועים השוטפים אשר טורדים היום את כולנו. כאשר ישתכחו לגמרי כל הכותרות הגדולות בעיתונות הימים האלה, וכאשר כל המשקל הרגע הזה כבר יהיו אחרי צניחה חופשית אל קרקעית תהומות השכחה — עדיין יזכרו אולי בני־אדם בעולם לזכור את התהליך ההגורל ואדיר החשיבות הזה, אם, באמת, אכן הוא מתחיל עכשיו. ולכן, למען העולם, ולא למען הצלחתו בלבד, צריך להחזיק עכשיו אצבעות. רק שאף אחד עליו לא יחשוב „מה זה בכלל נוגע לי". ועוד מאד נוגע. כמה זה נוגע לך ולי ולכולנו, [illegible] לעניין אקטואלי שעל סדר היום של כולנו.

אפארטהייד — ההגיון והרגש

ביחס לעמדתנו כלפי האפארטהייד פועל אצלנו, כידוע, מצד אחד, ההגיון הקר והחישוב התועלתי, ומצד שני פועלים אצלנו הרגש, ברית הלב והתפיסה האידיאולוגית. כפי הנראה, [illegible] כל הזמן האנשים החכמים, צריך לנו ללכת [illegible] — וכמובן של דבר עלינו להיכנע לשיקול ההגיוני הקר, וכך כנראה גם נעשה בסופו של דבר. מה אומר אפוא ההגיון הקלקולטיבי הקר של ישראל בשלהי שנות השמונים? הוא אומר לנו כך: על אף התועלת הרבה שניתן להפיק מהשווקים הדרום־אפריקניים, ועל אף החשיבות הנודעת לסידורים הבטחוניים שלנו עם דרום־אפריקה, לרבות היצוא הבטחוני, ועם כל הכבוד ל„קהילה היהודית החמה" בארץ זו — [illegible] את השווקים האמריקנים והאירופאים, החשובים לנו יותר [illegible] ההגיון הקר. [illegible] מדרום־אפריקה.

כאילו כמונו נלחם באוכלוסיה ילידית, אוכלוסיה כפוית־טובה. שחסר לה מינימום של הכרת־תודה לשפע הנהדר שמשפיעים עליה המתנחלים הלבנים זה דורות רבים. הרי לימנו יוצא אליהם, אל החזקים והבלונדינים האלה, עם העוזי שלנו ביד, הכפיר שלנו בשמים והרשף על המים. זה המיעוט אשר כל העולם הנבזה והצבוע עומד עליו לכלותו.

אבל מהז רגש לחוד והגיון לחוד, וההגיון כופה עלינו — הו, מה חבל — לנתק איתם את היחסים. כאן, בעניין ניתוק היחסים, בא העיקר: מי עומד בראש הכוחות המטילים עלינו בעל כורחנו את ההגיון הקר והאכזר הזה? מי אם לא הקונגרס האמריקני? הרי הוא זה שדוחק אותנו לפינה חסרת הרגש אך מחוייבת המציאות הזאת. הרי אלמלא ארצות־הברית — עוד שנים רבות־רבות היינו מתלקקים עם הנחמדים האמיצים האלה, ועוד מזמינים את ראשיהם להתארח אצלנו באופן רשמי. האם כל זה נוגע למה שעושה עכשיו גורבאצ'וב? מה זאת אומרת „נוגע"? זה כמעט אותו דבר.

מרכז ופריפריה

לאט־לאט מסתבר לנו שלחלוקת העולם לשני גושים עולמיים, בראשות שתי מעצמות־העל, נודעת חשיבות עליונה לגבי אפשרות ביצועם וסיכויי הצלחתם של שינויים חברתיים, לכאן או לכאן, בכל פינה בתבל. לאחר שנקבעה שייכותך לאחד משני גושים אלה — שוב אין אתה אדון בלעדי לתמורות החברתיות המתחוללות בארצך.

אם אתם רוצים דוגמה קלה, קחו את „האביב של פראג" או את „סולידריות" בפולין. הרי אין ספק שהתנאים החברתיים בצ'כוסלובקיה ובפולין בשלים לגמרי לתהליכי דמוקרטיזציה מרחיקי־לכת. אף־על־פי־כן — עד שלא ינועו גלגלי התהליך הדמוקרטי בברית המועצות עצמה, אין סיכוי לצ'כים ולפולנים: פשוט אין סיכוי.

אם אתם רוצים דוגמה פחות־קלה, ומעוררת התנגדות כלשהי, קחו את הביקורים התכופים אצלנו של משלחות קרן המטבע הבינלאומית, והבנק העולמי ואגרות שר החוץ ג'ורג' שולץ — והתחילו לחשוב על הקשר בין תלותנו הגמורה בארצות הברית לבין אופי התמורה הכלכלית והחברתית שעוברת עלינו כאן. מובן מאליו שכל מרכז משפיע בדרכים שונות מאד על הפריפריה שלו. ברית המועצות משפיעה בעיקר, אך לא רק, בעזרת הטנקים שלה. ארצות הברית משפיעה כפי שדמוקרטיה־על יכולה להשפיע: בכוח הכסף, ובכוח אמצעי התקשורת, ובכוח התמיכה הפוליטית שהיא יכולה לתת או לגרוע. בכל זאת, סרגת הארץ אחת היא — ואחד הוא הפטיש שמכות בו מעצמות־העל על קודקודיהן של ארצות הלוויין שבפריפריה: הן מכתיבות את טיבם ואת תוכנם של האילוצים האובייקטיביים שבהם יש להתחשב, ומבחינה זו הן מנתבות ומכוונות את כיווני ההגיון הקר והשיקול המפוכח בכל ארץ וארץ.

תמורה חברתית — נגד התנאים המקומיים

עכשיו תגידו: אמריקה כופה עלינו? מה פתאום? הרי שמעת איך כל ראשי המפלגות, כמעט ללא יוצא מן הכלל, נשבעו בנקיטת־חפץ שהם בהחלט־בהחלט נגד האפארטהייד.

שמעתי גם שמעתי ולא שוכנעתי כלל. מי שקרא משהו על תחילת תהליך הנאציפיקציה בגרמניה, במחצית הראשונה של שנות ה־30, יודע היטב שבשלב הראשון בכניעה למפלגה הנאצית היה המשפט: „מובן מאליו שאני מתעב בכל ליבי את הר היטלר, אבל..." אחרי ה„אבל" הזה היו מופיעים כל מיני הסברים על אודות צביעות העולם, וכורח המציאות, ו„בכל זאת", ו„יש שני צדדים למטבע", ו„העניין מורכב יותר", וכל היוצא באלה. זאת אומרת, בסרט הזה כבר היינו — ומי שלא יצא מן האולם, ששם היתה ההסרטה, בהחלטה נחושה וחסרת־פשרות, שבכל זמן ובכל מקום שהריח המצחין של גזענות עולה באפו הוא מבטל לאלתר ולחלוטין כל „אבל" אפשרי וכל „בכל זאת" מצוי — לא למד את הלקח בכלל.

יותר על כן, לא נעים לאמר, בהחלט לא נעים, אבל החברה שבה אנחנו חיים, משני צידי הקו הירוק, עוברת עכשיו תהליך אפארטהיידיזציה מסוכן מאד. שמוליד תנאים אובייקטיביים ואילוצים פנימיים אשר עלולים בסופו של דבר לחבב עלינו מאד את הרעיון. הרי כבר יש לנו בתחום שלטוננו שתי אוכלוסיות החיות בשתי מערכות חוקים שונות, ומיום ליום העובדה הזאת מטרידה פחות ופחות יותר ויותר אנשים בישראל. „מה זאת אומרת?", התאונן כזכור אחד מראשי הסטודנטים שלנו אחרי התנהגות אלימה של המשטרה כלפי המשתתפים בהפגנה שלו, „במקום להתנהג איתנו כמו עם סטודנטים לבנים ונחמדים ביוהנסבורג, הם הרביצו לנו כאילו היינו תלמידים שחורים בסואטו". לאחרונה שמענו אישיות צבאית בכירה מבטיחה לחיילים, שמצפונם הטריד אותם לאחר תעסוקה בשטחים, ש„אנחנו נתחיל לשלוח לשטחים רק את משמר הגבול ולא את החיילים שלנו". במילים אחרות — אנחנו גם נמצא מכניזם שיסתיר מעיני הציבור את העובדות המטרידות הללו.

מה קורה פה? קורה פה דבר מעניין: על אף תהליכים חברתיים אצלנו, שעלולים להצמיח חיבה גדלה והולכת לאפארטהייד — בכל זאת באה ארצות הברית וכופה עלינו התנתקות מן המשטר הזה, והיא באמת כופה זאת, כופה עלינו הר כגיגית.

אביב חברתי באמריקה?

כאן גם המקום להחזיק אצבעות פעם נוספת, והפעם — לשני בתי הקונגרס של ארצות הברית, ולקוות בכל לב שאכן גם בארץ הענק ההיא מתחילה התמורה החברתית.

החלטת הקונגרס האמריקני על דרום־אפריקה לא התקבלה כדי להרע לישראל, כפי שאולי סבורים כמה טרנואירים אצלנו. להפך מרבית תומכי ישראל המסורתיים שם הצביעו בעד ההחלטה הזאת, למורת רוחו של הממשל. החלטה זו, יש גורסים — ואני מקבל את גרסתם כתקווה — איננה אלא סנונית ראשונה של השתחררות החברה האמריקנית מן הגל הימני־שמרני שתקף אותה קשות וקבע את דמותה בעשור השנים האחרון. עד הבחירות לנשיאות ניתן יהיה להבחין בסנונית הזאת רק בגבעת הקפיטול, בקונגרס. אבל אחרי הבחירות, מי יודע, אלוהים גדול, אולי גם בבית הלבן. אם אכן הסנונית הזאת מבשרת אביב אמריקני, אזי הדברים אמורים באביב שיבוא אל ארץ דמוקרטית, אשר המשטר הדמוקרטי בה מעורר את קנאתנו. אם אכן זה אביב — אזי הוא אביב חברתי.

אפשרויות המימוש של זכויות הפרט

לאיזה מין „אביב חברתי" ניתן לקוות כשהדברים אמורים בארצות הברית? לאביב שקשור בדרך כלשהי בביצור זכויות הפרט. זכות הפרט לחתור אל אושרו, כדרך המתקבלת על דעתו־שלו ובאמצעים שהוא מצליח לצבור בכוחות עצמו־שלו, הוא עקרון־יסוד אמריקני. אל העקרון הזה לא התלוותה עד כה, בארצות הברית, דאגה קולקטיבית ביחס למכשולים שבפניהם ניצב הפרט בחתירתו אל אושרו — כאשר מכשולים אלה הינם תוצאה ברורה וחד־משמעית של המבנים הקפיטליסטי המתפעל את החברה האמריקנית. חוסר־דאגה זה היה אפשרי במידה רבה בשל הדינמיות העצומה של החברה האמריקנית, שיעורי ההגירה הגבוהים, ההתפשטות הטריטוריאלית — ובעיקר הצמיחה הכלכלית. דינמיות זו גרמה לשיפורים אבסולוטיים, אם כי לא לשיפורים יחסיים, במצבם וברמת חייהם של מרבית האמריקנים. הפער הגדל במידות היכולת השונות של האמריקנים השייכים למעמדות שונים לא הטריד את האנשים שנהגו להשוות את מעמדם למעמד הוריהם ולא למעמדם של חבריהם ובני־גילם, המקדימים אותם במירוץ בשיעורים גדלים והולכים.

מצב עניינים כזה אינו יכול להימשך. בשלב כלשהו בעתיד לא־רחוק, כאשר המכשולים הניצבים בדרכם של הרבים יהיו יותר ניתנים־לתצפית ויותר ניתנים־לאבחנה, תהיה חייבת החברה האמריקנית לתת את דעתה גם לפגיעה בזכויות הפרט הנובעת מהיעדר התערבות ממשלתית. כבר היו בהסטוריה האמריקנית התפרצויות כמו־סוציאל־דמוקרטיות כאלה, שהידועה ביותר בהן התרחשה בתקופת נשיאותו של פרנקלין ד. רוזוולט — ואין שום סיבה שלא להאמין שהתפרצויות כאלה עשויות הפעם הזאת להרחיק לכת. המודעות הגוברת והולכת בדעת הקהל האמריקנית לגבי אפשרות מימושן של זכויות הפרט, ולא רק לגבי תוקפן הליגלי של זכויות אלה, עשויה לעורר תקוות. המחאה הגעסרית עות הביטוי נגד משטר האפארטהייד — שניתן לקרוא אותה מדי יום בעיתונות האמריקנית — מקלה על כל בעלי התקוות הללו.

דרום־אפריקה. הפגנה משותפת של לבנים ושחורים נגד האפרטהייד. ומה אצלנו?

* * *

השפעתן מרחיקת הלכת של תמורות חברתיות אפשריות בשני מרכזי העולם על ההתרחשויות האקטואליות בארצות הפריפריה — כמעט כופה עלינו, ועל כל פנים מדריכה אותנו — לכוון אל המרכזים הללו ציפיות ותקוות. מובן מאליו שאין אנחנו פטורים מלעשות את מלאכתנו־בעצמנו, כאן בארץ שלנו — אבל רק ניתוק גמור ממצב העולם עלול לטעת בנו את האשליה כי תמורות חברתיות מקומיות אינן מושפעות ואינן ניזונות ממקורות התמיכה והסמכות במעצמות־העל.

מן הסיבה הזאת עוקב הסוציאליסט־הדמוקרטי בעניין גדל והולך אחרי כל שבריר של סימן ואחרי כל קצה־קצה של עדות לאפשרות התרחשותם של שני תהליכים עולמיים: של תהליך הדמוקרטיזציה בברית המועצות, ושל תהליך הסוציאליזציה בארצות הברית. לא, הדור שלנו כבר לא יקטוף כנראה את פירות התהליכים האלה — גם אם יתרחשו. אף על פי כן, אפילו שתיל רך שלהם, אפילו רק זרעים בודדים מהם שניתנים לזיהוי — עשויים לסייע לנו מאוד בכל מאבק שאנחנו מנהלים כאן בארץ. לראות במו־עינינו את תחילתם של שני התהליכים הללו — האחד במוסקבה, והשני בוושינגטון — זו תקוותו העולמית המפולת של הסוציאליסט־הדמוקרטי בירושלים.

23.1.87

חסד של אמת עם דמותו של סנה

רשימתו של מארק גפן, „והמיפנה לא עוכל" („על המשמר", 16.3.84) נראית בעיני כמייצגת נכונה דיוקנו של סנה ז"ל.

היכרתי את משה סנה בפרקים שונים של פעילותו — בימי מלחמת העולם השנייה, ערב הקמת המדינה ובערוב ימיו. במשך שנים תהיתי ותמהתי על הידחקותו לזרועות הקומוניזם ועד היום לא מצאתי פיתרון לחידה טראגית זו, שאחד מבניה הגדולים של אומתנו מייצגה. שמחתי כאשר חזר אלינו, תוך וידוי אישי וביטויי שיבה והזדהות מחדש.

בחודש אפריל 1970 פגשתיו בבית ההבראה ארזה, במוצא שליד ירושלים, מהלך שלוב זרוע עם שר הפנים חיים משה שפירא ז"ל. בשיחה שקיימתי עם שפירא בחדרו השמיע דברים חמים על האיש. „הוא טעה ותעה בדרכו", אמר לי אז שפירא, „אך התמיד באהבתו לעמו ומתוך חרוות אהבה נשתבשה דרכו". במאמר שפרסם סנה על שפירא ז"ל לאחר פטירתו, ב„קול העם", הזכיר באהבה את ידידותם האישית, שהתמידה ונתקיימה גם כשתעה בדרכי חייו.

מאמרו של מרק גפן עושה חסד של אמת עם דמות יהודית רבת תהפוכות, כתהפוכותיו של העם שהוא אחד מבניו.

חיים קוברסקי, ירושלים

זאבים ושועלים

איזה פולארו! זאבים ושועלים! מכירים את הסיפור על הרועה, הכבשים והזאבים? — פעם היה אריה גיבור וטורף. הוא הלך פעם לאכול ארוחת צהריים במסעדת־שדה צנועה. היו שם הרבה כבשים שמנות וילד רועה אחד. בא האריה, ישב לאכול ארוחה טובה. פתאום, הילד הרועה התחיל לצעוק: „זאבים! זאבים!"

שמעו אנשי הכפר, באו עם מקלות לגרש את הזאבים. ראו אריה אחד יושב וזולל כיבשה. התרעמו האנשים על הילד הרועה: „מה אתה צועק 'זאבים, זאבים'? אינך רואה שזה רק שועל אחרו?" לקחו את מקלותיהם והלכו הביתה.

עבר יום והאריה הגבור שוב היה רעב, ושוב הלך לאכול, הפעם בחבורותא עם משפחתו. הלכו, ישבו ואכלו כבשים. הילד הרועה ראה אותם, ושוב צעק: „שועל אוכל כיבשה! שועל אוכל כיבשה!" באו אנשי הכפר על מקלותיהם, ראו אריות אוכלים כבשים ואמרו: „איזו טרגדיה! איזו טרגדיה! אבל זו רק אפיזודה חולפת".

...ונשות „הדסה" מחאו להם כפיים. אבל נשיאי הארגונים היהודיים בארה"ב אמרו שזה מסוכן ליהודים ושבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו.

מה היה בסוף, אף אחד אינו יודע עד היום הזה, אבל הוקמו ועדת בירור וועדת חקירה וועדת מישנה ומה לא.

ישעיהו תומא שייק, תל־אביב

פיטורים תמוהים

בצער, בכעס ובתדהמה, קראתי את הודעת דובר משרד החינוך, לפיה אליעזר שמואלי פוטר מתפקידו כמנכ"ל משרד החינוך משום שנכשל בתפקידו. בלי להיכנס לוויכוח במשרד החינוך, ברצוני לציין את העובדות הבאות:

שמואלי כיהן כעשר שנים כמנכ"ל משרד החינוך — יותר מכל אחד ממנכ"לי משרד החינוך מאז קום המדינה. שמואלי כיהן תחת שרי חינוך חברי מפלגות שונות: אלון ז"ל, ידלין והמר יבדל"א, ועשה עבודתו לשביעות רצונם המלאה.

שמואלי הינו אביה ומחוללה של האינטגרציה במדינה, של הרפורמה, אביו ומחוללו של ביה"ס המקיף, אביהם של טעוני הטיפוח בישראל, של החלשים, של אלה שהתאכזר להם הגורל, של אלה שהשר המנוח ארן דרש לנהוג כלפיהם במה שהוא כינה „פרוטקציוניזם ממלכתי".

שמואלי ידוע בנועם הליכותיו ובכך כי תמיד דבק בדבר קדמונינו: „הוי מקבל כל אדם בסבר פנים יפות".

במשך 35 שנה, מאז היותו מפקח על בתי ספר דו־שנתיים ועד היותו מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, לא השתנה ונשאר אותו שמואלי — אדם פשוט ועממי בהוויותיו, שהגדולה לא סיחררה ולא שינתה אותו. דלתו היתה תמיד פתוחה לכל, וכל מי שנמצא במחיצתו חש תמיד בחום ובאריכות שהקרין סביבו.

שמואלי הוכיח עצמו כאיש עקרונות, הלוחם למען מינהל תקין והדפוליטיזציה של המנגנון הציבורי, האוכלת כל חלקה טובה.

לאור כל אלה, לומר על שמואלי כי נכשל בתפקידו, זהו עוול שאין גדול הימנו וכפיות טובה משוועת כלפי אדם ששירת את משרד החינוך במסירות ובנאמנות במשך 35 שנה.

כמנהל ביה"ס תיכון דתי באשדוד במשך 26 שנים, וכמשמש בהוראה במשך 33 שנים, בטוחני שבדברי אלה הנני משמש לפה לרוב המכריע של המורים והמחנכים בישראל.

בצלאל שפרן, אשדוד

מי מפחד מהנדסה גנטית?

מדענים ממכון וייצמן ברחובות הציגו באחרונה את הישגיהם המרשימים בייצור הורמון גדילה. שהושגו על־ידי השתלת גן אנושי לתוך המאגר הגנטי של חיידק בעזרת שיטות של הנדסה גנטית. החיידק ה„מסובך" מפריש את ההורמון ואפשר להפיקו בכמויות מסחריות. עד כה יוצרו את ההורמון מהיפופיזה שנלקחה מגופות · אנשים מתים, והתפוקה לא סיפקה את הצרכים.

הפירסומים המדעיים על קיום קשר בין שימוש בהורמון ובין מחלת קרויצפלד־ייעקב, מחלה קטלנית חשוכת מרפא, גרמו לכך שבכמה מדינות, ובעיקר בארה"ב, נאסר זמנית השימוש בהורמון גדילה שמופק מיותרת המוח של נפטרים. ההורמון החדש עשוי לפתור גם בעיה זו.

השימוש בשיטות ההנדסה הגנטית לצורך השגת חומרים שונים החל לפני זמן לא רב וכבר נרשמו הישגים ראויים לציון בתחום זה, כגון ייצור האינטרפרון, שאמור היה לתת תשובה לסוגים מסויימים של מחלת הסרטן. האינטרפרון הופק לראשונה מערלות בני אדם. עכשיו, עם התרחבות הבסיס וגידול באספקה, הסתבר שהאינטרפרון מועיל במקרים מסויימים. אך ברוב סוגי הסרטן אין הוא מועיל. כן נמסר על התקדמות משמעותית בייצור אינסולין בעזרת הנדסה גנטית. עד כה השיגו את החומר מלבלב של חזירים. אינסולין ממקור חיידקי יהיה נקי יותר ועשוי למנוע תופעות של אלרגיה.

יצורי כלאיים

הידיעה על פיתוח שיטות לייצור הורמון גדילה בסיוע הנדסה גנטית עוררו התרגשות רבה בקרב המדענים, ודבר זה בא לביטוי בהופעת רופאים ידועי שם בדיוני „שולחן עגול" בשאלות אתיקה רפואית והנדסה גנטית, שהתקיימו במסגרת ועידה בינלאומית של אירגון „הדסה".

המדענים והרופאים מ„הדסה" צידדו בהטלת הגבלות, משום שאם תאפשר החברה ביצוע ניסויים ללא הגבלה, עלולים להיווצר יצורי כלאיים מפלצתיים כמו אלה המוצגים בסרטי אימה ומיונים. פרופ' חפציבה אייל מהאוניברסיטה העברית הפליגה על כנפי הדימיון ותיארה אפשרות של שילוב תאי עובר של גזעים שונים אחרי ההפרייה שיביאו לאוויר העולם זכרה אנושית. ואילו פרופ' שנקר מ„הדסה" מפחד מהאפשרות של גידול העובר מחוץ לרחם האם אחרי ההפרייה, עד שאפשר יהיה להכניסו לאינקובטור. כעת ניתן להקפיא ביצית מופרית ולטפל בילוד של 400 גרם באינקובטור. לא פתרו את בעיית „זמן הביניים" בין ההפרייה ובין האינקובטור. כשיפתרו את זה, ניתן יהיה להביא לעולם ילדים ללא תקופת איכסון ברחם האם ואף ללא שיתוף הורים לפי המושגים של היום.

מניפולציות עם המאגר הגנטי של העובר הם צד אחד של המטבע. הצד השני הוא מניעת לידת ילדים עם פגמים תורשתיים על־ידי בדיקות מקדימות. במקרים רבים אפשר למנוע לידת ילדים עם מומים מולדים על־ידי בדיקת נתונים גנטיים, אך אין באפשרותו של „אלכימאי גנטי" לגרום לכך שעובר עם פגם גנטי יקבל גן או סט גנים כשרים במקום התורשה הפגומה.

במצב הדברים היום אין דעת הקהל, וכן ארגונים בינלאומיים ורשויות לאומיות, מוכנים לניסויים שמטרתם „השבחת" בני־אדם או „השבחת" הגזע. הנאצים ניסו ליצור אדם „נורדי חדש" במכוני רביעה הדומים באופיים לחוות החיות. אין נתונים לגבי התוצאות, איזה גזע משובח יצא, אך ברור „שהאדם המשובח" אינו רק סך הכל של מאגר גנים, אלא גם יצור חברתי, ועל כן תכונותיו הם שילוב של גורמים סביבתיים, חברתיים ותורשתיים.

סוגי סרטן שונים במערכת הנשימה הם תולדה של תנאי חיים, כולל עישון. ייתכן שהדבר כבר מצא את ביטויו במאגר הגנטי של קבוצות אוכלוסיה שונות. ילדי מעשנים לוקים בסרטן על לא עוול בכפם. הוא הדין לגבי צאצאי המכורים לסמים. אין אנו יודעים איזה „חותם" תורשתי יש לילדים שנולדו לזוג צרכני סמים קשים. ספק אם הנדסה גנטית תעזור למשתייכים ל„שושלת" כזו.

צבא ללא שיניים

לכל חייל המתגייס 9.6 שיניים נגועות בעששת. כך עולה מסקר שנערך על־ידי עוזר קצין רפואה ראשי. זו עלייה ב־86 אחוז לעומת המצב ב־1966. רק 2 אחוזים מהמתגייסים נקיים לחלוטין מעששת. כשליש מהמתגייסים זקוקים ל־10 סתימות ויותר מ־8 אחוזים מהמתגייסים זקוקים בנוסף לכך ל־2 סתימות שורש ושיקום השיניים הללו לאחר הסתימות. חיילים אלה עלולים להיות מנוטרלים בזמנים בלתי צפויים במהלך השירות.

באוכלוסיית הקבע מצב השיניים אף גרוע יותר משל המתגייסים. ככל שעולה הגיל כן גדלות הבעיות ופתרונן דורש טיפול מיוחד ומיומנות מקצועית גבוהה.

מסקרים אלה שערכו בצה"ל אפשר ללמוד עד כמה מחמיר מצב בריאות האוכלוסיה כאשר מונעים ממנה שירות בריאות ציבורי. רפואת שיניים היא למעשה נחלתה של הרפואה הפרטית. גם במסגרת מרפאות קופות החולים ההוצאה היא כבדה למדי. תוצאות הסקרים אינן מתמיהות לשירותי בריאות השן במתכונת „מדיניות ליברלית".

המשרתים בחובה ובקבע מקבלים שירות חינם במסגרת צה"ל. כן מכסה משרד הביטחון את הוצאות טיפול השיניים של נכי צה"ל, גימלאים ומשפחות אנשי קבע.

השנה יופעל מרכז חדש לרפואת הפה והשיניים בתל־השומר. עלות הפרוייקט כ־2.4 מיליון דולר, מתוכם 700 אלף דולר מכספי קרן לב"י. במרכז תפעל יחידה לטיפול פרותטי ושיקום הפה (כתרים, גשרים, תותבות ואף חלקי לסתות), מחלקה ליישור שיניים לילדים, מחלקה לטיפול חניכיים וכן מחלקת רנטגן.

פעולה חיובית זו של שלטונות צה"ל באה לתקן את הנזקים שנגרמו על־ידי שירותי בריאות השן בילדים ובנוער, שירות שהוא פרטי ביסודו, ואת כשלונה של מערכת החינוך, שאינה מצליחה להחדיר למודעות הצעירים את החשיבות שבשמירת בריאות השיניים.

המוח שלי, הגוף שלך

שבועון מקצועי אמריקני פרסם מאמר „עתידני" על השתלת מוח. התורם היה קורבן תאונת דרכים שכל המערכות שלו נהרסו. אך המוח עוד היה כשיר להשתלה. לידו שכב אדם שהגוף אצלו היה בסדר חוץ ממוחו שנמחץ בתאונה. זהו, כמובן, סיפור דמיוני. אך יש בו כדי להעיר על ההתעניינות בנושא שהוא בינתיים מעבר להרי החושך, מעבר להשגה מבחינה מעשית ומוסרית, כאשר השאלה העקרונית היא מה תהיה זהותו של מושתל המוח.

אך בעוד נושא השתלת המוח עדיין בגדר מדע בדיוני, הרי שהשתלת רקמות למוחו של חולה כבר נמצאת בשלב של ניסוי בחולים. חוקרים ורופאים מחפשים פתרון לחולי פרקינסון, אלצהיימר ופגיעות מוח אחרות על־ידי השתלת רקמות מוח.

עד לפני זמן לא רב מקובל היה להשיב שמחלות מוח או ניוונו אינם ניתנים לריפוי. הוא הדין לגבי נזקים הנגרמים על־ידי חבלות. הדעה המקובלת היתה, שרקמת הנוירונים אינה ניתנת להעברה. אולם בסימפוזיון של מומחים להשתלות שהתקיים לא מכבר התברר שלא הכל אבוד. בנסיונות שנעשו בחיות ניסוי התברר, כי השתלת קטעי מוח האחראים לרביה ופעילות מינית הביאה להריונן של חולדות עקרות. השתלות אחרות החזירו את זכרונן של חולדות שלקו בהפרעות זיכרון או שיווי משקל. הנסיון האחרון נעשה בסוג מסויים של קופים — רזוסים. הקופים סבלו מחולי הדומה למחלת פרקינסון וההשתלה הועילה.

ניוון האיים השחורים

מחלת פרקינסון גורמת, כידוע, לאיבוד השליטה על המערכת המוטורית של האדם, לקשיחות הגפיים, לקשיי דיבור ועוד. בשלב מאוחר יותר מאבד החולה חלק ניכר מכושרו האינטלקטואלי. מחלת פרקינסון קשורה באי־ספיקת הדופמין. הוא נוצר במוח באיים השחורים. ניוון האיים הללו מצמצם את ההפרשה. הטיפול מושתת על נטילת תרופה הבאה במקום הדופמין הטיבעי.

בארה"ב ובשוודיה בוצעו ניסויים בחולדות שעיקרם השתלת קטעי מוח מעוברי חולדות למוחן של חולדות הלוקות בפרקינסון. ישנם כמובן קשיים בהעתקת שיטה זו אצל אנשים. אפשר להשתמש ברקמת יותרת הכליה במקום רקמת המוח של עובר, שכן גם רקמה זו קשורה בהפרשת הדופמין. ב־1982 בוצע נסיון כזה אצל איש חולה פרקינסון בשלב מתקדם, בהסכמתו של החולה. השתל נקלט במוח ונרשמה הטבה, אך רק לזמן קצר בלבד. הדבר חזר על עצמו בנסיונות שנעשו לאחר מכן.

למרות זאת לא ויתרו החוקרים והם מחפשים תשובה לכמה שאלות: מה קשר הגומלין בין רקמת השתל ורקמת המוח הקולט את השתל. מהם התפקידים שיכול למלא השתל שבא במקום הרקמה שהתנוונה או נהרסה במוח? והאם אפשר להסיק מסקנה כלשהי מהתנהגות של רקמה קולטת על תהליכי התפתחות המוח אצל העובר, כדי לאתר פגמים מולדים אצל עוברים?

מהניסויים בבעלי־חיים וכן מהשתלות נסיוניות בבני־אדם יוצא שרקמות המוח קולטות שתלים. סיבי העצבים עוטפים את השתל וחודרים לתוכו כדומה להתנהגות ענפים החודרים לתוך אבני הקיר. במקום ההשתלה צומחים תאי נוירונים המצויידים בתכונות המאפשרות צמיחה. הפרדוקס הוא כזה שפגיעה ברקמת המוח מעוררת תגובה של צמיחת תאים המוכנים לקלוט שתל. בנסיונות בבעלי חיים יצא, איפוא, כי המקום המיועד להשתלה, שם נגרמה חבלה במתכוון, היה מוכן לקליטת השתל והשתל עצמו, קטע ממוח העובר, היה כשיר לשילוב במקום החדש, שכן מוחו של העובר „מתוכנת" לגדילה, והדבר הוסיף להצלחת הנסיון. תכונה זו של כושר צמיחה והשתלבות, האופיינית למוחו של העובר, הולכת ונעלמת עם הגיל.

מבחינה טכנית לא ניתן כיום לבצע השתלות למוחם של בני־אדם. אך מלבד זה יש סימן שאלה גדול מבחינה הומניטרית. לקח זמן רב עד שדעת הקהל וכן כוהני דת ומעצבי מידות מוסריות „קנו" את הרעיון של השתלת אברים הנלקחים מאנשים שניספו בתאונות, או שנחשבו כחסרי סיכוי לחיות. יקח זמן רב יותר עד שהציבור ומעצבי דעת הקהל ישלימו עם הרעיון של ניצול רקמות עובר (שהוצא מרחם אימו בהסכמתה) לצורכי השתלה כשיטת טיפול בחולים הלוקים במחלות כגון פרקינסון או אלצהיימר.

שאלת השאלות היא, למה אצל כמה מיני קופים שלקו בתיפקוד מוחי מועילה השתלת קטעי רקמת המוח ואילו אצל מינים אחרים השיפור הוא זמני בלבד. גם אצל בני אדם השיפור הוא זמני בלבד. כן אין תשובה בנוגע לתופעות לוואי. על כל פנים נראה, כי הרפואה והנוירוביולוגיה עומדים בפתח עידן חדש.

טיפול אופטי לאבני כליה

שיטה חדשה לסילוק אבנים מדרכי השתן ללא ניתוח, המכונה נפרוליתוטומיה מלעורית והמבוססת על שילוב האנדואורולוגיה והרנטגנולוגיה, פותחה באחרונה. בנוסף לשיטת סילוק האבנים על־ידי ריסוקן במיתקן חשמלי, שפותחה במינכן.

את האבנים, מיקומם וגודלם מאבחנים בעזרת מכשיר אופטי על־ידי החדרת צינורית למקום הנגוע.

החדירה אל דרכי השתן, הכליה או השופכן נעשית בתום סידרת צילומי רנטגן המאתרים את מיקומה של האבן או האבנים. כשהדבר אפשרי מרסקים את האבן בעזרת מלקחיים ואחר כך שולפים את החומר החוצה. השיטה האנדוסקופית מבוצעת חלקית תוך כדי אילחוש מקומי בלבד. בתום שליפת האבן או האבנים משאירים את הצינור לשם ניקוז השתן או קרישי דם. מלבד מלקחיים לריסוק האבנים משתמשים גם במערכת עליקולית לריסוק. יומיים־שלושה לאחר הניתוח ניתן לשחרר החולה מהצינורית (נפרוסטומה) שדרכה הוחדרו המכשיר האופטי והמלקחיים.

במשך חצי שנה מהפעלת השיטה טופלו במחלקה אורולוגית של בילינסון 38 חולים עם אבני כליה. מתוכם הושגה הצלחה מלאה אצל 29 ואילו 7 מתוך 9 הנותרים נותחו במהלך אותו אילחוש עצמו. מאחר ולא ניתן היה לשלוף את האבן דרך הנקב שבמותן.

הרופאים ובראשם פרופ' סרבריו טוענים, כי השיטה היא זולה בהרבה מהשיטה הניתוחית המקובלת ומקצרת את זמן האישפוז וההחלמה.

מי ת"א רוצה את שוייצר?

מאת ישראל פז

גם דוד שוייצר כבר לא טוב בשבילם. המאמן שבעונה שעברה הוציא את הפועל ת"א מאשפתות. גבר – כמעט בכוחות עצמו – על בעיות ארגוניות חמורות והעפילה לאליפות. הודח במוצאי־שבת בצורה המתאימה לעסקנים מבוהלים, חסרי חוט־שדרה. שלא ידעו לעמוד בלחצים.

יותר משעשתה הפועל ת"א הבליטה גישת־שיטה פסולה. שום מועדון המכבד את עצמו לא היה מבצע צעד קיצוני כזה. מה גם שרבים מעסקני הפועל ת"א באו באקראי לאגודה בעוד ששוייצר נולד בה. היה בשורותיה ספורטאי כל־בו שהגיע לשיאו ככדורסלן בקבוצה הבוגרת ואחר־כך הפך כדורגלן מצטיין. שלבש את מדי הנבחרות הלאומית. גם כשאימן קבוצות אחרות היתה בליבו תמיד אהבה לקבוצת־הילדות שלו.

אני מכיר את שוייצר בהפועל ת"א מ„גיל אפס". כפי שנוהגים לומר. זה היה משפחתי. גם אביו ז"ל היה מסור לאגודה. וכך, במשך קרוב ל־50 שנה יש לו קשר ישיר עם הפועל ת"א. שבעטה בו ברגל גסה.

בעונה שעברה, כשהפועל ת"א היתה במשבר חמור, ידע שוייצר להציל את הקבוצה. הוא הפך „מלך", הכל רצו ביקרו. כדורגלנים, שעכשיו מנסים לפנות לו עורף, ניצבו בפניו על קצות אצבעות.

אמת, השנה לא הלך לקבוצה. גם שוייצר אינו נקי משגיאות. חוסר ההצלחה גרם לעצבנות. שדבקה במאמן הוותיק, שהצעיד את הפועל ת"א לזכייה בשלוש אליפויות. שוייצר. במר־ליבו. לא בחל במלים. לעתים עלב בכדורגלנים.

לא פעם הגזים בביקורת. במקום להחזיר את השקט ליבה אש. אבל זהו שוייצר. אינו חוסך בביקורת גם בעתות הצלחה וגם בעתות כשלון.

הדחתו של המאמן הוותיק ירצה אולי כמה כדורגלנים שנפגעו מדבריו אבל אוי לאגודה הנכנעת לתכתיבי שחקנים. ברגע שזה קורה – כל דאלים גבר.

שוייצר חתום לשלוש שנים. האם אלה שחתמו עמו על חוזה ארוך־טווח לא הכירו אותו. על מעלותיו ועל מגרעותיו?

אינני יודע מה ילד המהלך הסוער והטפשי הזה. לדעתי, מישגה עסקני חמור. לאף אחד לא יעזור. שוייצר – אם הפועל ת"א תרצה או לא – הוא מטובי המאמנים בארץ. הוא יישאר כזה. חבל רק שאת הכתם בקריירה שלו הטילה בו האגודה בה גדל והשקיע בשורותיה את יכולתו.

אילו היה הדבר תלוי בי הייתי נותן לשוייצר לסיים את העונה. המאמן שהכניס את הקבוצה לצרות – חייב לחציל אותה. בטוחני שעם נסיונו העצום עדיין מסוגל לקדם אותה. אפילו מבחינת האליפות העונה אבודה.

במקום לאחד כוחות. לגשר בין שוייצר ושחקניו. הלכו עסקני הפועל ת"א בדרך תקלה: הם פיטרו אותו. גם התצטדקויות לא יועילו. משבר אין מרפאים בדרך שנהגה הפועל ת"א. אולי זה יגרום לאיזה שוק לכדורגלנים (ואולי המאמנים?). אבל לטווח ארוך זו מלכודת שקשה יהיה להיחלץ ממנה.

התרצוף המכוער של עסקנות הספורט הישראלי.

דרבי בראשל"צ גם בפליי־אוף
אס"א ת"א ירדה; נופ"ים למבחנים

● כדוריד

מאת יוסף חכם

קבוצות הכדוריד של הפועל ומכבי ראשון־לציון יתמודדו החל מיום ראשון הבא בסידרה של חמישה משחקי פליי־אוף, שיקבעו מי תהיה אלופת המדינה בכדוריד בעונת המשחקים 1987.

אמש, במחזור ה־22, האחרון בליגה הלאומית, ניצחה בדרבי הגדול של ראשון־לציון קבוצת מכבי את הפועל — 17:19, לאחר 8:10 במחצית.

קבוצת אס"א תל־אביב, שעלתה רק העונה לליגה הלאומית, נשרה לליגה הארצית וקבוצת הפועל נופ"ים תשחק מול הקבוצה השנייה שתדורג בליגה הארצית, על הכרטיס הלאומי.

● כתבנו בראשון־לציון, יאיר ביטון, דיווח על נצחון מכבי ראשל"צ. שחקני הפועל הוליכו במהלך המשחק רק פעם — 3:4 בדקה ה־10. יתרון־השיא של מכבי היה בדקה ה־37 — 10:14. במכבי בלט השוער יוסי סאמט, ובהפועל — השוער אבנר דרורי.

שערים למכבי ראשל"צ: אוסלנדר 9; יוסיפוביץ 3; דרוקר 3; פוסקו 2; כנען 1 ועמר 1. להפועל ראשל"צ: אבירן 5; ורד 4; דיין 3; קושניר 2; נחמני 1; אקרמן 1 ורפאלי 1. שפטו: פלס וברנדווין, לעיני 1000 צופים, באולם מכבי ראשל"צ.

● באולם המתנ"ס ביהוד הביסה קבוצת מכבי פתח־תקווה את הפועל רחובות — 20:30 (10:16). כתבנו שמעון קרודו דיווח שאת השערים למכבי פ"ת כבשו: מגדל 8; קביליו 6; צ'יליבון 6; ולקין 5; בן־צבון 4 ובכר 1. להפועל רחובות: ע. דורוביץ 5; אודלר 5; יורם כהן 5; רון 3 ופנחס 2. שפטו: גרוס וצבירין, לעיני 400 צופים.

● נצחון־חוץ קצרה קבוצת אס"א תל־אביב על מכבי רחובות — 17:18 (7:10). כתבנו תמיר חופי ציין שאת שער הנצחון כבש צחי אפלויג 20 שניות לסיום. שערים לאס"א ת"א: אפלויג 8; גלעדי 3; גיסין 2; נגל 2; אורן 2; וטורקניץ 1. למכבי רחובות: זיו 7; לוי 3; אינגברג 2; ינקוביץ 2; שמחי 1; דובינשטיין 1 ונועם 1. שפטו זינגר ובוקר.

● באולם האוניברסיטה ברמת־אביב גברה קבוצת הפועל רמת־גן על הפועל נופ"ים — 19:25 (10:12). כתבנו אבי בתן דיווח כי את השערים להפועל ר"ג כבשו: גרא 8; [illegible]; סומר 3; פרוכטר 2; אריאלי 2; אלמוסינוס 2; זרמונסקי 1; דגן וספרן 1. להפועל נופ"ים: הרבון 10; זיפרט 4; וסמן 2; אלון כהן 1; [illegible] 1 ויצחק 1. שפטו: הרט וזילברשטיין.

● קבוצת מכבי ארזים רמת־גן ניצחה בנתניה את מכבי נתניה — 22:25. כתבנו [illegible] בכר מסר שאת השערים לארזים הבקיעו: אלינב 9; בני גוז 5; בן־עמי 4; מועלם 3; גוז 3 ושמש 1. לנתניה: [illegible] פינקלשטיין 5; ברק 5 ושרצר 3. [illegible] ליבטק וחכים.

● באולם הי"א במכון־וינגייט [illegible] קבוצת אליצור הרצליה את הפועל פתח־תקוה — 19:21 (8:9). שערים לאליצור הרצליה: ליבה 5; חרטמן 4; פריקמן 4; [illegible] ופינוילבר 4. להפועל פ"ת: אמיר [illegible]; כזום 3; חלותה 2; שיבי 2; [illegible] ואורקוביץ 1. שפטו רוזנברג ואשר.

שוייצר לא בא

מאת מוטי חביב

עדות הצלמים הוכיחו: עשרות המבטים הופנו לעבר דלת הכניסה. אבל הוא לא בא. דוד שוייצר, מאמנה המודח של הפועל ת"א לא הגיע לטקס ברית־המילה של בנו של קשר הפועל ת"א אלי כהן.

הטקס הפך חיש לשיחה בנושא הפיטורים כשהמשחקנים לא הסתירו את סיפוקם מההדחה.

היו שם, לבד משחקני הפועל ת"א, גם מאמני־עבר של הקבוצה, וכמובן שחקנים שלא מצאו את מקומם בעידן שוייצר, כמו גבי לסרי, רפי שמואל, משה מרקוביץ, רונאלד טורק ואחרים.

עמק־יזרעאל לליגה הארצית

הפתעה בפליי־אוף התחתון בליגה הלאומית לנשים בכדורעף: הקבוצה [illegible] הפועל עמק־יזרעאל ירדה לליגה הארצית [illegible] בעקבות הפסדה הביתי להפועל כפר־סבא — 0:3 (9:15, 12:15, 13:15). [illegible] ואילת שחם הצטיינו בכפר־סבא.

במשחק נוסף בפליי־אוף התחתון [illegible] קרית־חיים את הפועל רמת־אביב [illegible]. בפליי־אוף העליון הביסה האלופה הפועל [illegible] קבוצת הפועל בת־ים, את אליצור יבנה 0:3, והפועל עין־החורש/עמק־חפר את אס"א באר־שבע — 0:3.

הפליי־אוף העליון

1.	הפועל בת־ים	6	0"18
2.	הפ. עין־החורש	5	5"12
3.	אס"א באר־שבע	5	14"4
4.	אליצור יבנה	5	15"3

הפליי־אוף התחתון

5.	הפ. כפר־סבא	5	6"13
6.	קרית־חיים	5	7"13
7.	עמק־יזרעאל	5	10"10
8.	הפ. רמת־אביב	5	13"2

טבלת הכדוריד

1.	הפועל ראשל"צ	412"501	37
2.	מכבי ראשל"צ	364"524	36
3.	הפועל רמת־גן	405"493	35
4.	הפועל פ"ת	395"473	28
5.	מכבי ארזים	441"490	26
6.	מכבי רחובות	430"405	21
7.	מכבי נתניה	438"438	20
8.	אליצור הרצליה	448"429	16
9.	הפועל רחובות	453"361	13
10.	מכבי פ"ת	567"446	11
11.	הפועל נופ"ים	462"401	10
12.	אס"א ת"א	504"413	9

מלך השערים

1.	מגדל (מכבי פ"ת)	153
2.	הרבון (הפ. נופ"ים)	124
3.	אפלויג (אס"א ת"א)	123
4.	ורד (הפועל ראשל"צ)	119
5.	רווידאי (מכבי נתניה)	115

מייד לאחר רדתם מהמטוס מיהרו כדורגלני גרמניה לאימון באיצטדיון ברמת־גן (תצלום: אריה קנפר)

בקנבאואר בהגיע טובי כדורגלני גרמניה לישראל:

לגרמניה אין משחקים חלשים

הכדורגלנים האורחים נסעו מלוד להתאמן ברמת־גן ★ 50 עתונאים וכ־1500 אוהדים באו למשחק ★ על שומכר אמר בקנבאואר: „הוא חרג מנורמות מקובלות"

מאמן גרמניה, בקנבאואר, במסיבת עתונאים אמש ברמת־גן. לידו: המאמן הישראלי הוותיק עמנואל שפר

מאת יצחק ויסהוף

32 מטובי כדורגלני מערב־גרמניה ערכו אמש אימון היכרות עם איצטדיון רמת־גן, עליו יקיימו מחרתיים שני משחקים בין־ארציים נגד הנבחרות הלאומית והאולימפית של ישראל.

מבין 16 כדורגלני הסגל הלאומי של מערב־גרמניה, אותם מאמן כוכב העבר פראנץ בקנבאואר, המכונה ה„קייזר", חסרו שני שחקנים קבועים שנותרו במערב־גרמניה — ברטולד ואוננטלר. משורות הנבחרת האולימפית ייעדרו נתותיים מיכאל רומניגה ופוי האסן, כל הארבעה נפצעים ונשארו בבית. במקומם לא הגיעו שחקנים חליפים.

עם הכדורגלנים המערב־גרמנים נחתו גם 36 נושאי תפקידים, כולל מאמנים, עוזרים, אפסנאים, רופא, עסיינים, טבח ועוד. כמו־כן הגיעו, ויגיעו במשך הלילה, כ־1300 אוהדים, מתוכם כ־500 שהתמנו ע"י ההתאחדות המערב־גרמנית.

לאחר אימון ההיכרות של הגרמנים עם האיצטדיון ברמת־גן נערכה מסיבת עתונאים עם מאמן הנבחרת הלאומית של מערב־גרמניה, פראנץ בקנבאואר, ועם המאמן האולימפי, האנס לוראהר.

חרג מנורמות רגילות

בקנבאואר אמר על נבחרתו: „יש לנו נבחרת צעירה. למעשה אני בונה כיום נבחרת חדשה שתופיע בשנה הבאה באליפות אירופה. הגענו לישראל כדי להדגיש את האחווה והידידות בין שתי הארצות".

בקנבאואר נשאל על הפסדה האחרון של נבחרתו לאוסטריה (4:1). בתחילה ניסה להתחמק מהשאלה, אולם לבסוף השיב: „אתם מוכנים להזכיר לי מתי זה קרה..." אחר־כך המשיך „נקווה כי הפסד זה לא יחזור בישראל. אוסטריה לא פחות טובה מישראל, ולכן אני נאלץ להיזהר. נשחק במוטיבציה גבוהה. אני אופטימי וצופה למשחק טוב. כיום אין לגרמניה משחקים חלשים. כל נבחרת המשחקת נגדנו פועלת במוטיבציה גבוהה וכך יהיה כיום רביעי".

המאמן המערב־גרמני התבקש להתייחס גם לגירוש השוער טוני שומאכר מהנבחרת: „טוני חרג מנורמות מקובלות של נבחרת. ברור שעשה מעשה שלא ייעשה, ולפיכך אין הוא בסגל".

קשה לעבוד עם פיזנטי

האנס לוראהר, מאמן הנבחרת האולימפית של מערב־גרמניה, הוא מכר ותיק של ישראל. זהו ביקורו החמישי בארץ, ולדבריו הספיק כבר להכיר את הכדורגל הישראלי, גם ורדך דוד פיזנטי, אותו אימן בקבוצת קלן, עד שפוטר.

לאחר התברר כי גם מאמנו הנוכחי של דוד פיזנטי פוטר. האם דבר זה מעורר אצלו דבר מהו?

התשובה היתה קצרה: „בכל פעם שקבוצה משחקת לא טוב מישהו צריך לשלם את המחיר. עכשיו אני רואה כי קשה לעבוד עם פיזנטי". לאחר־מכן הוסיף על השחקן הישראלי. „דוד הוא שם בכדורגל, אבל אין לו גישה של שחקן מקצועני".

על מגמות נבחרתו במשחק נגד ישראל ובמשחקים העתידיים שלה הוסיף: „ע"י קיום המשחקים האולימפיים תהיה הזדמנות לצעירים להוכיח את עצמם ואז יוכלו אולי להיכנס לנבחרת הראשונה. זו מטרתנו".

היום בשעות הבוקר יערכו שתי הנבחרות המערב־גרמניות אימון באיצטדיון רמת־גן. לאחר האימון ייצאו הגרמנים לטיול בירושלים, ובמהלכו יבקרו ביד־ושם.

העתונאים לא יתגוררו עם השחקנים

מאת יצחק ויסהוף

השחקנים המערב־גרמניים מתאכסנים במלון הילטון בתל־אביב. טבח הנבחרת הגרמנית החל כבר אתמול, מייד לאחר נחיתת השחקנים, לעבוד יחד עם צוות המטבח של המלון.

לשחקנים האורחים הוקצה לובי מיוחד, וכן משחקי שולחן, פינות קריאה וכדומה.

יחד עם הנבחרת המערב־גרמנית הגיעו כ־50 עתונאים ו־10 צלמים. לפי דרישת המאמן בקנבאואר הורשה רק עתונאי אחד להתגורר במלון הילטון, בעוד שכל היתר מתאכסנים במלון שרתון.

בקנבאואר הסביר כי לאחר משחקי הגביע העולמי במקסיקו הגיע למסקנה כי העתונאים מפריעים לחניכיו.

מחיץ קבע הרכבים לקראת גרמניה

עובדיה ותקוה בסגל ארמלי ואקהויז בחוץ

מאת ראובן חנניה

המאמן הלאומי של ישראל, מילינק מחיץ, קבע אתמול את שני הסגלים לקראת צמד המשחקים מחר ברמת־גן נגד נבחרות מערב־גרמניה. לסגל הלאומי החזיר המאמן את שלום תקוה ממכבי נתניה, וכן [illegible] עובדיה [illegible]. את חלוץ מכבי חיפה, זאהי ארמלי, [illegible] הפועל ת"א, יעקב אקהויז.

לסגל ה־16 בסגל הלאומי הם: ● שוערים: אבי רן, בוני גינצבורג. ● שחקני הגנה: ניר קלינגר, אבי כהן (מכבי ת"א), מנשה שמעונוב, [illegible]. ● קשרים: משה סיני, [illegible] ● התקפה: [illegible].

לסגל נבחרת המשנה החזיר המאמן מחיץ את דוד פיזנטי ויהודה עמר מהפועל ת"א. גם נסים כהן מבית"ר ת"א; חנן אזולאי ואבי כהן מבית"ר ירושלים; אייל בגלייבטר ממכבי פ"ת; אלי יאני מהפועל כפר־סבא וניר לוין מהפועל פ"ת — ישחקו בנבחרת המשנה.

הסגל: ● שוערים: אריה אלטר, יעקב בלרב. ● שחקני הגנה: איתן אהרוני, דוד פיזנטי, אבי כהן (בית"ר ירושלים), מאיר קרוש, אופיר שמואלי, חנן אזולאי. ● קשרים: אייל בגלייבטר, יהודה עמר, נסים כהן, דוד גורדנה, אלון נתן. ● התקפה: יגאל מנחם, אלי יאני וניר לוין.

שני הסגלים יתאמנו היום ב־6 בערב באיצטדיון ברמת־גן. את נבחרת המשנה יאמן מאמן מכבי חיפה, שלמה שרף.

דרבי־הגמר הראשון בפליי־אוף — הערב

מרסר ורובינזון — קשה להפתיע את מכבי ת"א

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

האם מסוגלת קבוצת הפועל תל־אביב להפתיע הערב בהיכל־הספורט ביד־אליהו את האלופה הנצחית, מכבי ת"א, במשחק הראשון על המקומות 2־1 בפליי־אוף על המקומות 2־1 בפליי־אוף בכדורסל? דומה כי התשובה נמצאת רק אצל... שחקני מכבי ת"א.

ההופעה של מכבי ת"א במשחקי הגמר על תואר האליפות היא טבעית. כל מומחי הכדורסל צפו כי יריבתה בגמר תהיה הפועל חולון, אך הפועל ת"א באה וטרפה את הקלפים.

הפועל ת"א צברה במשחקי הליגה הרגילים עשרה הפסדים, לעומת הפסד בודד של מכבי ת"א (לחולון בהפרש 19 נקודות). במשחקי הפליי־אוף נראתה הפועל ת"א כקבוצה חדשה, שביססה את משחקה על תלכיד ועל יכולת אישית יעילה של דון רובינזון. גם שובו של מייק לארגי לשורות הקבוצה, לאחר הניתוח בגבו, הוסיף רבות למשחק הצוות שגיבש המאמן משה וינקרנץ.

את מכבי ת"א קשה להפתיע. ואת יודעים היטב בהפועל ת"א. רק משחק מבוקר יוכל, אולי, לעצור את האלופה.

משה וינקרנץ, מי שהיה במשך שלוש עונות עוזר־המאמן במכבי ת"א, מכיר לבטח את היריבים שיעמדו הערב ב־8.30 מול קבוצתו. וינקרנץ אמר לאחר שקבוצתו הבטיחה את משחקה בגמר: „כמאמן אני שואף לנצל את מירב הפוטנציאל מחניכי. הגענו לגמר לאחר עבודה קשה, בזכות ולא כחסד. אני חושב ומכין את הקבוצה שלי, ולא את היריבה. מבחינתי נשאף לנצח במשחק, ולהתכונן היטב למשחק הגומלין".

מנגד מוטרד צבי שרף, מאמן מכבי ת"א, מפציעתו של כוכבה, קווין מאגי. „גם אם קווין יהיה בריא קשה לי להאמין שיוכל לשחק בכל 40 הדקות, אבל מכבי ת"א היא קבוצה של מספר שחקנים, שכולם מסוגלים להציג רמה גבוהה".

מכבי ת"א תפתח עם חן ליפין, מיקי ברקוביץ, הווארד לאסוף (או דורון ג'מצ'י), קווין מאגי ולי ג'ונסון. הפועל ת"א עם עמוס פרישמן, שחר ריקמן (מייק לארגי), דון רובינזון, לאוואן מרסר וג'ון ויליס.

הפועל חיפה הדהימה בנצחון בנתניה 84:100

מאת דוד בכר

לאחר 20 משחקים שאליצור נתניה לא נוצחה באולמה באה אמש הפועל חיפה והנחילה לה הפסד בית ראשון, ועוד איזה — 84:100, לאחר 47:52 במחצית.

היה זה המשחק הראשון על המקומות 4־3, הפועל חיפה היתה טובה יותר לכל אורך המשחק, וניכר שאליצור נתניה, שלא מתאמנת בצורה סדירה בתקופה האחרונה, אינה בכושרה הטוב.

במחצית הראשונה שמרה הפועל חיפה על פער בין 6־8 נקודות, כשוולס ויוסטון שלטו ללא עוררין בריבאונד.

בדקה ה־14 הורה לוח התוצאות על 30:37 להפועל חיפה, בדקה ה־18 — 42:50, ובמחצית — 47:52.

בפתיחת המחצית השנייה ספג הנתנייתי קרל גברסון את העבירה החמישית, ועובדה זאת החלישה עוד יותר את אליצור. ההפרש צומק בדקה ה־23 ל־55:59, אולם כעבור חמש דקות עלו החיפנים ל־55:76. החיפנים קלעו 17 נקודות ללא מענה. אליצור נתניה התעוררה מעט וצימקה — 60:76 ו־68:81. הפועל חיפה המשיכה לתת את הטון עד לסיום — 84:100.

פרט פיקנטי: 17 סלים של 3 נקודות קלעו שחקני שתי הקבוצות: 10 הפועל חיפה ו־7 אליצור נתניה.

שפטו: אסא קמינר ושי שטריקס, לעיני 250 צופים בנתניה.

השחקן המצטיין: קלפטריק וולס

● קלעו להפועל חיפה: וולס 28; דילול 25; יוסטון 18; שפיטוב 15; אסף ברנע 9 ודורון קסקי 5.

● קלעו לאליצור נתניה: סימס 17; פייר 15; דיגמס 15; גרנסטון 10; גברסון 10; אביטוב 8; מלוביק 7 ומזרחי 2.

לאחר 85:96 נגד מכבי חיפה

טרי העניק נצחון לחולון בדרך לקוראץ'

מאת יוסי חן

קבוצת הפועל חולון זכתה אמש בנצחון ראשון באולמה, בקרב על המקומות 5־8 בפליי־אוף ובמאבק על הכרטיס האחרון לקוראץ'. כשהכניעה את מכבי חיפה — 85:96, לאחר שוויון 48:48 במחצית. הגומלין ביום חמישי ברוממה.

רק 500 צופים באו לחזות במשחק החשוב לשתי הקבוצות. כוכב המשחק היה החולוני ג'יימס טרי, שקלע 21 נקודות וקטף 15 כדורים חוזרים. במכבי חיפה, שחסרה את דורון שפע המצוע, הצטיין ריצ'י ג'ונסון, שקלע 30 נקודות. לרוע מזלו נזקפה כבר בדקה ה־5 עבירה שלישית לחובתו.

המחצית הראשונה היתה רבת תהפוכות. חולון פתחה היטב ובדקה ה־4 הוליכה — 8:15, מכבי חיפה הפכה בדקה ה־8 — 19:24. חולון החזירה מלחמה ובדקה ה־11 — 28:33. שתי דקות להפסקה הוליכה מכבי חיפה — 40:44, ובמחצית שוויון 48:48.

לאחר ההפסקה ניכר היה יתרון לחולון שעלתה בדקה ה־30 ל־61:74. מכבי חיפה עוד צימקה — 67:74. חולון הגביה — 71:86, ובסיום — 85:96.

שפטו: נפתלי עובדיה ורמי פישר מחולון.

השחקן המצטיין: ג'יימס טרי

● להפועל חולון קלעו: טרי 21; בורמור 20; בניסטר 19; אלימלך 13; בוגין 13; יעקבי 8 ומאור 2.

● למכבי חיפה קלעו: ג'ונסון 30; פלאורס 26; ארי רוזנברג 10; שלכטר 8; גורדון 7 ושטיינהאואר 4.

הפועל בית־אלפא ירדה מהארצית

קבוצת הפועל בית־אלפא ירדה אמש מהליגה הארצית בכדורסל, כשנוצחה במחזור ה־21 באולמה ע"י הפועל עמק־הירדן — 97:83.

שאר התוצאות בצפון: מכבי נתניה — מכבי בת־גלים 70:90; הפועל נהריה — מכבי חדרה 65:91; הפועל עין־דור/תבור — הפועל גדי שמואל 64:66; מכבי קרית־מוצקין — מכבי כרמיאל 71:84.

דרום: אליצור נוה־דוד רמלה — מכבי ירושלים 67:72; אליצור קרית־אונו — מכבי פ"ת 82:86; רמת־השרון — הפועל קרית־גת 74:82; מכבי דרום ת"א — הפועל גבעתיים 66:90; אליצור ת"א/פ"ת — הפועל נען 60:81; מכבי ראשל"צ — בית"ר ירושלים 42:126.

● אוסטריה: הדרבי הוינאי המסקרן בין אדמירה־וואקר ואוסטריה וינה, נסתיים אתמול בתיקו 1:1.

דרבי תל־אביבי על המקום ה־4

דרבי תל־אביבי, בין קבוצות הפועל ת"א ובני־יהודה ת"א, ייערך הערב ב־8 במחזור ה־21, הלפני־אחרון, בליגה הלאומית לנשים בכדורסל. שתי הקבוצות נאבקות על המקום ה־4 ועל הזכות להשתתף בפליי־אוף. במשחק הראשון, אותו אירחה בני־יהודה, ניצחה — 46:49.

שאר משחקי הערב: אליצור ת"א — מכבי רמת־חן (6.30) (51:102); מכבי דרום/רמת־חן — הפועל גלבוע (8) (68:58); אס"א ירושלים — הפועל גבעת־חיים (8) (73:54); אליצור ראשל"צ — הפועל ירושלים (8) (55:70); הפועל חיפה — מכבי ת"א (8) (82:64).

טל סנונית הבקיע 6 שערים באיטליה

טל סנונית, שחקן הכדורמים של הפועל גבעת־חיים, המשחק בקבוצה האיטלקית סורי, כבש אתמול 6 שערים במשחק־הנצחון של קבוצתו, בחוץ, על סטרולה, השלישית בטבלה — 8:9.

בליגה האיטלקית:

אינטר — נאפולי 0:1

שער הבקה היחיד עלידי הקשר הבין־לאומי ג'וזפה ברגומי, העניק אתמול נצחון לאינטר על נאפולי — 0:1, במשחק שהיה בליגה האיטלקית במילאנו, לעיני יותר מ־80 אלף צופים.

רומא צימקה הפער בצמרת ל־3 נקודות, לאחר שניצחה את אמפולי — 1:2.

שער של ליונלו מאנפרדוניה בדקה ה־9 היקנה נצחון לאלופה, יובנטוס, על קומו — 0:1, ומדורגת יחד עם אינטר, במקום השלישי, עם 30 נקודות, אחרי נאפולי (34) ורומא (31), בתום המחזור ה־23.

תוצאות נוספות: פיורנטינה — מילאן 2:2; אסקולי — אורינזה 0:0; אטאלנטה — וורונה 0:1; אבלינו — טורינו 0:0; סמפדוריה — ברשצ'יה 0:2.

טוטנהאם — ליברפול 0:1

שער של כריס וודי מ־20 מטר בדקה ה־39 העניק אתמול נצחון לטוטנהאם על ליברפול — 0:1, במשחק השלמה בליגה האנגלית.

בכך קטעה טוטנהאם 12 משחקים בלא הפסד של ליברפול, המוליכה בהפרש נקודות ניכר — 67 מ־34 משחקים, לפני אברטון 61 מ־32 משחקים.

הנצחון העלה את טוטנהאם מהמקום השביעי למקום השישי, עם 53 נקודות, בעוד שנוטינגהאם, שניצחה את לסטר 1:2, טיפסה למקום הרביעי, עם 54 נקודות. פרנץ קאר ונייג'ל קלאף כבשו לנוטינגהאם. אליסטר מאוצ'לין הבקיע ללסטר.

● בלגיה: קבוצתו של רוני רוזנטל, פ.צ. בריז', סיימה בגנט בתיקו אפס עם הקבוצה המקומית, ומדורגת רביעית, עם 32 נקודות מ־23 משחקים. האלופה והמוליכה, אנדרלכט, ניצחה במאבק מרתק את לוקרן — 3:4, ולה 39 נקודות מ־24 משחקים, ומקדימה בהפרש שערים את מאלין, שהשיגה נצחון־חוץ על פ.צ. ליאז' — 0:3. בוורן, במקום השלישי, עם 34 נקודות, גברה על ברסחוט 0:1. סטנדרד ליאז' נפרדה בתיקו 1:1 עם קורטרייק.

אדברג ניצח את מקנרו

הטניסאי השבדי סטפן אדברג קטע חמישית נצחונות של ג'ון מקנרו, כשגבר עליו אתמול במשחק־הגמר ברוטרדאם — 6:3, 1:6, 1:6, ונטל פרס כספי בסך 50 אלף דולאר.

אדברג וכן ארצו יאריד נטלו גם את תואר הזוגות בנצחם את צ'יפ הופר ומייק ליץ' מארה"ב — 6:3, 3:6, 4:6.

מנסדורף מדורג שמיני בבריסל

אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, מדורג שמיני בטורניר היוקרתי בבריסל, שיחל היום.

מנסדורף הוגרל להתמודד עם האוסטרלי ברוד דייק, המדורג 50 בעולם.

המדורג מספר 1 הוא בוריס בקר. לפני מאטס וילאנדר. ג'ון מקנרו ואמילו סאנצ'ז. אותו ניצח מנסדורף ברוטרדאם.

ועידת הפועל — הבוקר בשפיים

מושב ד' של ועידת הפועל התשיעית תיפתח הבוקר ב־9 בקיבוץ שפיים, בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, מחזיק תיק הפועל בועדה המרכזית. יעקב ישי. ונשיא ארגון ספורט הפועלים הבינלאומי, מוריס דוון.

שני נושאים מרכזיים יידונו בועידה: מזכ"ל הפועל יצחק אופק יסקור את הנעשה בהתאגדות, מאז המושב האחרון לפני שנה, ומנהל מטה משחקי הפועל, גיורא גלזר, ימסור דו"ח על ההכנות למשחקי הפועל ה־13.

120 ניחשו 14

120 משתתפים ניחשו את כל 14 תוצאות המשחקים בטוטו. בשבת, וכל אחד יקבל כ־5400 ש"ח.

2613 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 86 ש"ח ו־25,802 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו כ־8.50 ש"ח. לאור ריבוי הזוכים בפרסים הרביעי והחמישי הם לא יחולקו והסכומים יועברו למחזור הבא.

נהג הקטר מואשם בגרימת מות נוסעי האוטובוס באסון הבונים

הנהג לא הבחין באוטובוס בעוד מועד, לא בלם ולא האט את הרכבת בזמן – טוענת התובעת

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

בכתב־אישום הוגש אתמול לבית־משפט השלום בחיפה נגד נהג הקטר של רכבת ישראל, שלמה סומך, שהיה מעורב בתאונה בצומת הבונים בה נהרגו 22 בני־אדם ו־16 נפצעו. התובעת עו"ד גליה סלבצקי מאשימה את סומך בגרימת מות בנהיגה רשלנית וגרימת תאונת דרכים.

בכתב־האישום מגוללת התובעת את נסיבות האסון המחריד בצומת הבונים.

ב־11 ביוני 1985, סמוך לשעה 9 בבוקר, הגיעו ארבעה אוטובוסים של „אגד" למפגש מסילת הברזל בצומת הבונים. האוטובוס הראשון, בו נסעו 38 איש ובהם כל תלמידי כיתה ז'־12 של בית־הספר „ברנר" בפתח־תקווה, שהיה נהוג בידי הנהגת רות דוידוב ז"ל, התקרב למסילה, עצר והחל בחציית המפגש. באותה עת הגיעה רכבת מכיוון תל־אביב והתנגשה באוטובוס בחלקו האחורי. האוטובוס הועף 19 מ'. תלמידי כיתה ז'־12 נהרגו וכן מורתם, מלווה ונהגת האוטובוס.

התובעת טוענת, כי מותם של 22 בני־אדם נגרם כתוצאה מנהיגתו הרשלנית של נהג הקטר שלמה סומך. לטענתה, הוא לא הבחין באוטובוס מבעוד מועד, אף שיכול וחייב היה לעשות כך, ולא בלם את הרכבת בזמן, אלא באיחור.

עוד טוענת עו"ד סלבצקי, כי הנאשם נהג בקטר בחוסר עירנות ובחוסר זהירות. אילו הבחין נהג הקטר באוטובוס עם תחילת חציית המפגש והיה בולם את הרכבת בזמן, כפי שצריך היה לעשות, התאונה היתה נמנעת, טוענת התובעת.

לכתב־האישום מצורפת רשימה של 44 עדי תביעה, ביניהם נוסעי האוטובוסים האחרים, ראש לישכת התנועה במשטרת ישראל, ששימש גם כראש צוות החקירה המיוחד שמינתה המשטרה לחקור בפרשה, נצ"מ מנשה חדד, ומומחה לטכוגרף של הרכבת מגרמניה, שבדק את „הקופסה השחורה".

רפ"ק פרידמן: גונן הורה להפסיק החקירה נגד בלס

רב־פקד משה פרידמן, שפרש מן המשטרה, העיד אתמול ראשון מטעם ההגנה במשפטו של דוד בלס ומסר, כי היה זה ראש היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי, סנ"ץ יורם גונן, שהורה לו להפסיק את החקירה נגד בלס, לאחר חקירה של יומיים.

העד מסר, כי ב־17 באוקטובר 1985 „נחקר אצלנו דוד בלס ואני גביתי ממנו עדות. בחקירה נכחו פקד משה פישמן ובחדר סמוך ישב הממונה עלי, סגן־ניצב יעקב גרוסמן, ראש מחלק חקירות ביחידה. בלס לא ראה, אבל הוא שמע את מהלך כל החקירה. לאחר שגביתי עדות מבלס עלינו כולנו למשרדו של סנ"ץ גונן ושם נמשכה החקירה עד שעות הערב המאוחרות".

העד סיפר, כי גונן חקר את בלס על „אש"ת כספים", על התק"ם ועל בנק דיסקונט. תוך כדי חקירה טען בלס, כי הקיבוצים רימו אותו ע"י חתימה רטרואקטיבית על יפוי כוח". בהמשך החקירה טען בלס כי „נשבר לו" והוא סיפר לגונן, כי זה בלתי אפשרי שחוקר פרטי, בני פלדמן, חבר של סנ"ץ גרוסמן, יגיד שהוא יכול להביא למעצרו.

גונן, סיפר העד, כעס על גרוסמן ואמר לו, שאינו רוצה לראות את פלדמן נכנס לחקירה.

חוקר המשטרה לשעבר סיפר לאחר מכן, כי חקירתו של בלס נמשכה ע"י גונן גם למחרת היום בהשתתפות אותם קציני משטרה. „בתום החקירה אמר לי גונן, כי לאור נסיבות העניין ובעקבות מה שאמר בלס, אנחנו נפסיק את החקירה".

„גונן הורה לי לסכם בכתב את העובדות שעלו בחקירה ולהפסיק אותה. עשיתי זאת ביחד עם פישמן והגשתי את הדו"ח לסנ"ץ גרוסמן. הוא עשה בדו"ח כמה שינויים", אמר העד.

טיוטת הדו"ח שכתבו רפ"ק פרידמן ופקד גונן וכן הדו"ח המתוקן של גרוסמן הוגשו לשופטת שושנה ברמן. העד אמר, כי הכוונה היתה להעביר את הדו"ח לפרקליט המחוז. (עתים)

נגנבה מכונית עמוסת תכשיטים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

8 ק"ג תכשיטי זהב ששוויים 80,000 דולר נגנבו אתמול בבני־ברק מסוחר תכשיטים.

יעקב מנשרוב בן 34 בעל חנות תכשיטים ברחוב בן יהודה בת"א, ירד אתמול מרכבו בבני־ברק כדי לבדוק מה קרה לגלגלי הרכב. בעודו גוחן לבדוק את הגלגלים, נכנס אלמוני לרכבו והחל להימלט. הסוחר הצליח להיתלות על הרכב, אך הנהג ניער אותו ונמלט.

המשטרה: עמדנו בכל ההתחייבויות לסוכן הסמוי שנפטר

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

עדיין אין ממצאים פתולוגיים חד־משמעיים לגבי נסיבות מותו של עמי בן־יהודה, הסוכן המשטרתי שגופתו נמצאה בסוף השבוע שעבר בדירתו בתל־אביב.

בהודעה המשטרתית הראשונה שנמסרה שלשום נאמר, כי בבדיקה פתולוגית שנערכה לא נמצאו סימני חיתוך והמשטרה עדיין בודקת את נסיבות המוות. על הגופה לא התגלו כל סימני אלימות.

בן־יהודה, גרוש ואב לשניים, החל לצרוך סמים לאחר שנקלע לקשיים כלכליים. הוא ריצה בעבר עונש של שנתיים מאסר על עבירות מירמה וזיוף שקים. את שירותיו למשטרה בהפללת סוחרי סמים מכר תמורת כסף, הציע לאחר שהכיר במצבו כנרקומן קשה וביקש להינתק מעולם הסמים.

במסגרת מיבצע „אוהלי תורה" באוקטובר אשתקד נעצרו בסיועו 26 חשודים, חלקם נשפטו והורשעו ונגד אחרים נותרו תיקים פתוחים.

אתמול פורסם בעתון „חדשות" ובראיונות שהעניק כתבו יוסי היימן לאמצעי התקשורת, כי הסוכן המשטרתי חש כי נוצל על־ידי המשטרה ולאחר מכן הושלך על־ידה ככלי אין חפץ בו, בבחינת „הכושי עשה את שלו הכושי יכול ללכת".

על־פי הפרסומים, שקע בן־יהודה בדיכאון ואף ניסה להתאבד לפני כחודש וחצי על־ידי בליעת כדורים. כן פורסם כי למרות שממעבידיו ידעו על מצבו הנפשי הירוד, לא היתה עליו השגחה ואיש לא בא לבקרו במשך ימים. לאחר חשיפתו של הסוכן הוא שוכן בדירה השייכת למשטרה ומשם היה מגיע לבית־המשפט על מנת להעיד נגד סוחרי הסמים. אך לאחר מכן נותר בבדידותו. גופתו נתגלתה במצב רקבון ארבעה ימים לאחר מותו.

מלשכת דוברת מחוז תל־אביב נמסר, כי משטרת ישראל עמדה בכל התחייבויותיה לעמי בן־יהודה ודאגה לצרכיו הפיזיים והנפשיים. כן נמסר, כי המשטרה לא תגיב על הפירסומים כל עוד אין בידיה ממצאים פתולוגיים חד־משמעיים לגבי נסיבות מותו.

בת 74 נשדדה באלימות בירושלים

רחל בלשווילי בת 74 נפלה אתמול קורבן לשוד אלים בשכונת פסגת זאב בירושלים.

סמוך לשעה 11 בבוקר שמעה רחל דפיקה בדלת. משפתחה את הדלת, התנפלו עליה 4 צעירים רעולי פנים וחמושים באקדח. הם כפתו אותה לכיסא ושדדו מן הדירה כסף ותכשיטי זהב.

כעבור כשעתיים הגיע נכדה הביתה. הוא הבחין שדלת הדירה פתוחה והלך לשכנתו, משום שחשש להיכנס לבדו לדירה. כאשר נכנסה השכנה היא מצאה את רחל בלשווילי כפותה לכסא והתירה את החבלים.

צוות של מחלק הפשעים של משטרת ירושלים פתח בחקירת השוד. (עתים)

לקיבוץ אילון ולמשפחה
אתכם באבלכם במותה של
זהבה מטוסביץ
מבית געתון

עם דרור לדרר והמשפחה
אתכם באבלכם על מות האם
כרמלה לדרר
קיבוץ רמת־השופט

עם מיכל ומשפחות גוטר ורייביץ
אבלים במות
אדוארד גוטר
בית ברעם

על מותה של
גורית קדמון
מחוללת מחוללות־עם
ידידת ביתנו
אבל
קיבוץ דליה

לסנקה ומשפחת ניסנילביץ
אתכם בצער ובאבל במות
זלדה ז"ל
חברים בקיבוץ עמיר

ועדת משנה לתכנון ולבניה
ת.ב. 4266
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בניה על חלקה 8 בגוש 6018 רח' טהון מס' 6 חולון, הכוללת מתן הקלה ב: א. בניה 6% משטח המגרש ב: 616/2 ב' בקווי הבנין.
ההקלה הנ"ל נמצאת באזור הבנים א'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש צריכה להיות בכתב ומנומקת.
עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

הועדה המקומית לתכנון ובניה
„אונו"
מודעה לפי סעיף 149 חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה להקלה לועדה המקומית לתכנון ובניה אונו:
1. המבקש: עזרי רוני. המקום: קרית אונו רח' ז'בוטינסקי 10 גוש 6494 חלקה 140. מהות הבקשה: בניית תוספת לבית תוך הגדלת שטח הבניה עד 6% מעל המותר, סטיה של 1.0 מ' בגובה 8.5 במקום 7.5 מ' ויציאה למרפסת גג.
2. המבקש: דגן חיים וגילה. המקום: קרית אונו רח' גורדון 6 גוש 6494 חלקה 224. מהות הבקשה: בניית בית מגורים תוך סטיה של 10% בקו בנין צדדי 3.60 מ' במקום 4.00 מ'.
3. המבקש: כהן בן עמי ורבקה. המקום: רמת אפעל רח' הארנים 6 גוש 6040 חלקה 400. מהות הבקשה: בניית תוספת לבית תוך כדי סטיה של עד 3% מעל שטח.
כל הרואה עצמו נפגע על ידי בקשה זו, רשאי להגיש את התנגדותו תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו למשרדי הועדה.
יואל פרנקל
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה „אונו"

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב מרחב תכנון מקומי
רמת־גן
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליה, תכנית מס' רג/868 שינוי לתכנית המתאר רג/340 בהתאם לרג/340/ג'. השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומו: גוש 6163, חלקות: 2 חלק, 80־81, 83־88, 90, 95 חלק, 324־327, 353, 354, 358, 385, רחוב ההגנה. עיקרי מטרת התכנית: להפוך את השטח מאזור מגורים ג' לאזור מגורים ג' מיוחד. להגדיל את הדירות על ידי תוספת בניה בהתאם לאפשרויות הניתנות ממיקום קוי הבנין.
כל המעונין רשאי לעיין בתכנית ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדויות במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
מרדכי בהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 20.3.87

	היחידה	בנקנוטים קנית	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
[illegible]	1	—	—	1.6752	1.6960	1.6866
[illegible]	1	1.57	1.65	1.6080	1.6280	1.6185
[illegible]	1	0.86	0.90	0.8777	0.8887	0.8848
[illegible]	1	2.53	2.65	2.5736	2.6057	2.5883
[illegible]	1	0.25	0.27	0.2637	0.2670	0.2658
[illegible]	100	1.04	1.09	1.0625	1.0757	1.0681
[illegible]	1	0.76	0.80	0.7790	0.7888	0.7832
[illegible]	1	1.03	1.08	1.0510	1.0641	1.0572
[illegible]	1	0.25	0.26	0.2516	0.2548	0.2531
[illegible]	1	0.23	0.24	0.2324	0.2352	0.2338
[illegible]	1	0.23	0.24	0.2338	0.2367	0.2350
[illegible]	1	0.35	0.37	0.3581	0.3626	0.3605
[illegible]	1	1.20	1.26	1.2255	1.2408	1.2338
[illegible]	1	1.07	1.15	1.1051	1.1189	1.1122
[illegible]	1	0.53	0.78	0.7746	0.7842	0.7779
[illegible]	10	0.41	0.44	0.4237	0.4290	0.4269
[illegible]	10	1.23	1.29	1.2516	1.2672	1.2595
[illegible]	1,000	1.21	1.29	1.2369	1.2523	1.2434

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
פתח תקוה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/6/179" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: קביעת אחוזי בניה וקוי בנין. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6371 חלקה 189 רחוב הארנים 14.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבנית, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רח/800/א/3" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: שינוי מאזור מגורים 16 לאזור מגורים א'.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3703 חלקה 735, רחוב סמילנסקי.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
ד. שיש.
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז
תאריך: 4.3.1987

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה — בקשה לשימוש חורג
בהתאם לסעיפים 146־150 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה-1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית בקשה לאישור שימוש חורג לגבי חלקה 13 בגוש 3695. השימוש החורג מתבטא בכך שהועדה המקומית תתיר את השימוש למבנה הנ"ל כמועדון חברים, מסעדה.
כל המעונין יוכל לעיין בתוכנית הבניין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית קומה ד' כל יום בשעות העבודה הרגילות פרט ליום שישי ולהגיש התנגדות לתוכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.
יחזקאל הרמלך, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשימוש חורג ממגורים למשרד עו"ד בקומה א' לתקופה של 5 שנים ברח' אבן גבירול מס' 53 גוש 6951 חלקה 8316 פינת נצח ישראל מס' 30.
תיק בנין 030-192/4
בקשה מס' 861886
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בסמי סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
„מורדות הכרמל"
רח' שער פלמר 1, חיפה טל: 668188, 664690
הודעה
(לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965)
ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה על ידי כהן משה בקשה להקלה בגוש 10544 חלקה 25 בגבעת חוף עתלית. שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה: ג/945. מהות ההקלה סטיה של 6% מאחוזי הבניה המותרים על פי ת.ב.ע.
ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות העבודה הרגילות. המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לועדה במכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.
עבדיה שלמה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „מורדות הכרמל"

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
„מורדות הכרמל"
רח' שער פלמר 1, חיפה טל: 668188, 664690
הודעה
(לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965)
ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה על ידי מראד אברהם בקשה להקלה בגוש 10544 חלקה 21 בגבעת חוף עתלית. שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה: ג/945. מהות ההקלה סטיה של 6% מעל אחוזי הבניה המותרים על פי ת.ב.ע.
ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות העבודה הרגילות. המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לועדה במכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.
עבדיה שלמה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „מורדות הכרמל"

מרחב תכנון מקומי **„שורקות"**
חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
בהתאם לסעיף 149 לחוק — הרינו מודיעים בזאת, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה „שורקות" למתן הקלה בגוש 3643 מגרש 61 בנטעים. מהות ההקלה: הגדלת שטח כסוי קרקע במסגרת 6% המותרים.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר, רשאי להגיש התנגדותו המנומקת בכתב תוך 14 יום מפרסום הודעה זו, למשרדי הועדה המקומית „שורקות" דואר גבעת ברנר מיקוד 60948.
ציון כהן, יו"ר
הועדה המקומית שורקות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
פתח תקוה
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה תכנית מפורטת הנקראת: „תכנית מפורטת מס' פת/816/א'".
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: ג' 6713 ח' 29 רחוב דגל ראובן 16.
עיקרי הוראות התכנית: קביעת שטח לגן ילדים בקומה א' של בנין מגורים.
והודעה על הפקדתה יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2948 התשמ"ג, עמ' 2378 ובעתון בוקר הצופה מיום 9.8.83 ובעתון ערב ידיעות אחרונות מיום 9.8.83 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף על המשמר מיום 9.8.83 בשפה העברית.
התכנית האמורה בצורה שבה אישרה אותה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנית.
וכל מעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז
תאריך: 28.1.1987

עירית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
נמסרה בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה. הוגשה על ידי נובק מרדכי רחוב סוקולוב 90 רמת־השרון, בקשה המתיחסת לקרקע שבמקום: הרצליה רחוב המגינים גוש 6667 חלקה 472 ומהווה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, ודהיינו בקשה להעברת עד 3% מקומה א' לקומת קרקע ללא תוספת אחוזי בניה בסה"כ.
כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א — מרחב תכנון מקומי
חולון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית/מפורטת
ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ת"א, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מתאר מס' ח־232 שינוי לתכניות: ת.ג.פ. 538, ת.ג.פ. 539, ת.ג.פ. 284א', ת.ג.פ. 284, תיקון מס' 2, ח־201 ותכניות מתאר חולון על תיקוניה. השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6784 חלק מחלקה 1, רחוב: המרכבה, הבנאי, המשביר, והמלאכה.
עיקרי מטרת התכנית: 1. קביעת חלוקה חדשה של המגרשים לפי פרק ד' של חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965. 2. התוויית דרכים חדשות ודרך גישה. 3. הרחבת דרכים קיימות וביטול דרכים קיימות.
כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א
מרחב תכנון מקומי
חולון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית/מפורטת
ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ת"א, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מס' ח־124 א' שנוי לתכנית מפורטת ח־142 ותיקון מס' 3 לתכנית מתאר חולון ח־1.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
גוש 6051 חלקות 184, 168, 204־208, 251־254, 187 חלקי חלקות 167, 183, 185, 186, 189, 203, 209־213, 143, 221, 222, 226, 327, 255, 256, 329, 330.
גוש 6735 חלקות 82־88, חלקי חלקות: 80, 81, 123, 125־129, 132־134, 145, 246, 147־154, 172־173, 156, 179, 180.
גוש 5052 חלקי חלקות: 183, 290.
רחוב: אזור תעשיה מתוכנן.
עיקרי מטרת התכנית: תקון תוואי דרך מס' 12 המהווה שפור תחבורתי לקשר בין בית המטבחיים ובין כביש מס' 4 (המשך רח' משה דיין).
כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
והתנגדות לתכנון לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 08.03 שעת כושר. 08.15 אורחות — חטה"ב — בנ"צ. 08.40 בלי כוורות — צירה 3. 09.00 אנגלית ה'. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך — רגע עם דודלי — סימנים במקום מילים. 11.00 ערבית מדוברת — ברי חורה. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 ארץ מולדת — מעפילים ולוחמים (כ). 12.00 אנגלית ח'. 12.25 תלמוד — שניים אוחזין — הא מני — מוזלוזה. 13.00 פלאי הטבע. 13.30 צרפתית — העשרה. 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.03 שעת כושר. 14.15 קסים יקסם — צללים. 14.35 הבט אלי — סרט על בעיית השתלבותם של החרשים בחברה. 15.00 קשר משפחתי — בתוכנית הפעם משוחחת מיכאלה אסולין באילת עם ויוית אברמסון על אורח חייה ובעיותיה של המשפחה. 15.40 המונדיאל בערוץ חמשת המייל — פרק 18. 16.30 מדינת ישראל נגד ג'ון (איוואן) דמיאניוק — משדר מיוחד של ערב חדש. 17.00 ערב חדש — מנחה רמי רשף. 18.30 פסטיגל 86 — חלק ב', חבורת ילדי הפסטיגל, בליווי רקדניות הפסטיגל ובהשתתפות גידי גוב, שרי צוריאל, אלון אוליארצ'יק, יאיר ניצני, דני בסן, לאה לופטין, ריקי גל, רבקה זוהר ולהקת ברוש — יגישו את חלקו השני של פסטיגל 86. מנחים: גידי גוב ואברי גלעד. 18.15 עישון — סרטון על עישון יוקרן לרגל שבוע הבריאות הבינלאומי, ובו: על הסיבות לעישון ועל הסיכונים הכרוכים בו. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 סקירת תכניות (ערבית). 18.35 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 הפלא ופלא — סדרה אמריקנית המציגה מבצעי ראווה מיוחדים במינם. מפגני כוח נדירים, תופעות בלתי שגרתיות ברפואה, בספורט בטכנולוגיה ועוד. 20.50 נקודת חן — סדרת טיולים עם אורי רביר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 שלושה למעלה, שניים למטה — הפרק העשירי: בסך הכול — רוקנ'רול. 22.00 זה הזמן — תכנית אירוח שבועית. מנחה: רם עברון. 22.50 סאנסה. כלש להשכיר הפרק האחרון: דמים. 23.35 ספוקו של יום. חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.09 בהאזנה נינוחה. 09.00 קונצרט בוקר. 11.57 מגישים שיר. 12.00 מן הסדניה — באך: סונטה מס' 4 לחליל וצ'מבלו, ראבל: קברו של קופרן, ארנסט בלוך: סוויטה מס' 2 לצ'לו סולו (1956), סקרלטי: מנואט ואריה, ברהמס: פריחות הוורד מאת פרטוריוס, נושא ווריאציות, באך/קינג: קונטרפונקטוס מס' 1 מתוך אמנות הפוגה. 13.05 בהאזנה נינוחה — ויואלדי: קונצ'רטו בפה מג'ור, חליל, כלי קשת וקונטינואו, פלייאל: סימפוניה מס' 6 בפה מג'ור, מוצרט: סונטה לפסנתר בפה מג'ור ק. 533, מנדלסון: סונטה ברה מג'ור לצ'לו ולפסנתר, דבוז'אק: סויטה צ'כית. 15.00 הסברה מוסיקלית — צלילים מספרים — פרקים במוסיקה תכניתית: תניגות. 16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם — פסטיבל לוצרן 1986, התזמורת הפילהרמונית הצ'כית/וצלב נוימן, ליסט: פואמה סימפונית אורפאוס, דבה: קונצ'רטו מס' 1 לפסנתר ותזמורת, דבוז'אק: סימפוניה מס' 6 ברה מג'ור. 18.00 רגע על הביצוע — כתת אמן. 19.00 תזמורות כלי נשיפה — מיצירות: רוסיני, גלוף ואגנר, וור. סימפסון, בנטוק. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם התזמורת הסימפונית של דרום מערב גרמניה — כריסטופר הוגווד: פרגולזי: סטאבת מאטר, סטרווינסקי: פולצ'ינלה. 22.30 פעם ועוד — לוציה. מעוזן השביר של הלהבות. 23.00 מחזורי יצירות — מנדלסון: שירים ללא מלים.

רשת א'

07.30 רדיו קל — תכנית יומית בעברית קלה. 08.05 חוגה — עם בני הגדל. 08.27 משפט דמיאניוק — שידור מבנייני האומה בירושלים. 13.00 חדשות ותכנית באנגלית. 13.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 14.05 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 השכלה ודעת לכל — תקשורת המתים — בהדרכת ד"ר אסתר ברזל: התקשורת והממשל — יוסי גופלין. 15.57 משפט דמיאניוק — שידור מבנייני האומה בירושלים. 19.05 עיונים בפרשת השבוע. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 לכל אדם כוכב — עם האסטרולוג אילן מקר.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין — עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הקשת — מגזין יומי. 11.30 סע לשלום — עם גדעון הוד. 12.10 אלף־לף בבית — עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום — חדשות ומוזמנים. 14.05 לראות או לא לראות — יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק — חוה והומור. 15.05 רגעי קסם. 16.05 שירים ושעורים. 17.05 יומן כלכלה. 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.05 שעה חופשית — מגזין שבועי לעניני חנוך. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 דין ודברים — מגזין לעניני חוק ומשפט. 20.05 סלם הזמירות — מצעד הזמונים המסורתיים. 22.05 פינת הג'אז. 23.05 משחקי לילה.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — פרקים באתיקה יהודית. דרך האמצע. מרצה: פרופ' שלום רוזנברג. 06.30 פוקחים עין — החדשות הראשונות של היום. עם מירב אוסיר. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.00 אילה בוקר — עם אלי ישראלי. 10.00 הפסקת 10 — עם לאה עוז. 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף. 13.05 בקום טוב באמצע — עם גולי שפירא וגבי אלדור. 14.05 דו רה יומי — עם דובי לנץ ודני קרפל. 15.05 מה יש — עם ארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.54 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל — עם דן שילון, יעל דן וגוני סביר. 18.05 ראיון מיוחד עם יוסי שלום אלוף פיקוד צפון. מראיין נחמן ש"י. 18.45 משולש — עימות יומי בעניני השעה. מנחה: יוסי עוזרר. 18.57 הודעות לחיילים. 19.05 שירים מכאן. שירים עבריים — עם שירה גרא. 19.50 תיק פלילי 173/86 — מדינת ישראל נגד ג'ון איוואן דמיאניוק — יומן מיוחד לסיקור ארועי המשפט. 20.05 ראיון מיוחד עם המשורר והחוקר פרופ' עזרא פליישר לרגל הענקת פרס ביאליק. מראיין: יוסי כתני וש"ח. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — פרקים באתיקה יהודית וש"ח. 22.05 על הדבש ועל הכיסאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות — עם הסופר יוסף בירנשטיין. 00.05 ציפורי לילה — עם גילת מואב. תוכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

שירותי צה"ל ב־FM

19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 צער ותצי — ריווחים ישירים ממשחקי הפלייאוף בכדורסל. עם אלי ישראלי. 22.05 על הדבש ועל הכיסאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 קול הג'אז הזה — עורך ומגיש דני קרפל.

רשת ג'

06.05 בחורה לאושר — להיטים ותיקים. 07.05 שיר בבוקר בבוקר. 09.05 מה, כבר תשע? עם אבי אתגר. 10.05 שבעים מי יודע? 11.05 אהבה יומיומית עם יוסי סיאס. 12.05 רק מוסיקה. 13.05 רק בימי חול עם מנחם פרי. 14.05 פונזן חוור. 15.05 חדש, חדיש ומחודש עם שוש עטרי. 16.05 הצגה יומית עם יקיר אביב. 18.05 היה היו... — מצעד פזמוני העבר. 20.05 לי ולך — שיר וברכה. 21.05 קצת אחרת עם אורלי מורג. 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אפתרי: שוטר במשרה חלקית 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: סגור
בית לסין: שושנת קהיר הסגולה 23.15
בקריודרום: ניפגש בחוף 9.30 ,7.15 ,5
גת: ג'ק פלש המקפץ 9.15 ,6.15 ,1.15
גהרדון: הזבוב 9.10 ,7.00
דקל: קרוקודיל דנדי 9.10 ,7.15 ,4
דרייב אין:
ניפגש בחוף 7.30
כלא הנשים 9.30
דור: מחזור מתבגר 9.30 ,7.15 ,5
ליבנור חדש: להתחתן שניה 9.30 ,7.15 ,4.30
נגזיואון ת"א: סיפורים מהוליווד 9.30 ,7.30
פינגוה 1: האוצר מארץ האש 9.30 ,7.15 ,5
פינגוה 2: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.15 ,5
פאר: ללא רחמים 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: בטי כלי 9.30 ,7.15 ,2 ,12
הטנגו האחרון בפריז 23.10
רביבים:
חן 1: צבע הכסף 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: אל תקרא לי לבן 9.45 ,7.40 ,5
חן 4: מלקולם 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: חטיפה נעימה 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
שחף: פלאטון 9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביבי: כלא הנשים 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: דקה לחצות 9.15 ,7.00 ,4.30

רמת־גן
אואזיס: צבע הכסף 9.30 ,6.40 ,4
לילי: פלאטון 9.30 ,7.15
ארמון: שוטר במשרה חלקית 9.45 ,7.30 ,5
רב־גן:
גן 1: אל תקרא לי לבן 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: ג'ק פלאש המקפץ 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: כולם נפלו על הראש 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום 9.15 ,6.15

ירושלים
אדיסון: נועדים במלכודת 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: שוטר במשרה חלקית 9.15 ,4.30
בית אגרון:
אנשים ימים 16.00
האחים מרקס במרוצים 18.00
מונטי פיטון — משהו שונה לגמרי 20.00
חמים וטעים 21.30
כפיר: פלטון 9.30 ,7.00 ,4.30
אורגיל: צבע הכסף 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: משחק מסוכן 9.00 ,7.00
סמדר: סיד ונגסי 9.30 ,7.00
הבירה: הקשר הנורווגי 9.15 ,7.15 ,4.30
אוריון
אור 1: קרוקודיל דנדי 9 ,6.30 ,4
אור 2: ג'אק פלאש המקפץ 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 4: סיגליות הן כחולות 9.00 ,6.30
אור 5: מטרה חמה 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: ניפגש בחוף 9.00 ,7.00 ,4.30
תיאטרון ירושלים: קיץ 18.30

חיפה
ארמון: בלגן מאורגן 9.00 ,6.30 ,4
אורה: פלאטון 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: מלקולם 9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון 1: ניפגש בחוף 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: חמים וטעים 9.30 ,7.15 ,4.45
מאור: קרוקודיל דנדי 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: כלא הנשים 9.15 ,6.30 ,4
אכסור: נינג'ה איש חושך 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: שבט דב המערות 9.15 ,6.45
ירון אור המזרח:
אהבה נדירה 9.15 ,7.00

נתניה
שרון: ניפגש בחוף 9.15 ,7.15
סטודיו: זכרונות אהבה 9.15 ,7.15

חולון
סביון: פלטון 9.15 ,7.15 ,5
מגדלי: צבע הכסף 9.15 ,6.00
אימון: שוטרי השחקים 9.15 ,7.10 ,5

בת־ים
עצמאות: האוצר מארץ האש 9.15 ,7.15 ,5

הרצליה
היכל: האוצר מארץ האש 9.15 ,7.15 ,5.00
מגדל דניאל ואאוריטוריום
מסע אל האושר 9.15 ,7.15

באר־שבע
חן: בובה 9.15 ,7.10 ,4.30

פתח־תקוה
היכל 1: פלאטון 9.15 ,7.15 ,5
היכל 2: האוצר מארץ האש 9.15 ,7.15 ,5
היכל 3: בובה 9.15 ,7.15 ,5

עפולה
מוסתרון: המקצוע לחם 9.30

רעננה
אורות: הנינג'ה האמריקני II

גבעתיים
הדר: כלא הנשים 9.15 ,7.15 ,4.30

ראשון־לציון
רון 1: קרוקודיל דנדי 9.15 ,7.15 ,4.30
רון 2: ניפגש בחוף 9.15 ,7.15 ,4.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 23.3
הדוד וניה: 20.30
צ'ב צבובה - בימרתף
מירלה אפרת - בירושלים

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 23.3 בשעה 16.30
מאיוב עד בראשית
עם פרופ' ישעיהו ליבוביץ
בשעה 21.00
ג'ונג' שב משדה הקרב

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מור — חביבה רייק
חולון
אהרון — הופיין 52
ירושלים
רפאל — רח' זלמן סורוצקין 39
נתניה
קופ"ח מאוחדת — הרב קוק 13
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת־גן
רש"י — רש"י 11
תל־אביב
בני — דיזנגוף 174
בלפור — קופ"ח מכבי — בלפור 2
חיפה
ינבה — אבן סינא 7
סנטנון — הנדור העברי 4 ק. מוצקין
רחובות
כללית — בני משה
רעננה־כ"ס
הבנים 12 — בנין רסקו הוד השרון

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק - עיניים
בקור חולים — ילדים
הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.
משגב לדך — נשים

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־08.00-20.00, בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02-243358
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00-20.00)
גליל מערבי - 04-922222

קו פתוח לנוער במצוקה
בימי ב' ו־ה' - טל. 222752.
„קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים בלילות
ההסתדרות: לרפואת שיניים:
בתל־אביב — בימים א'-ה' 21.00-23.00. בלילות שבת וחג: 18.00-24.00. השעות: 15.00-21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג'.
פתוחה מדי יום ביומו, כולל שבת וחגים מ־20.00 עד 23.00.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבת וחג בין השעות 24.00-9.00.
דיזנגוף סנטר שער 3, טל: 294869, 03-284822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואזור השרון, א'-ה' בשעות 17.00-21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. בני־ברק, גבעתיים, רמלה — 101; נהריה — טל' 04-951401; ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74767.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקווה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 244; חדרה - 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.10, 8.00, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע וחג בלבד.